

НАМУНАИ
саволу масъалаҳои тест
аз фанни адабиёти тоҷик
(имтиҳони қисми А)
ИМД 2025

ФОЛКЛОР. МАФҲУМҲОИ АДАБӢ. ҲАӢТИ АДАБӢ

1 Дар кадом жанри адабиёти шиғоҳӣ ҳангоми сифат кардан ё васфи ягон чиз номи он пинҳон дошта мешавад?

- A) суруд
- B) мақол
- C) рубой
- D) чистон

2 “Алла” кадом навъи эҷодиёти шиғоҳӣ (даҳонӣ)-и халқ аст?

- A) байт
- B) тарона
- C) рубой
- D) дубайтӣ

3 Суруди халқии “Таронаи бофандагон” дар кадом мавзӯ суруда шудааст?

- A) кору зиндагӣ ва орзуҳои ширини бофандагон
- B) самимият дар кор ва орзуву омоли бофандагон
- C) азоби рӯзгор, вазнинии кор ва беқадрии касби бофандагӣ
- D) дур аз ёру диёр, дар бенавоино нодорӣ зиндагӣ кардани бофандагон

4 Кадом ҷумла хоси асарҳои насри ҷун “Доробнома” аст?

- A) Муаллифи ахбору гузорандаи асрор аз ин қисса ҷунин ривоят мекунад ...
- B) Дар яке аз мамлакатҳои Шарқ марди хунарманде буд, ки Хирадманд ном дошт ...
- C) Дар замонҳои қадим як марди бечорае буд ...
- D) Буд набуд як подшоҳ буд ...

5 Кадом навъи асарҳои халқӣ бо калимаю ибораҳои “Овардаанд ...”, “Нақл мекунад, ки ...”, “Муаллифи ахбору гузорандаи асрор ҷунин меғӯяд ...” оғоз мешавад?

- A) афсона
- B) суруд тарона
- C) насри ривоятӣ
- D) латифа

6 Эҷодиёти шифоҳии халқ ба кадом намуди адабиёт дохил мешавад?

- A) адабиёти бадеӣ
- B) адабиёти илмию оммавӣ
- C) адабиёти динӣ
- D) адабиёти илмӣ

7 Адибон барои образнок ва дилкашу ҷаззоб шудани калом бештар аз кадом жанри адабиёти шифоҳӣ истифода мебаранд?

- A) чистон
- B) нақлу ривоят
- C) муаммо
- D) зарбулмасалу мақол

8 Дар кадом жанри адабиёти шифоҳӣ мақсад ва моҳияти суҳан на дар зоҳир, балки дар ботини он нухуфта аст?

- A) мақол
- B) зарбулмасал
- C) рубой
- D) тарона

9 Кадом навъи адабиёт таърихи қадимтар дорад?

- A) адабиёти илмӣ
- B) адабиёти илмию оммавӣ
- C) адабиёти шифоҳӣ
- D) адабиёти хаттӣ

10 Доир ба Шӯриши Восеъ аввалин бор дар кадом навъи адабиёт суҳан гуфта шудааст?

- A) адабиёти хаттӣ
- B) адабиёти илмӣ
- C) адабиёти шифоҳӣ
- D) адабиёти таърихӣ

11 Сухан дар бораи кадом навъи афсона меравад?

Дар ин навъи афсонаҳо беиштар аз ҳодисаҳои, ки дар тавассури одамон пайдо мешаванд, нақл мекунад. Дар ин гуна афсонаҳо паҳлавонони ҷасур бо дев, ачина, гул ва ғайра мубориза бурда, онҳоро шикаст медиҳанд.

- А) ҳаҷвӣ
- В) маишӣ
- С) сеҳрангез
- Д) насиҳатомез

12 Доир ба матни зерин (аз афсонаи “Эраҷи тилисмшикан”) кадом хулоса дуруст аст?

“Эраҷ тоқат карда натавониста, аспро чунон зад, ки дар як тохт аз болои сари дев нарида гузафт... Ӯ аспро пеш ронда, бо рикоб чунон зад, ки ду пои аспи Эраҷ ба китфи фили дев баробар шуд, пас бо шамшери “Ҷонситон” бо зарб ба даҳони Ҳенгил зад, ки сараш ҳазор газ нарида рафт.”

- А) Ба воситаи чунин муболиғаҳо шакли зоҳирии дев баднамо ва ҳудаш натавон тасвир карда мешавад.
- В) Ба воситаи чунин муболиғаҳо ҷасорат ва қаҳрамониҳои симои мусбат равшантар нишон дода мешаванд.
- С) Ба воситаи чунин тасвирҳо қаҳрамониҳои симои мусбат ва ҳодисаҳо воқеӣ ба қалам дода мешаванд.
- Д) Ба воситаи чунин муболиғаҳо симои дев дар назари хонанда бадҳайбат нишон дода мешавад.

13 Аз рӯи матн муайян намоед, ки он аз кадом асари ривоятист:

“Аммо муаллифи ахбору гуздорандаи асрор Абутоҳири Тарсусӣ аз ин достони аҷоибнигор чунин ривоят мекунад, ки чун он гулом бирафт ва субҳи содиқ бидамид, Бӯрондухт он лашқари Мозандаронро ба он сарчашма фуру оварда буд, ...”

- А) “Доробнома”
- В) “Абумуслимнома”
- С) “Ҳазору як шаб”
- Д) “Синдбоднома”

14 Аз рӯйи матн муайян намоед, ки он аз кадом асари ривоятист:

“Чун Бӯрондухт аз эшон ин сухан бишнид, шод шуду ҳамаро бинавохт ва бар эшон офарин карду аз эшон байъат биситад ва нома ба Истахру Форсу Кирмон... навишт ва аз эшон мадад хост.”

- A) “Доробнома”
- B) “Тӯтинома”
- C) “Синдбоднома”
- D) “Калила ва Димна”

15 Матн аз кадом асари насри ривоятист?

“Бӯрондухт он лашкарро бишинохт, зуд чанд гуломро дар ақибӣ эшон бифиристод. Он гуломон маркабон бедавониданд, то бирасиданд...”

- A) “Ҳазору як шаб”
- B) “Синбоднома”
- C) “Доробнома”
- D) “Калила ва Димна”

16 Аз рӯйи матн муайян намоед, ки он аз кадом асари ривоятист:

“Аммо муаллифи ахбору гузорандаи асрор Абутоҳири Тарсусӣ аз ин қисса ривоят чунин мекунад, ки чун аз ин сухан ду моҳ баромад, Бӯрондухт амиронро бузургонро ҷамъ кард...”

- A) “Доробнома”
- B) “Тӯтинома”
- C) “Синдбоднома”
- D) “Калила ва Димна”

17 Аз рӯйи матн муайян намоед, ки он аз кадом асари ривоятист:

“Эй мулуки ҷаҳон, бидонед, чанд гоҳ пеш аз ин шабе бадхобӣ маро бигрифт ва шаб чандон ба ман дароз шуд, ки гумони субҳ надоштам, чун субҳ шуд, бархоста шамиер бар каф гирифтам ва миён бастам ва савор шудам...”

- A) “Доробнома”
- B) “Ҳазору як шаб”
- C) “Синдбоднома”
- D) “Калила ва Димна”

18 Порча аз кадом асари насри ривоятист?

Аммо муаллифи ахбору гузорандаи асрор Абутоҳири Тарсусӣ чунин ривоят мекунад, ки чун он лашқари Бӯрондухт он макр бикарданд, аз баҳри аспу силоҳ ба бахт мекӯшиданд...

- A) “Синбоднома”
- B) “Калила ва Димна”
- C) “Доробнома”
- D) “Тӯтинома”

19 Сухан дар бораи кадом навъи адабиёт меравад?

Осори марбут ба онро шахсони номаълум эҷод кардаанд. Забони он сода ва фаҳмо буда, унсурҳои лаҳҷа дар он зиёд дида мешавад. Ибораорой, истифодаи калимаву ибораҳои душворфаҳм ва бегона дар он ба ҷашм намерасад.

- A) адабиёти классикӣ
- B) адабиёти муосир
- C) адабиёти хаттӣ
- D) адабиёти шифоҳӣ

20 Мавзӯи ин рубоии халқиро муайян кунед:

*Кавгак сари санг мезанад қакра ба ноз,
Ёрам ба равораи асту ҷонам ба гудоз.
Эй бори Худо, дар осмон абр андоз,
Ин ёри равандаро ба ман маътал соз.*

- A) шикоят аз вазъияти замона
- B) хушксолӣ ва набудани об
- C) дӯст доштани сарзамин
- D) ба сафар рафтани ошиқ

21 Вобаста ба ин мисраъҳо аз адабиёти шифоҳӣ кадом хулоса дуруст аст?

*Ай ҷавру зулми мирон,
Гардида мулк вайрон,
Ҷазир гаиштан фақирон.*

- A) Миробҳо боиси беҳосил шудани заминҳои мардуми бенаво гардидаанд.
- B) Шоҳон бо зулму ситам ба мардум хазинаи мамлакатро пур кардаанд.
- C) Зулму истибдод кишварро вайронаю камбағалонро хонахароб кардааст.
- D) Зулми мири Балҷувон боиси хонахаробии Восеи паҳлавон гаштааст.

22 Вобаста ба байтҳои зерин (аз “Таронаи бофандагон”) кадом хулоса дуруст аст?

*Ҳафтаи аввал дучарха нимча ресмон тофтам,
Ҳафтаи дуюм ба зӯр як чӯра карбос бофтам,
Аз фурӯши устокор як эни арзон ёфтам,
Туф кунед, эй дӯстон, бар рӯи ин ёбандагӣ.*

- A) Дар ин тарона душвории кор ва беқадрии касби бофандагӣ акс ёфтааст.
- B) Дар чунин таронаҳо орзуҳои ширини бофандагон ва косибон баён шудааст.
- C) Чунин таронахонӣ ғаму андуҳро аз дили бофандагону косибон берун мекунад.
- D) Ин тарона як навъ шикоятномаи бофандагон аз зулму ситами ҳокимон аст.

23 Кадом хулоса доир ба байт дуруст аст?

*Аз саҳар то шом почак мезанам дар чаҳ-чаҳак,
Қоматам дар тоб шуд аз қору бори зиндагӣ.*

(аз “Таронаи бофандагон”)

- A) Сахтии кор ва душвории рӯзгори бофандагон тасвир шудааст.
- B) Аз бекорӣ ва даромади ками бофандагон шикоят шудааст.
- C) Мустаҳкаму қавӣ шудани бадани бофандагон зикр шудааст.
- D) Бофандагӣ дар замони гузашта беҳтарин касб будааст.

24 Кадом хулоса доир ба дубайтӣ дуруст аст?

*Сари кӯҳи баланд буд хонаи ман,
Фалак тире задаст бар шонаи ман.
Фалак тире задаст, пайкон надорад,
Ба ҳасрат нур шудааст паймонаи ман.*

- A) Дурӣ аз ёру диёр ва сахтиҳои муҳочират бо дарду ҳасрат баён шудааст.
- B) Гӯянда дар болои кӯҳи баланд будааст, ки ногоҳ ба китфаш тир расидааст.
- C) Аз тақдир қисмат шикоят шуда, гузаштаи хуш бо афсӯс ёд шудааст.
- D) Аз мусиқии мардумии “Фалак” барои дармони дардхояш ёрӣ хостааст.

25 Сабаби дар асрҳои VIII ва IX ба забони арабӣ асар навиштани адибони эронитабор чӣ буд?

- A) Дар натиҷаи истилои араб хароб шудани марказҳои адабию фарҳангӣ ва пурра аз байн рафтани осори илмию адабӣ
- B) Дар натиҷаи истилои араб аз байн рафтани марказҳои адабию фарҳангӣ ва бартарӣ пайдо кардани забони арабӣ
- C) Дар натиҷаи истилои араб кушта шудани шоирону нависандагоне, ки дар Эронзамин зиндагӣ ва эҷод мекарданд
- D) Дар натиҷаи истилои араб танҳо шоирону нависандагони араб ҳуқуқи эҷод карданро доштанд

26 Зухури адабиёти тоҷик дар қолаби забони арабӣ хоси кадом давраи адабиёт аст?

- A) охири асри X
- B) аввали асри XV
- C) асрҳои VIII ва IX
- D) асрҳои XII ва XIII

27 Умри Ибни Мукаффаъ (адиби эронитабори арабизабон) бо кадом сабаб ба таври ғочевӣ ба поён расид?

- A) рӯй овардан ба арабгарой
- B) тарҷумаи китобҳо ба арабӣ
- C) гаравидан ба ҷунбиши шуубия
- D) машғул шудан ба тиҷорат

28 Умри Абдулҳамид ибни Яҳёи Котиб ва Ҳаммоди Аҷрад (адибони эронитабори арабизабон) бо кадом сабаб ба таври ғочевӣ ба поён расид?

- A) рӯй овардан ба арабгарой
- B) машғул шудан ба тарҷумонӣ
- C) гаравидан ба ҷунбиши шуубия
- D) машғул шудан ба тиҷорат

29 Намунаи барҷастаи таърихнигорӣ дар асрҳои XIII-XIV.

- A) “Таърихи Байҳақӣ”-и Абулфазли Байҳақӣ
- B) “Ҷомеъ-ут-таворих”-и Рашидуддини Фазлуллоҳ
- C) “Бадоеъ-ул-вақоеъ”-и Зайниддин Маҳмуди Восифӣ
- D) “Тӯтинома”-и Зиёуддини Нахшабӣ

30 Дар асрҳои XIII-XIV доир ба илмҳои гуногун, аз ҷумла *риёзиёт, фалсафа, ахлоқ, таърих, мусиқӣ, тиб* ва ғайра асарҳои зиёде навишта шуданд. Кадоме аз ин асарҳо дар илми *қофия, санъатҳои бадеӣ* ва *арӯз* аст?

- A) “Ал-муъҷам”-и Шамси Қайси Розӣ
- B) “Сурух-ул-луғот”-и Ҷавҳори Форобӣ
- C) “Заҳоир-ул-мулук”-и Сайидалии Ҳамадонӣ
- D) “Таърихи ҷаҳонкушоӣ”-и Атомалики Ҷувайнӣ

31 Намунаи барҷастаи асари насрӣ дар асрҳои XIII-XIV.

- A) “Қобуснома”-и Унсурулмаолии Кайковус
- B) “Тӯтинома”-и Зиёуддини Нахшабӣ
- C) “Бадоеъ-ул-вақоеъ”-и Зайниддин Маҳмуди Восифӣ
- D) “Шарафномаи шоҳӣ”-и Ҳофизи Таниш

32 Барҷастатарин намоёндогони адабиёти форсии тоҷикӣ дар нимаи аввали асри XI (дар дарбори Ғазнавиён) кӣҳо буданд?

- A) Анварӣ, Саноӣ Ғазнавӣ, Сайфи Исфаҳанӣ
- B) Фароловӣ, Муродӣ, Кисоӣ Марвазӣ
- C) Хусравонӣ, Шаҳиди Балхӣ, Абумансури Дақиқӣ
- D) Унсурӣ, Манучехрӣ, Фарруҳии Систонӣ

33 Кадом асар намунаи барҷастаи насри асри X аст?

- A) “Синдбоднома”-и Заҳирии Самарқандӣ
- B) “Шоҳнома”-и Абулмуайяди Балхӣ
- C) “Сафарнома”-и Носири Хусрав
- D) “Қобуснома”-и Унсурулмаолии Кайковус

34 Солҳои ҷавонии Абуалӣ ибни Сино ба замони ҳукмронии кадом подшоҳ рост омадааст?

- A) Нух ибни Мансур
- B) Яъқуб ибни Лайс
- C) Исмоили Сомонӣ
- D) Насри II Сомонӣ

35 Айёми чавонии Саъдии Шерозӣ ба кадом ҳодисаи таърихӣ рост омадааст?

- A) ба тахт нишастани Султон Маҳмуд
- B) ба сари қудрати омадани Салҷуқӣён
- C) ҳучуми арабҳо ба Хуросону Мовароуннаҳр
- D) ҳучуми муғулҳо ба Хуросону Мовароуннаҳр

36 Дар адабиёт шоиреро, ки ба ду забон эҷод мекунад, чӣ меноманд?

- A) зулбаҳрайн
- B) зулқофиятайн
- C) зуллисонайн
- D) зулваҷҳайн

37 Сухан дар бораи кӣ меравад?

Вақте Султон Иброҳими Ғазнавӣ соли 1076/1077 ҳукумати Ҳиндустонро ба писараи Сайфуддавла Маҳмуд супурд, шоирро дар рикоби ӯ гузошт. Баъди даҳ соли рӯзгори бисёр ҳуши шоҳона зиндагии талху захрогини даҳсолаи адиб дар зиндонҳои Су, Даҳак ва Ной шуруъ шуд.

- A) Камоли Хучандӣ
- B) Убайди Зоконӣ
- C) Заҳирии Самарқандӣ
- D) Масъуди Саъди Салмон

38 Пайомади сар задани низоъҳои мазҳабӣ дар Хуросону Мовароуннаҳр пас аз ҳамлаи Исмоили Сафавӣ ба Хуросон дар соли 1512.

- A) парокандагии қувваҳои илмию адабии Хуросону Мовароуннаҳр
- B) зиёд гардидани қувваҳои эҷодӣ, рушди тазкиранависӣ
- C) кушта шудани шоирон Бадриддини Ҳилолӣ ва Камолиддини Биноӣ
- D) рушди таърихнигорӣ, ба майдон омадани таърихнависон

39 Яке аз пайомадҳои манфии ҳамлаи муғул.

- A) кушта шудани Фаридуддини Аттор дар қатли оми аҳолии Нишопур
- B) аз навиштани таърихномаҳо бозмондани муаррихон ва донишмандон
- C) оташ задани китобхонаи машҳури Бухоро ва сӯхтани нусхаҳои “Авасто”
- D) манъ шудани мусиқӣ ва аз ривочу равнақ афтодани кори ҳофизон

40 Кадом асар намунаи таърихнигории асрҳои XIII-XIV аст?

- A) “Таърихи касира”-и Саид Шарифи Самарқандӣ
- B) “Таърихи ҷаҳонкушой”-и Атомалики Ҷувайнӣ
- C) “Зафарнома”-и Шарафуддин Алии Яздӣ
- D) “Шарафномаи шоҳӣ”-и Ҳофизи Таниш

41 Доир ба таъсири эҷодиёти Аҳмади Дониш дар ташаккули ҷараёни маорифпарварӣ кадоме аз ин хулосаҳо дуруст аст?

- A) Сафарҳояш ба Русия ҷаҳонбинӣ ва тафаккури ӯро тағйир дода буд.
- B) Бедории фикрӣ дар замони зиндагии ӯ зухур карда буд.
- C) Осори ӯ дар бедории фикрӣ ва худшиносии миллӣ аҳамияти бунёдӣ дорад.
- D) Ӯ адиби тавоно ва мутафаккири забардасти онрӯзаи Бухоро буд.

42 Асарҳои Аҳмади Дониш асосан ба кадом масъала дар ҳаёти Бухорои охири асри XIX ва ибтидои асри XX таъсир гузоштанд?

- A) сарнагун шудани сулолаи Манғитиён
- B) ташаккули ҷараёни маорифпарварӣ
- C) ташкили ҳайат барои сафар ба Петербург
- D) мустаҳкам шудани робитаи сиёсӣ бо Русия

43 Намунаи барҷастаи насри адабиёти давраи қадим, ки дар шакли пурсишу посух таълиф гардидааст.

- A) “Сафарнома”-и Носири Хусрав
- B) “Қорномаи Ардашери Бобакон”
- C) “Қорномаи Балх”-и Саноии Ғазнавӣ
- D) “Андарзнома”-и Бузургмехри Бухтагон

44 Барҷастатарин асари охири асри XIX адабиёти тоҷик.

- A) “Лайлӣ ва Мачнун”-и Шамсиддини Шохин
- B) “Наводир-ул-вақоъ”-и Аҳмади Дониш
- C) “Ирфон”-и Бедили Деҳлавӣ
- D) “Ёддоштҳо”-и Садриддин Айний

45 Таълифи кадом асар дар замони Ғазнавиён ба анҷом расидааст?

- А) “Ғулистон”-и Саъдии Шерозӣ
- В) “Мушу гурба”-и Убайди Зоконӣ
- С) “Шоҳнома”-и Абулқосими Фирдавсӣ
- Д) “Даврони офтоб”-и Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

46 Кадом асар намунаи барҷастаи ёддоштнависӣ дар адабиёти тоҷик аст?

- А) “Маҳзан-ул-асрор”-и Низомии Ғанҷавӣ
- В) “Мантиқ-ут-тайр”-и Аттори Нишопурӣ
- С) “Зод-ул-мусофирин”-и Носири Хусрав
- Д) “Бадоеъ-ул-вақоеъ”-и Зайниддин Маҳмуди Восифӣ

47 Кадом асар намунаи барҷастаи ёддоштнависӣ дар адабиёти тоҷик аст?

- А) “Ғаршоспнома”-и Асадии Тӯсӣ
- В) “Рисолаи саргузашт”-и Абуалӣ ибни Сино
- С) “Модари май”-и Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ
- Д) “Шоҳнома”-и Абулқосими Фирдавсӣ

48 Кадом асар намунаи барҷастаи ёддоштнависӣ дар адабиёти тоҷик аст?

- А) “Пирӯзинома”-и Абуалӣ ибни Сино
- В) “Сафарнома”-и Носири Хусрав
- С) “Ғаршоспнома”-и Асадии Тӯсӣ
- Д) “Шоҳнома”-и Абулқосими Фирдавсӣ

49 Кадом асар намунаи барҷастаи насри асри XI аст?

- А) “Қобуснома”-и Унсурулмаолии Кайковус
- В) “Марзбоннома”-и Марзбон писари Рустам
- С) “Шоҳнома”-и Абулмуайяди Балхӣ
- Д) “Синдбоднома”-и Заҳирии Самарқандӣ

50 Кадом асар намунаи барҷастаи насри бадеии адабиёти давраи қадим аст?

- А) “Зафарнома”-и Абуалӣ ибни Сино
- В) “Андарзнома”-и Бузургмеҳри Бухтагон
- С) “Қобуснома”-и Унсурулмаолии Кайковус
- Д) “Шоҳнома”-и Абулмуайяди Балхӣ

51 Яке аз хусусиятҳои асосии шеъри нағз дар асри Х.

- А) хубии лафз ва осонии маънӣ
- В) омехтагӣ бо калимаҳои арабӣ
- С) мавзӯ ва муҳтавои ҷолиб
- Д) таваҷҷуҳи зиёд ба васфи табиат

САНЪАТҲОИ БАДЕӢ

52 Ба маънои ғайриаслӣ истифода шудани калима ё таркибе дар шеър чӣ гуна санъати маънавист?

- А) илтифот
- В) киноя
- С) маҷоз
- Д) муболиға

53 Маънои луғавияш “сухани пӯшида, рамз ва ишора” аст.

- А) маҷоз
- В) киноя
- С) илтифот
- Д) муболиға

54 Дар шеър ба ягон қисса, воқеа ва ё шахсияти таърихӣ ишора кардан кадом санъати маънавист?

- А) илтифот
- В) маҷоз
- С) тавсиф
- Д) талмех

55 Сухан дар бораи кадом санъати маънавӣ меравад?

“Шоир ё нависанда, барои он ки мақсади ҳеҷро тому равшан баён кунад, хусусияти як чизро бо хусусияти чизи дигар монанд мекунад.”

- А) тавсиф
- В) ташхис
- С) таҷнис
- Д) ташбеҳ

56 Сухан дар бораи кадом санъати маънавӣ меравад?

“Шоир ё нависанда дар осори худ калимаҳоро ба қор мебарад, ки аз ҷиҳати шаклу талаффуз монанд ва яксонанд, аммо аз ҷиҳати маъно гуногун.”

- A) илтифот
- B) тавсиф
- C) талмех
- D) таҷнис

57 Дар наср дар фосилаҳои муайян бо ҳам ҳамрадиф, ҳамқофия ва ҳамвазн гардидани калимаҳо кадом санъати бадеист?

- A) истиора
- B) илтифот
- C) таҷнис
- D) сачъ

58 Дар адабиёт “тазмин” ба чӣ маъност?

- A) овардани чанд хусусият ё сифат барои чизе ё касе
- B) истифодаи байт ё мисраи дигарон дар шеърҳои худ
- C) истифодаи калима ё таркибе ба маъноӣ ғайриаслӣ
- D) беш аз ҳадду андоза васфу ситоиш кардани чизе ё касе

59 Маъноӣ луғавӣ санъати бадеӣ “талмех”.

- A) ҷавоб хоستان ба ягон пурсиш
- B) монанд кардани ду чизи шабех
- C) ишора ва нигоҳи сабук ба сӯи чизе
- D) васфу ситоиш кардани чизе ё касе

60 Кадом шарҳ ба санъати бадеӣ “ташхис” марбут аст?

- A) Ба ашё ва мавҷудоти дигар сифатҳои инсонӣ дода шудааст.
- B) Калима ё таркибе ба маъноӣ ғайриаслӣ истифода шудааст.
- C) Ба ягон қисса, воқеа ва ё шахсияти таърихӣ ишора шудааст.
- D) Хусусияти чизе ба чизи дигаре монанд карда шудааст.

61 Хусусияти асосӣ санъати “талмех”.

- A) аз ҳадди табиӣ баромадани тасвири шахс, чиз ва ё ҳодиса
- B) истифода шудани калима ё таркибе ба маъноӣ ғайриаслӣ
- C) монанд кардани хусусияти як чиз ба хусусияти чизи дигар
- D) ишора намудан ба ягон қисса, воқеа ва ё шахсияти таърихӣ

62 Хусусияти асосии санъати бадеии “сифатчинӣ”.

- А) беш аз ҳадду андоза васфу ситоиш кардани чизе ё касе
- В) истифодаи калима ё таркибе ба маънои ғайриаслӣ
- С) овардани чанд хусусият ё сифат барои чизе ё касе
- Д) истифода аз байт ё мисраи дигарон дар шеърӣ худ

63 Кадом шарҳ ба санъати бадеии “муболиға” марбут аст?

- А) Тасвири шахс, чиз ва ё ҳодиса аз ҳадди табиӣ баромадааст.
- В) Калима ё таркибе ба маънои ғайриаслӣ истифода шудааст.
- С) Ба ягон қисса, воқеа ва ё шахсияти таърихӣ ишора шудааст.
- Д) Хусусияти чизе ба чизи дигаре монанд карда шудааст.

64 Чиро “таҷниси маънавӣ” меноманд?

- А) аз ҳадди табиӣ баромадани тасвири шахс, чиз ва ё ҳодиса
- В) ишора намудан ба ягон қисса, воқеа ва ё шахсияти таърихӣ
- С) монанд кардани хусусияти як чиз ба хусусияти чизи дигар
- Д) истифодаи як калима ё як ибора ба ду маъно дар як байт

65 Хусусияти асосии санъати “маҷоз”.

- А) истифода шудани калима ё таркибе ба маънои ғайриаслӣ
- В) монанд кардани хусусияти як чиз ба хусусияти чизи дигар
- С) аз ҳадди табиӣ баромадани тасвири шахс, чиз ва ё ҳодиса
- Д) ишора намудан ба ягон қисса, воқеа ва ё шахсияти таърихӣ

66 Дар байти Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ асосан кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

*Биёр он май, ки пиндорӣ равон ёкути ноб астӣ,
Ва ё чун баркашида тег неши офтоб астӣ.*

- А) маҷоз
- В) киноя
- С) ташбеҳ
- Д) истиора

67 Дар байти Рӯдакӣ асосан кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

*Он абр бин, ки гиряд чун марди сӯзвор
В-он раъд бин, ки нолад чун ошиқи каиб.*

- A) ташбеҳ
- B) тазмин
- C) таҷнис
- D) саволу ҷавоб

68 Дар байт асосан кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

*Лола миёни кишт бихандад ҳаме зи дур,
Чун панҷаи арӯс ба ҳинно шуда хазиб.* Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

- A) киноя
- B) тавсиф
- C) истиора
- D) ташбеҳ

69 Дар байти Рӯдакӣ асосан кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

*Мир сарв асту Бухоро бўстон,
Моҳ сӯйи бўстон ояд ҳаме.*

- A) киноя
- B) тавсиф
- C) талмех
- D) ташбеҳ

70 Дар байти зерин асосан кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

*Ҳар саҳар аз хандаи Хуришеди Ховар
Ман таваллуд мешавам як бори дигар.* Бозор Собир

- A) талмех
- B) ташбеҳ
- C) ташҳис
- D) таҷнис

71 Дар байти зерин асосан кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

*Сарвро монӣ, валекин сарвро рафтор нест,
Мохро монӣ, валекин мохро гуфтор нест.* Саъдии Шерозӣ

- A) киноя
- B) ташбеҳ
- C) истиора
- D) таҷнис

72 Дар ин порчаи шеърӣ Анварӣ Абевардӣ асосан кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

*Кай бувад ин сипеҳри ҳодисазой
Ҷумла аз якдигар фурӯ резад?!
Ё чу парвезан аст ӯ, ки мудом
Бар ҷаҳон оташи бало безад.*

- A) ташҳис
- B) таҷнис
- C) киноя
- D) ташбеҳ

73 Дар байт асосан кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

*Хуришеди амал рӯят, дарёи асал хӯят,
Ҳар зарра зи хуришедат соҳибамале гашта.* Ҷалолиддини Балхӣ

- A) ташбеҳ
- B) маҷоз
- C) киноя
- D) талмех

74 Дар ин байтҳои Ҳофизӣ Шерозӣ асосан кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

*Гар боварат наместавад аз банда ин сухан,
Аз гуфтаи Камол далеле биеварам:
“Гар барканам дил аз туву бардорам аз ту меҳр,
Он меҳр бар кӣ афканам, он дил қучо барам?”*

- A) киноя
- B) истиора
- C) тазмин
- D) ташбеҳ

75 Дар байт асосан кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

*Субҳдам мурғи чаман бо гули навхоста гуфт:
Ноз кам кун, ки дар ин боғ басте чун ту шукуфт.
Гул бихандид, ки аз рост наранҷем, вале
Ҳеҷ ошиқ сухани саҳт ба маъшуқ нагуфт.* Ҳофизӣ Шерозӣ

- A) киноя
- B) таҷнис
- C) ташҳис
- D) истиора

76 Дар байти Камоли Хучандӣ асосан кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

*Гуфт: Агар сар дар биёбони ғамам хоҳӣ ниҳод,
Ташинагонро муждае аз мо бибар! Гуфтам: Ба чашим.*

- A) ташбеҳ
- B) ташҳис
- C) киноя
- D) саволу ҷавоб

77 Дар байти Камоли Хучандӣ асосан кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

*Гуфт: Агар ёбӣ нишони пойи мо бар хоки роҳ,
Барфишон он ҷо ба доманҳо ғуҳар! Гуфтам: Ба чашим.*

- A) саволу ҷавоб
- B) тазодду муқобала
- C) талмех
- D) ташҳис

78 Дар ин ҳикмати Абдуллоҳи Ансорӣ асосан кадом санъати суҳан истифода шудааст?

Бомдоди ситам сим аст ва шабонгоҳи ӯ бим аст... Ибтидои ҷавр сароб аст ва интиҳои ӯ азоб аст.

- A) ташҳис
- B) сачъ
- C) ташбеҳ
- D) таҷнис

79 Дар байти Ҳофиз асосан кадом санъати бадеӣ истифода шудааст:

*Ало, эй Юсуфи мисрӣ, ки кардат салтанат мағрур,
Падарро боз пурс охир, қучо шуд меҳри фарзандӣ?*

- A) тавсиф
- B) ташҳис
- C) талмех
- D) тавҷех

80

Дар байт кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

Нест сарве ба чаман чун қади раънои ту хуб,

Нест моҳе ба фалак чун руҳи зебои ту хуш. Шамсиддини Шохин

- A) ташбеҳ
- B) талмеҳ
- C) таҷнис
- D) ташҳис

81

Дар байт кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

Холами мулки Сулаймон аст илм,

Ҷумла олам сурату ҷон аст илм. Ҷалолиддини Балхӣ

- A) киноя
- B) тавсиф
- C) истиора
- D) ташбеҳ

82

Дар байти Ҳофизӣ Шерозӣ кадом санъати бадеӣ истифода шудааст?

Гуфтам: “Эй султони хубон, раҳм кун бар ин ғариб!”

Гуфт: “Дар дунболи раҳ дил гум кунад мискин ғариб!”

- A) саволу ҷавоб
- B) тазоду муқобала
- C) талмеҳ
- D) ташҳис

83

Дар кадом байт санъати *талмеҳ* истифода шудааст?

A) Абрӯи чун ҳилоли ту ҷонро шикор кард,

Мижғони обдори ту дил беқарор кард. Аҳмади Дониш

B) Эй бути ширинлабу симинтану рангинқабо,

Пой то сар ҷилваи макру фану нозукадо. Муҳаммадшарифи Гулханӣ

C) Аз ҷаҳон гум шуда меҳри падару фарзандӣ,

В-арна Рустам зи чи боис сари Сухроб хӯрад? Саййидои Насафӣ

D) Кучо аз модари айём осоиш ҳавас бошад?

Париданҳои рангам чунбиши гаҳвора бас бошад. Шавкати Бухорой

84 Саъдии Шерозӣ дар ҷумлаи зерин кадом санъати суханро истифода кардааст?

Хунарманд ҳар ҷо, ки равад, қадр бинад ва дар садр нишинад ва беҳунар ҳар ҷо, ки равад, луқма чинад ва сахтӣ бинад. “Гулистон”

- A) сачъ
- B) ташҳис
- C) ташбеҳ
- D) таҷнис

АДАБИЁТИ КЛАССИКӢ

85 Мувофиқи таълимоти Зардушт Аҳурамаздо

- A) нахустин шоҳи силсилаи Пешдодиён, ки додгар буд.
- B) фариштаи обҳои равон ва заминҳои қорам, ёвари кишоварзон аст.
- C) ду менуи ҳамзод ва оғозини офаринишанд, ки бо ҳам созиш надоранд.
- D) офаридгори ягона ва роҳнамои офаридагон ба растагорӣ ва беҳрӯзист.

86 Дар “Ёдгори Зарирон” суҳан дар бораи чӣ меравад?

- A) мунозираи Дарахт ва Буз
- B) одоб ва суннати динии боқимонда аз Зардушт
- C) подшоҳии нахустин шоҳи сосонӣ Ардашери 1 (224-241)
- D) ҷанги Виштосп (Гуштосп) – шоҳи Эрон ва Арҷосп – шаҳриёри хиёнон

87 Мухтавои асосии кадом асарро бовар ба Худовандии Маздо Аҳуро ва вучуди ду “мену”-и ҳамзод ва оғозини офариниш – Менуи варҷованди офариниш ва Менуи ситехандаву душман ташкил медиҳад?

- A) “Гоҳон”
- B) “Ёдгори Зарирон”
- C) “Андарзи Озарбоди Меҳроспандон”
- D) “Қорномаи Ардашери Бобакон”

Забони кадом китоб дар адабиёти қадими мо ба забони китоби муқаддаси ҳиндуён “Ригведа (Веда) монанд буда, аз гузаштаи ягонаи қавмҳои ориёӣ гувоҳӣ медиҳад?

- A) “Авесто”
- B) “Дарахти Асуриг”
- C) “Корномаи Ардашери Бобакон”
- D) “Андарзи Озарбоди Меҳроspандон”

Аз рӯйи байти зерини Мутаваккилӣ муҳтавои адабиёти араби-забони тоҷикро муайян намоед:

*Ман зодаи родмардонам аз дудмони Чам,
Вориси тахту тоҷи шаҳриёрони Аҷам ҳастам.*

- A) барқарор кардани истиқлоли маънавию сиёсӣ
- B) ҳифзу эҳёи дороиҳои фарҳангу адаби тоисломӣ
- C) мадҳи аҷдоди эронӣ ва ифтихор аз гузаштаи ватан
- D) таъмини растгории маънавии қавмҳои эрониноҷод

Аз рӯйи байтҳои зерин муайян намоед, ки Зардушт ба Гуштосп (аз “Шоҳнома”-и Абумансури Дақиқӣ) чӣ гуфтааст?

*Ба шоҳи ҷаҳон гуфт Зардушти пир,
Ки: “Дар дини мо ин набошад ҳажир,
Ки ту бож бидҳӣ ба солори Чин,
На андархӯр ояд ба оину дин ...”*

- A) Ба солори Чин бож додани ту ба дину оини мо манфиатовар нест.
- B) Мувофиқи оини мо бож додан умуман дуруст нест.
- C) Аз рӯйи оину дини мо ба солори Чин бож додани ту нек нест.
- D) Дар дину оини мо бож надодан ба солори Чин дуруст нест.

Вобаста ба байти зерини Абуҳафси Сугдӣ кадом суҳан дуруст аст?

*Оҳуи кӯҳӣ дар дашт чӣ гуна давадо,
Ў надорад ёр, бе ёр чӣ гуна бувадо?!*

- A) Алаф хӯрдан ва давидани оҳу дар саҳро тасвир шудааст.
- B) Шоир аз дидани оҳуи кӯҳӣ дар дашт ифтихор кардааст.
- C) Ҳолати саҳти дурӣ аз ёрро барҷаста бозтоб додааст.
- D) Шоир зебоии ёрашро ба оҳуи кӯҳӣ монанд кардааст.

92 Доир ба байтҳои зерини Абумансури Дақиқӣ кадом хулоса дуруст аст?

Дақиқӣ чор хислат баргузидаст

Ба гетӣ аз ҳама хубию зиштӣ:

Лаби ёқутрангу нолаи чанг,

Майи хушрангу дини зардуштӣ.

- А) Дақиқӣ аз маю музиқию маҷлиси ёр ва дини зардуштӣ дурӣ мечустааст.
- В) Дақиқӣ пайрави дини зардуштӣ ва дӯстдори маю музиқию маҷлиси ёр буд.
- С) Дақиқӣ маю музиқиро хуб ва дини зардуштиро зишт шуморидааст.
- Д) Дақиқӣ пайрави дини зардуштӣ буд, вале маю музиқиро зишт медонист.

93 Кадом байти Абушақури Балхӣ бо сухани Абулқосими Фирдавӣ “Тавоно бувад, ҳар кӣ доно бувад” ҳаммаъност?

А) Хирад чун надонӣ, биёмӯзадат,
Чу пажмурда гардӣ, барафрӯзадат.

В) Касе, к-ӯ ба дониш барад рӯзгор,
На ӯ ёфа монад, на омӯзгор.

С) На донотар он кас, ки волотар аст,
Ки волотар он кас, ки донотар аст.

Д) Ҷаҳонро ба дониш тавон ёфтаи,
Ба дониш тавон риштану тофтаи.

94 Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ дар қасидаи “Модари май” киро “моҳи озодагону мафҳари Эрон”, “малики адлу офтоби замона”-гӯён мадҳ намудааст?

А) амир Исмоили Сомониро

В) амир Насри II Сомониро

С) волии Хуросон Абуҷаъфар Аҳмад ибни Муҳаммадро

Д) вазири давлати Сомониён Абулфазли Балъамиро

95 Дар кадом асари Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ амир Насри II Сомонӣ ба моҳ ва сарв ташбеҳ дода шудааст?

А) маснавии “Синдбоднома”

В) қасидаи “Модари май”

С) қасидаи “Бӯйи Ҷӯйи Мӯлиён”

Д) қасидаи “Шикоят аз пирӣ”

Кадам байти Абуиброҳими Мунтасир сухани Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ “Кунун замона дигар гашту ман дигар гаштам”-ро ба хотир меорад?

- A) Гаҳе ба иззу ба давлат ҳамеништам шод,
Гаҳе зи ҳирс ҳамерафтам зи ҷой ба ҷой.
- B) Басе тафохур кардам, ки ман касе ҳастам,
Кунун баробар бидам ҳаме амиру гадоӣ.
- C) Чу марг тохтан овард, ҳеч суд накард,
Бақо бақои Худоясту мулк мулки Худой.
- D) Ҳазор қалъа кушодам ба як ишорати даст,
Басе масоф шикастам ба як фишурдани пой.

Кадам шарҳ ба байти Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ мувофиқ аст?

*Шуд он замона, ки шеъраш ҳама ҷаҳон бинвишт,
Шуд он замона, ки ӯ шоири Хуросон буд.*

- A) Рӯдакӣ ба Абулфазли Балъамии вазир ишора карда, шуҳратёр будани ӯро дар тамоми Хуросон таъкид мекунад.
- B) Манзури Рӯдакӣ Дақиқӣ аст, ки бо асари “Гуштоспнома”-аш дар Ироқу Хуросон машҳур ва маъруф шуда буд.
- C) Рӯдакӣ худро дар назар дорад ва аз шуҳрату овозаи даврони ҷавониаш бо ифтихор сухан мегӯяд.
- D) Шоир аз шуҳрату овозаи Абуиброҳими Мунтасир сухан ронда, ба таъби шоирӣ доштани ӯ ишора мекунад.

Сухани зерини Мантиқии Розӣ ба кадам байти Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ҳаммаъност?

*Маро зи ҷуди салотину меҳтарони замон,
Сарой зарриндевор буду симинбон.*

- A) Кучо ба гетӣ будаст номвар деҳқон,
Маро ба хонаи ӯ сим буду хумлон буд.
- B) Шуд он замона, ки ӯ унси родмардон буд,
Шуд он замона, ки ӯ пешкори мирон буд.
- C) Киро бузургию неъмат зи ину он будӣ,
Маро бузургию неъмат зи Оли Сомон буд.
- D) Сапеду симзада буду дурру марчон буд,
Ситораи сахарӣ буду катраборон буд.

Кадам шарҳ ба байти Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ мувофиқ аст?

Ҳанӯз бо манию аз ниҳеби рафтани ту

Ба рӯз вақт шуморам, ба шаб ситора шуморам.

- А) Вақте ки пеши ман ҳастӣ, аз чизе наметарсам ва медонам, ки то рафтани ту вақт зиёд аст
- В) Медонам, ки билохира хоҳӣ рафт, пас пеши роҳатро намегирам ва монеи рафтанат намешавам.
- С) Рӯзҳо ба соат ва шабҳо ба ситораҳо нигоҳ мекунам, ки шояд дубора бозгардӣ ва назди ман оӣ.
- Д) Ҳарчанд ки бо ман ҳастӣ, аммо аз рафтани ту метарсам ва вақтшуморӣ мекунам.

Дар ин байт Рӯдакӣ зери мафҳуми “ӯ” ба кӣ ва ё чӣ ишора кардааст?

Шуд он замона, ки ӯ унси родмардон буд,

Шуд он замона, ки ӯ пешкори мирон буд.

- А) Абулфазли Балъамӣ – вазири хирадманди Сомониён
- В) Муродӣ – шоири бузургвор, ҳамсафу ҳамкори адиб
- С) мақому манзалати волии Хуросон Абучаъфар Аҳмад
- Д) обрӯву эътибор ва шуҳрати даврони ҷавонии худ

Кадам шарҳ ба байти Абулаббоси Марвазӣ мувофиқ аст?

Гунчишк чӣ гуна ларзад аз борон,

Чун ёд кунам туро чунон ларзам.

- А) Дар зери борон тар шудаам ва монанди гунчишк меларзам.
- В) Ман аз ёд кардани ту чунон меларзам, ки дигар ёдат намекунам.
- С) Ту мисли боз ҳастӣ ва ман мисли гунчишк аз ҳучуми ту метарсам.
- Д) Вақте ки туро ёд мекунам, мисли гунчишки зери борон меларзам.

Бо ин байт Абулқосими Фирдавсӣ ба кадом подшоҳ мурочиат кардааст?

Яке бандагӣ кардам, эй шаҳриёр,

Ки монад зи ман дар ҷаҳон ёдгор.

- А) Наср ибни Аҳмади Сомонӣ
- В) Султон Маҳмуди Ғазнавӣ
- С) Султон Масъуди Ғазнавӣ
- Д) Нух ибни Мансури Сомонӣ

- 103** Мувофиқи ривояти “Шоҳнома”-и Абулқосими Фирдавсӣ номи писарони Фаридун, ки сарзаминашро байни онҳо тақсим намуд:
- А) Ковус, Гев, Тӯс
  - В) Салм, Тур, Эрач
  - С) Бежан, Сиёвуш, Фуруд
  - Д) Манучеҳр, Эрач, Сом
-
- 104** Аз рӯи муҳтаво “Шоҳнома”-и Фирдавсӣ кадом бахшхоро дар бар мегирад?
- А) асотирий, миллӣ, таърихӣ
  - В) асотирий, паҳлавонӣ, таърихӣ
  - С) асотирий, қадим, нав
  - Д) қадимтарин, қадим, нав
-
- 105** Падари Исфандиёр мувофиқи ривояти “Шоҳнома”-и Абулқосими Фирдавсӣ.
- А) Луҳроsp
  - В) Гуштосп
  - С) Арҷосп
  - Д) Ҷомосп
-
- 106** “Шоҳнома”-и Абулқосими Фирдавсӣ бо баёни кадом ҳодиса ба охир мерасад?
- А) марги Эрач
  - В) марги Сухроб
  - С) марги Исфандиёр
  - Д) марги Яздигирд
-
- 107** Байти зерини Абулқосими Фирдавсӣ кадом маъниро бозгӯӣ мекунад?
- Зи абёти ғарро ду раҳ сӣ ҳазор,
Мар он ҷумла дар шеваи корзор.*
- А) “Шоҳнома” беҳтарин достони қаҳрамонӣ буда, аз шаст ҳазор байти хуб иборат аст.
  - В) “Шоҳнома” дар ду нусха навишта шудааст ва ҳар нусха шомили сӣ ҳазор байт аст.
  - С) “Шоҳнома” ба назм навишта шудааст ва дар он набарди шоҳон тасвир гардидааст.
  - Д) “Шоҳнома” дар бораи ҷангҳои подшоҳон аст ва сӣ ҳазор байтро дар бар мегирад.

- 108** Кадоме аз ин асарҳо яке аз сарчашмаҳои “Шоҳнома”-и Фирдавсӣ ба шумор меравад, ки шоир онро аз тариқи матни “Худойнома” истифода бурдааст?
- A) “Корномаи Ардашери Бобакон”
  - B) “Андарзи Озарбоди Меҳроспандон”
  - C) “Гоҳон”
  - D) “Ёдгори Зарирон”
- 109** Достони “Бежан ва Манижа” (аз “Шоҳнома”-и Абулқосими Фирдавсӣ) чӣ гуна асар аст?
- A) танқидӣ
  - B) ёддоштӣ
  - C) таърихӣ
  - D) ишқӣ
- 110** Абулқосими Фирдавсӣ бо гуфтани байти зерин ба кадом масъала ишора намудааст?
- Бирафт ӯву ин нома ногуфта монд,
Чунин бахти бедори ӯ хуфта монд.*
- A) марғи шоир Муродӣ ва ногуфта мондани шеърҳои ӯ
  - B) аз ҷаҳон рафтани устод Рӯдакӣ ва мондани ҳикмати ӯ
  - C) вафоти Марзбони Рустам ва боқӣ мондани “Марзбоннома”
  - D) ҷавонмарғии Дақиқӣ ва нотаом мондани “Шоҳнома”-и ӯ
- 111** Гуштосп бар ивази тоҷу тахт ба Исфандиёр чӣ шарт гузошта буд?
- Супорам туро ганҷу тахту қулоҳ,
Нишонам-т бо оҷ дар пешгоҳ ... .
Агар тахт хоҳӣ ҳаме бо қулоҳ,
Раҳи Систон гиру баркаш сипоҳ.* Абулқосими Фирдавсӣ
- A) гирифтани кини бобояш Луҳросп аз Арҷосп
  - B) рафтан ба ҷанги Рустам ва ба банд овардани ӯ
  - C) раҳонидани хоҳарони Гуштосп аз банди Арҷосп
  - D) фиристодани Башутан ва Баҳман ба ҷанги Рустам
- 112** Асадии Тӯсӣ ғайр аз навиштани достони паҳлавонӣ ва қасидаҳои мунозира боз чӣ хидмати арзандае ба адабиёту фарҳанг кардааст?
- A) навиштани аввалин “Шоҳнома”-и манзум ба забони порсии дарӣ
  - B) навиштани “Шоҳнома” бо хоҳиши Нух ибни Мансури Сомонӣ
  - C) таълифи қуҳантарин луғати тафсирии забони форсии тоҷикӣ – “Луғати фурс”
  - D) ба назм баргардонидани “Гаршоспнома”-и мансури Абулмуайяди Балхӣ

-
- 113 Қасидаи машҳури Анвари Абевардӣ.**
- A) “Шикоят аз пирӣ”
  - B) “Харобаҳои Мадоин”
  - C) “Мунозира бо Худо”
  - D) “Ашкҳои Хуросон”
-
- 114 Қасидаи машҳури Ҳокони Шервонӣ.**
- A) “Габру мусулмон”
  - B) “Харобаҳои Мадоин”
  - C) “Мунозира бо Худо”
  - D) “Ашкҳои Хуросон”
-
- 115 Қасидаи машҳури Носири Хусрав.**
- A) “Шикоят аз пирӣ”
  - B) “Харобаҳои Мадоин”
  - C) “Мунозира бо Худо”
  - D) “Ашкҳои Хуросон”
-
- 116 Қасидаи машҳури Асади Тӯси.**
- A) “Арабу Аҷам”
  - B) “Харобаҳои Мадоин”
  - C) “Мунозира бо Худо”
  - D) “Ашкҳои Хуросон”
-
- 117 Шарҳи мувофиқи байти Атторро интихоб кунед:**
*Чумла торикист ин меҳмонсарой,
Илм дар вай чун чароғи раҳнамоӣ.*
- A) Шоир мегӯяд, ки тирагию торикии дунёро фақат нури илму маърифат равшану зебо мекунад.
  - B) Шоир дар меҳмонхонаи торик қарор дорад ва меҳоҳад, ки зудтар чароғи онро равшан кунанд.
  - C) Шоир мегӯяд, ки хондани китобҳои ман ба наслҳои оянда роҳи дурусту равшанро нишон медиҳад.
  - D) Шоир ҳайрон аст, ки чаро нури илм дунёи ҳамаро равшан намекунад ва баъзе одамон дар ҷаҳолату торикӣ ҳастанд.
-
- 118 Мавзӯи “Сиёсатнома”-и Низомулмулк кадом аст?**
- A) одоби суҳбат бо зердастон
  - B) давлатдорӣ ва роҳбарӣ
  - C) масъалаҳои ирфонӣ
  - D) номанигорӣ ва расмӣ
-

- 119** Дар бораи ин асар гуфтаанд, ки *“муаллиф онро барои тарбия ва таълими фарзандаш Гелоншоҳ навиштааст”*. Он кадом асар аст?
- А) “Гулистон”-и Саъдии Шерозӣ
  - В) “Тӯтинома”-и Зиёуддини Нахшабӣ
  - С) “Қобуснома”-и Унсурулмаолии Кайковус
  - Д) “Футувватномаи султонӣ”-и Ҳусайн Воизи Кошифӣ
-
- 120** “Қобуснома”-и Унсурулмаолии Кайковус аз рӯи мавзӯ ва муҳтаво чӣ гуна асар аст?
- А) сиёсӣ
  - В) ахлоқӣ
  - С) фалсафӣ
  - Д) ирфонӣ
-
- 121** Боби “Андар пешӣ чустан дар суҳандонӣ” аз кадом асар аст?
- А) “Бӯстон”-и Саъдии Шерозӣ
  - В) “Сафарнома”-и Носири Хусрав
  - С) “Маснавии маънавӣ”-и Ҷалолиддини Балхӣ
  - Д) “Қобуснома”-и Унсурулмаолии Кайковус
-
- 122** Унсурулмаолии Кайковус “Қобуснома”-ро бо кадом мақсад навиштааст?
- А) барои баён кардани саргузашти ҳудаш аз ҷавонӣ то пирӣ
  - В) барои зинда кардани номи шоҳони гузаштаи эронӣ
  - С) барои тарбия ва таълими фарзандаш Гелоншоҳ
  - Д) барои омӯзонидани давлатдорӣ ба амирзодагони хонадони Зиёӣ
-
- 123** Кадом асари Абуалӣ ибни Синоро пас аз марги ӯ шогирдаш Абуубайди Ҷузҷонӣ давом додааст?
- А) “Донишнома”
  - В) “Китоби инсоф”
  - С) “Рисолаи саргузашт”
  - Д) “Рисолаи тамсилоти форсӣ”
-
- 124** Китоби “Дастур-ул-мулук”-и Самандархоҷаи Тирмизӣ чӣ гуна асар аст?
- А) фалсафӣ
  - В) ахлоқӣ
  - С) таърихӣ
  - Д) сиёсӣ

125 **Кадам шарҳ ба байт мувофиқ аст?**

Касе ба гардани мақсуд даст ҳалқа занад,

Ки пеши тири болоҳо синар тавонад буд. Самандархоҷаи Тирмизӣ

- A) Касе ба ҳадафу мароми худ мерасад, ки ба сухани бузургон гӯш диҳад.
- B) Дар тӯли ҳаёт бо роҳҳои бад ҳаргиз ба ҳадафҳои нек наметавон расид.
- C) Рӯзгори инсонӣ худро танбал пур аз машаққат ва саҳтию нобарорист.
- D) Дар зиндагӣ шахсоне муваффақ мешаванд, ки аз саҳтиҳо наметарсанд.

126 **Шарҳи муносиби байти Самандархоҷаи Тирмизиро муайян кунед:**

Ба пешкориҳои ақли шарифу роӣи дуруст

Тавон каманди тасарруф бар осмон афканд.

- A) Барои анҷоми корҳои азим одам бояд дили бузург, ҳадафгузориҳои дақиқ ва қадамҳои устувор дошта бошад.
- B) Аз уҳдаи корҳои саҳту душвор вақте хоҳем баромад, ки бо тақия ба хиради худ ва машварат бо дигарон амал кунем.
- C) Барои расидан ба мақсадҳои олӣ дар зиндагӣ бояд ба сухани касе гӯш надихем ва мустақил бошем.
- D) Бояд дуруст фикр кунем ва фақат ҳадафҳоеро дар пеш гирем, ки расидан ба онҳо имконпазир аст.

127 **Чаро Ҷалолиддини Балхӣ девони худро “Куллии Шамс” номид?**

- A) Барои ин ки шамс (офтоб)-ро хеле дӯст медошт.
- B) Ба эҳтироми устодаш Шамси Табрезӣ чунин ном гузошт.
- C) Бо хоҳиши устодаш ин корро анҷом дод.
- D) Ба ифтихори амалдори давр – малик Шамсиддин чунин ном гузошт.

128 **Ин байт дар оғози кадом асар омадааст?**

Бишнаваз аз най чун ҳикоят мекунад

В-аз ҷудоӣҳо шикоят мекунад.

- A) “Мантиқ-ут-тайр”-и Аттори Нишопурӣ
- B) “Маснавии маънавӣ”-и Ҷалолиддини Балхӣ
- C) “Ҳадиқат-ул-ҳақиқа”-и Саноӣи Ғазнавӣ
- D) “Бӯстон”-и Саъдии Шерозӣ

129 Ҳикояти “Марди баққол ва тўтӣ” аз кадом асар аст?

- А) “Сафарнома”-и Носири Хусрав
- В) “Тўтинома”-и Зиёуддини Нахшабӣ
- С) “Маснавии маънавӣ”-и Ҷалолиддини Балхӣ
- Д) “Бўстон”-и Саъдии Шерозӣ

130 Шарҳи мувофиқи байтро муайян кунед.

Нуктае, к-он ҷаст ногоҳ аз забон,

Ҳамчу тире дон, ки ҷаст он аз камон. Ҷалолиддини Балхӣ

- А) Ҷойи нукта дар ҷумла муҳим аст, чунки боиси дигаргун шудани маъно мешавад.
- В) Сухан бояд буррою возеҳ гуфта шавад ва сухандонии шуморо нишон диҳад.
- С) Сухан бояд бо андеша гуфта шавад, то ки касе аз сухани мо нороҳат нашавад.
- Д) Сухан мисли тирест, ки чун раҳо ғашт, бозгардонидани он номумкин аст.

131 Дар рубоии Ҷалолиддини Балхӣ ба кадом мавзӯ ишора шудааст?

Бедор шав, эй дил, ки ҷаҳон мегузарад

В-ин мояи умр ройгон мегузарад.

Дар манзили тан махуспу гофил манишин,

К-аз манзили умр корвон мегузарад.

- А) бевафои маъшук ва шикояти ошиқ аз дурии ӯ
- В) зудгузар будани умр ва ғанимат шуморидани вақт
- С) ба ҳамроҳии сорбон ва корвон ба сайру саёҳат рафтан
- Д) ройгон будани хоб ва душвор будани хестан дар вақти саҳар

132 Ҳикояти “Марди аблаҳ ва хирс” аз кадом асар аст?

- А) “Бўстон”-и Саъдии Шерозӣ
- В) “Сафарнома”-и Носири Хусрав
- С) “Маснавии маънавӣ”-и Ҷалолиддини Балхӣ
- Д) “Анвори Сухайлӣ”-и Ҳусайн Воизи Кошифӣ

133 “Пандномаи Анушервон”-и Ибни Ямин дар вазн ва пайравии кадом асар навишта шудааст?

- А) “Ҳамса”-и Низомии Ғанҷавӣ
- В) “Мантиқ-ут-тайр”-и Аттори Нишопурӣ
- С) “Мунозира бо Худо”-и Носири Хусрав
- Д) “Шоҳнома”-и Абулқосими Фирдавсӣ

- 134** Кадом мақол мувофиқи байт аст?
*Дигар он, ки чун пардаи кас дарӣ,
Кунад бо ту гетӣ ҳамон доварӣ.* Ибни Ямин
А) Бо бадон бад бошу бо некон наку!
В) Обрӯ меҳоҳӣ, обрӯи дигаре мабар!
С) Чоҳ макан, ки худ афтӣ!
Д) Бо моҳ шинӣ, моҳ шавӣ!
- 135** Асари ишқии Амир Хусрави Деҳлавӣ, ки онро дар айёми пириаш иншо кардааст:
А) “Васат-ул-ҳаёт”
В) “Тухфат-ус-сиғар”
С) “Оинаи исқандарӣ”
Д) “Дувалронӣ ва Хизрхон”
- 136** Дар осори кадом адиб ситоиши табақаҳои хунарманди ҷамъият ҷойгоҳи махсусро дорост?
А) Бедили Деҳлавӣ
В) Соибӣ Табрезӣ
С) Шавкати Бухорӣ
Д) Саййидони Насафӣ
- 137** Кадом асари Абуалӣ ибни Сино фарогири мафҳуми истилоҳҳои илмӣ тоза ба забони форсии тоҷикӣ?
А) “Қонуни тибб”
В) “Ан-Наҷот”
С) “Донишнома”
Д) “Китоб-уш-шифо”
- 138** Ин сухани Имом Ғаззоӣ дар бораи кадом китоби Абуалӣ ибни Сино?
.... ва ҳар киро муҷаллади аввали ... маълум бошад, аз усули тиб ва куллияти ӯ ҳеч бар ӯ нӯшида намонад, зеро ки агар Букрот (Хиппократ) ва Ҷолинус (Ҳален) зинда шаванд, раво бувад, ки пеши ин китоб сачда кунанд.
А) “Донишнома”
В) “Рисолаи саргузашт”
С) “Ал-Қонун”
Д) “Ан-Наҷот”

- 139** Абуалӣ ибни Сино доир ба кадом асараш навиштааст “... масалест, ки аз баҳри ту задаанд дар маърифат. Агар ту аз аҳли ҳикматӣ, бояд ин рамз кушӣ”?
- А) “Донишнома”
  - В) “Зафарнома” (“Пирӯзинома”)
  - С) “Ҳай ибни Яқзон” (“Зинда пури Бедор”)
  - Д) “Саломон ва Абсол”
-
- 140** Ибни Сино дар кадом рубоияш, ки мисраи аввалаш оварда шудааст, ба беағзию нотавонбинии ҳарифонаш ишорат намудааст?
- А) «Аз қаъри гили сиёҳ то авҷи Зухал ...»
  - В) «Бо душмани ман чу дӯст бисёр нишаст ...»
  - С) «Май душмани масту дӯст бо хушёр аст ...»
  - Д) «Бо ин ду-се нодон, ки чунин медонанд ...»
-
- 141** Матни зерин аз кадом асари Абуалӣ ибни Синост?
- Дар рӯзгори Анӯшервони одил ҳеҷ чиз аз ҳикмат азизтар набуда ва ҳукамои он аср ҳама парҳезгор будаанд.*
- Як рӯз Анӯшервон Бузургмехрро талаб кард ва гуфт:*
- Меҳоҳам сухане чанд муфид, дар лафз андак, дар маонӣ бисёр ҷамъ созӣ, чунонки дар дунё ва уқбо судманд бошад.*
- Бузургмехр як сол муҳлат хост ва ин чанд калимотро ҷамъ кард. Ва ба назди Анӯшервон бурд ва ўро хуш омад ва фармуд, ки калимотро ба оби зар нависанд ...*
- А) “Зафарнома”
  - В) “Наврӯзнама”
  - С) “Донишнома”
  - Д) “Рисолаи саргузашт”
-
- 142** Кӣ гуфтааст, ки:
- Аттор руҳ буду Саной ду чашми ӯ,
Мо аз пайи Саноию Аттор омадем.?*
- А) Низомии Ганҷавӣ
  - В) Ҷалолиддини Балхӣ
  - С) Саъдии Шерозӣ
  - Д) Абдурраҳмони Ҷомӣ

- 143** Дар бораи кадом ғазали Чалолиддини Балхӣ, ки байти аввалаш дода шудааст, Саъдии Шерозӣ навиштааст: “Аз ӯ беҳтар ғазале нагуфтаанд ва низ нахоҳанд гуфтан”?
- А) Ҳар нафас овози ишқ мерасад аз чаппу рост,
Мо ба фалак меравем, азми тамошо кирост?
- В) Биё, то қадри якдигар бидонем,
Ки то ногаҳ зи якдигар намонем.
- С) Гар дам аз шодию гар аз ғам занем,
Чамъ биншину дам бо ҳам занем.
- Д) Тавофи каъбаи дил кун, агар диле дорӣ,
Дил аст каъбаи маънӣ, ту гил чӣ пиндорӣ!
-
- 144** Кадоме аз ин байтҳо (аз “Бӯстон”-и Саъдӣ) ба масъалаи адолат дар давлатдорӣ дахл дорад?
- А) Раият чу беҳанду султон дарахт,
Дарахт, эй писар, бошад аз беҳ сахт.
- В) Гар андеша дорӣ зи душман ғазанд,
Ба таъвизу эҳсон забонаш бубанд!
- С) Агар пилзӯрию гар шерчанг,
Ба наздики ман сулҳ беҳтар, ки чанг.
- Д) Карам кун, на пархошу киноварӣ,
Ки олам ба зери нигин оварӣ!
-
- 145** Аз рӯи байтҳои зерин, аз “Бӯстон”-и Саъдӣ, муайян намоед, ки онҳо ба кадом масъала дахл доранд:
*Шунидам, ки дар вақти назъи равон
Ба Ҳурмуз чунин гуфт Нӯшервон,
Ки хотирнигаҳдори дарвеш бош!
На дар банди ороиши хеш бош!*
- А) тарбияти инсон
- В) сабру қаноат
- С) адли подшоҳон
- Д) шукр бар офият
-
- 146** Ҷумлаи дуруст дар бораи “Бӯстон”-и Саъдии Шерозиро интихоб кунед.
- А) “Бӯстон” асарест мураттаб аз шеър ва наср.
- В) “Бӯстон” асари мунозираи дар бораи хайру шар аст.
- С) “Бӯстон” асари манзумест иборат аз даҳ боб.
- Д) “Бӯстон” асари мансурест иборат аз ҳикояҳои ҷолиб.

- 147 **Боби “Дар таъсири тарбият” аз кадом асар аст?**
- А) “Анвори Суҳайлӣ”-и Ҳусайн Воизи Кошифӣ
  - В) “Бадоеъ-ул-вақоеъ”-и Зайниддин Маҳмуди Восифӣ
  - С) “Маснавии маънавӣ”-и Ҷалолиддини Балхӣ
  - Д) “Гулистон”-и Саъдии Шерозӣ
- 148 **Дар кадом асари Саъдии Шерозӣ масъалаи меҳру садоқати бепоён нисбат ба ватан, марзу бум ва ёру диёр бо эҳсосоти баланд баён шудааст?**
- А) “Бӯстон”
  - В) қасидаи “Бозгашт”
  - С) “Гулистон”
  - Д) ғазали “Бигзор то бигирям ...”
- 149 **Ҷалолиддини Балхӣ гуфтааст: “*Пирӯзӣ аз иттифоқ хезад*”. Муайян намоед, ки ин сухан дар кадом байти Саъдии Шерозӣ ифода шудааст.**
- А) Сари панҷаи нотавон бармапеч,
Ки гар даст ёбад, барой ба ҳеч.
  - В) Пашша чу пур шуд, бизанад пилро,
Бо ҳама сахтию салобат, ки ўст.
  - С) Банӣ одам аъзои як пайкаранд,
Ки дар офариниш зи як гавҳаранд.
  - Д) Раият чу беҳанду султон дарахт,
Дарахт, эй писар, бошад аз беҳ сахт.
- 150 **Қадам байти Саъдии Шерозӣ маънои сухани зерини Унсуролмаолии Кайковусро ифода мекунад?**
- Сухан, ки бар мардумон намоӣ, накутарин намоӣ то мақбул бувад. Мардумон дараҷаи ту бишносанд, ки бузургону хирадмандонро ба сухан бидонанд, на суханро ба мардум, ки мардум ниҳон аст зери сухани хеш.*
- А) Илм чандон, ки бештар хонӣ,
Чун амал дар ту нест, нодонӣ.
  - В) То мард сухан нагуфта бошад,
Айбу ҳунараш нухуфта бошад.
  - С) Гарчи донӣ, ки нашнаванд, бигӯй
Ҳар чӣ донӣ зи некхоҳию панд!
  - Д) Агарчи пеши хирадманд хамӯшӣ адаб аст,
Ба вақти маслиҳат он беҳ, ки дар сухан кӯшӣ.

151 Кадом сухани Саъдии Шерозӣ маънои ин гуфтаи Унсурмаолии Кайковусро ифода мекунад?

Шарафу бузургӣ дар хираду адаб аст, на дар насабу нажод, ки бузургӣ хираду донишрост, на гавҳару тухмаро.

- А) Ҳакиме писаронро панд ҷамедод, ки “Ҷонони падар, ҳунар омӯзед, ки мулку давлати дунё эътимодро нашоёд ва симу зар дар сафар бар маҳалли хатар аст”.
- В) Ду кас ранчи беҳуда бурданду саъйи бефоида карданд. Яке он, ки андӯхту нахӯрд ва дигар он, ки омӯхту амал накард.
- С) Аъробиеро дидам, ки писарро ҳамегуфт:
-Туро хоҳанд пурсид, ки амалат чист, нагӯянд падарат кист!
- Д) Якеро гуфтанд: ”Олими беамал ба чӣ монад?” Гуфт: “Ба занбӯри беасал”.

152 Аз рӯи мухтавои қитъа муайян кунед, ки он аз кадом боби “Гулистон”-и Саъдии Шерозӣ аст:

*Умри гаронмоя дар ин сарф шуд:
То чӣ хӯрам сайфу чӣ нӯшам шито.
Эй шиками хира, ба ноне бисоз,
То накуни пушт ба хидмат дуто.*

- А) Дар сирати подшоҳон
- В) Дар ахлоқи дарвешон
- С) Дар ғазилати қаноат
- Д) Дар таъсири тарбият

153 Насри “Гулистон”-и Саъдии Шерозиро бо кадом ибора ифода мекунад?

- А) насри муфассал
- В) насри мусаччаъ
- С) насри мукаллаф
- Д) насри мураккаб

154 Мавзӯи порчаи шеърро аз “Бӯстон”-и Саъдии Шерозӣ муайян кунед:

*Ба ҳоли дили ҳастагон дарнигар,
Ки рӯзе ту дилхаста бошӣ магар.
Даруни фӯрӯмондагон шод кун,
Зи рӯзи фӯрӯмондагӣ ёд кун.*

- А) тарбияти инсон
- В) қаноат бар дошта
- С) шукр бар офият
- Д) эҳсон ва ҷавонмардӣ

155 Ин байт аз оғози кадом асари Саъдии Шерозӣ аст?

*Дар ақсои олам бигаишам басе,
Ба сар бурдам айём бо ҳар касе.*

- A) “Бӯстон”
- B) “Гулистон”
- C) девони “Хавотим”
- D) қасидаи “Бозгашт”

156 Ҷумлаи дуруст дар бораи “Бӯстон”-и Саъдии Шерозиро интихоб кунед.

- A) “Бӯстон” аз шеър ва наср мураттаб шудааст.
- B) “Бӯстон” асари мунозираи дар бораи хайру шар аст.
- C) “Бӯстон” асари манзум ва иборат аз даҳ боб аст.
- D) “Бӯстон” асари мансур ва иборат аз ҳикояҳои ҷолиб аст.

157 Ин байти зебо ва тарбиявиرو кӣ гуфтааст?

*Зиндаву ҷовид монд ҳар кӣ нақӯном зист,
К-аз ақбаи зикри хайр зинда кунад номро.*

- A) Носири Хусрав
- B) Саъдии Шерозӣ
- C) Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ
- D) Абулқосими Фирдавӣ

158 Сухан дар бораи кадом шоир меравад?

*Ў солҳо дар Табрез зиндагӣ кард, то лаҳзаҳои охири ҳаёт дар ёди
зодгоҳаш буд ва бо ҳамин дард зиндагиро надрӯд гуфт:*

*Охир, эй бахт, маро роҳ ба манзил бирасон,
Ки ба ҷон омадам, ин ранҷи биёбон то кай?!*

- A) Носири Бухорӣ
- B) Камоли Хучандӣ
- C) Сайфи Фарғонӣ
- D) Убайди Зоконӣ

- 159** **Кадам байти Камоли Хучандӣ ба сухани зерини Хайём ҳаммаъност?**
*Хуш бошу махӯр ғами ҷаҳони гузарон,
Бинишину даме ба шодмонӣ гузарон.*
- А) Биё, соқӣ, ки беҳи ғам ба даври гул барандозем,
Майи гулгун талаб дорему гул дар соғар андозем.
- В) Навбаҳорон зи гулам бўйи ту хуш меояд,
Ҳамаро боғу маро рӯйи ту хуш меояд.
- С) Менагардад дилам аз дарди фалак рӯзе шод,
Ба ман ин ғуссаи талху ғами даврон то кай?
- Д) Гуфт: “Агар сар дар биёбони ғамам хоҳӣ ниҳод,
Ташнагонро муждае аз мо бибар!” Гуфтам: “Ба чашм”.
-
- 160** **Ҳаждаҳ байти аввали асари “Маснавии маънавӣ”-и Ҷалолиддини Балхиро чӣ меноманд?**
- А) “Пешгуфтор”
- В) “Найнома”
- С) “Қудоинома”
- Д) “Муқаддима”
-
- 161** **Сухан дар бораи кадом асар (доир ба вазъи ситораҳо ва дигар ҷирмҳои осмонӣ) меравад?**
“Мирзо Улуғбек, ки худ шахси бофазлу дониш буд, донишмандони маъруфи замонаашро ба шахри Самарқанд овард. Соли 1424 дар Самарқанд расадхона месозад, ки дар он олимони бузург: Қозизодаи Румӣ, Алии Қушчӣ, Ғиёсуддин Ҷамшед, Мансури Кошӣ ва дигар донишмандон кор мекарданд. Натиҷаи кори чандинсолаи олимон дар ҷадвали астрономие, ки бо номи ... машҳур аст, ҷамъбаст гардидааст.”
- А) “Рисола дар илми қавофӣ”
- В) “Зичи ҷадиди Курагонӣ”
- С) “Шарафномаи шоҳӣ”
- Д) “Маноқиби хунарварон”
-
- 162** **Кадам мақол мувофиқи байт аст?**
*Ҳар кӣ бад мекунад, ҳамеёбад,
Ҳам ба дунёи дун ҷазои бадӣ.* Зиёуддини Нахшабӣ
- А) Бо худододагон ситеза макун!
- В) Бо бадон бад бошу бо некон наку!
- С) Чоҳ макан, ки худ афтӣ!
- Д) Бо моҳ шинӣ, моҳ шавӣ!

163 **Аз қитъаи Зиёуддини Нахшабӣ муайян кунед, ки бо кадом сабаб дар насри худ аз назми дигарон истифода накардааст?**

*Ба насри хеш соҳибнастри лоиқ
Раво бошад, ки орад назми ҳар кас.
Валекин ман наовардам дар ин наср
Зи саъйи килки худ назми дигар кас.*

- А) Азбаски аз дигарон байти зиёд намедонист, барои ҳамин дар насри худ истифода намекард.
- В) Азбаски номи муаллифи байтхоро дақиқ намедонист, барои ҳамин дар насраш истифода намекард.
- С) Азбаски худаш табъи шоирӣ дошт, барои ҳамин аз ашъори дигарон истифода намекард.
- Д) Намехост ба дуздии ашъори дигарон муттаҳам шавад, барои ҳамин аз ашъори дигарон истифода намекард.

164 **Чаро боби ҳафтуми “Баҳористон”-и Абдурраҳмони Ҷомиро дорои аҳаммияти илмию бадеии хос донистаанд?**

- А) ба далели зиёд будани порчаҳои назмӣ дар он
- В) ба далели зиёд будани панду андарз дар он
- С) ба далели шавқовар будани ҳикояҳои он
- Д) ба далели тазкирагуна будани он

165 **Кадам асарро муаллиф барои тарбияи писараш Зиёуддин Юсуф менависад?**

- А) “Гулистон”-и Саъдии Шерозӣ
- В) “Баҳористон”-и Абдурраҳмони Ҷомӣ
- С) “Қобуснома”-и Унсуролмаолии Кайковус
- Д) “Дастур-ул-мулук”-и Самандархоҷаи Тирмизӣ

166 **Кадам байти Абдурраҳмони Ҷомӣ бар шарҳи сухани “Фарзанд давлати падару модар аст.” омадааст?**

- А) Аз ин шуд тани ман пазирои ҷон
В-аз он омадам зиндаи ҷовидон.
- В) Ҳеч неъмат беҳтар аз фарзанд нест,
Ҷуз ба ҷон фарзандро пайванд нест.
- С) Фарзанд нахоҳад зи пайи мол падарро,
Хоҳад, ки намонад падару мол бимонад.
- Д) Ҳар писар, к-ӯ аз падар лофад, на аз фазлу ҳунар,
Филмасал гар дидаро мардум бувад, номардум аст.

167 Дар кадом байт Абдуррахмони Чомӣ ба ҳокимони замонаш муроҷиат намуда, онҳоро ба адлу дод даъват намудааст?

- А) Чаҳонподшоҳо, дар инсоф кӯш,
Зи чоми адолат майи соф нӯш.
- В) Дило, зи қайди ҳарифони беҳирад бигрез,
Ту мурғи зиракӣ, аз доми деғу дад бигрез.
- С) Санги озор мазан бар дили арбоби сафо,
К-омад осон шикани шишаву мушқил пайванд.
- Д) Дар ҷавонӣ саъй кун, гар беҳалал хоҳӣ амал,
Мева бенуқсон бувад, чун аз дарахти навбар аст.

168 Кадом қитъаи “Баҳористон”-и Абдуррахмони Чомӣ дар мавзуи “мазаммати рашку нотагонбинӣ” аст?

- А) Ин се кор аст, ки-ш нигорад зишт
Аз касе хомаи нигоранда:
Тундхӯии подшоҳи қавӣ,
Ҳирси донову бухли доранда.
- В) Таъна бар ман мазан ба сурати зишт,
Эй тикӣ аз фазилату инсоф!
Тан бувад чун ғилофу ҷон шамшер,
Кор шамшер мекунад, на ғилоф!
- С) Касе, ки бо ҳама кас хӯи бад ба кор барад,
Ҳамеша дар кафи сад ғусса мумтаҳан донаш.
Машав ба шаҳна, ки зиндон мақоми ӯ гардон,
Ки пӯст бар тани бадхӯ бас аст зиндонаш.
- Д) Ётироз аст бар аҳкоми чаҳондори ҳаким
Одати марди ҳасадпеша, ки хокаш ба даҳан.
Ҳар чӣ бинад ба кафи ғайр, ғиғон бардорад,
Ки чаро дод ба вай бесабаб онро, на ба ман?!

169 Кадом қитъаи “Баҳористон”-и Абдуррахмони Чомӣ дар мавзуи “дурӣ чустан аз одамони бад” аст?

- А)** Ётироз аст бар аҳкоми чаҳондори ҳаким
Одати марди ҳасадпеша, ки хокаш ба даҳан.
Ҳар чӣ бинад ба кафи ғайр, фиғон бардорад,
Ки чаро дод ба вай бесабаб онро, на ба ман?!
- В)** Таъна бар ман мазан ба сурати зишт,
Эй тухӣ аз фазилату инсоф!
Тан бувад чун ғилофу чон шамшер,
Кор шамшер мекунад, на ғилоф!
- С)** Чу бо ту ҳасм шавад сифлае, на аз хирад аст,
Ки дар хусумати ӯ макру ҳила соз кунӣ.
Ҳазор ҳила тавон сохт в-аз ҳама он беҳ,
Ки ҳам зи сулҳу ҳам аз ҷангаш эҳтироз кунӣ.
- Д)** Дило, гӯш кун аз ман ин нуктаи хуш,
Ки мондаст дар гӯшам аз нуктадонон.
Ки ҳар кас кашад теғи номехрубонӣ,
Шавад куштаи теғи номехрубонон.

170 Кадом қитъаи “Баҳористон”-и Абдуррахмони Чомӣ дар мавзуи “ситоиши азму ирода ва чаҳду кӯшиш” аст?

- А)** Ётироз аст бар аҳкоми чаҳондори ҳаким
Одати марди ҳасадпеша, ки хокаш ба даҳан.
Ҳар чӣ бинад ба кафи ғайр, фиғон бардорад,
Ки чаро дод ба вай бесабаб онро, на ба ман?!
- В)** Чу бо ту ҳасм шавад сифлае, на аз хирад аст,
Ки дар хусумати ӯ макру ҳила соз кунӣ.
Ҳазор ҳила тавон сохт в-аз ҳама он беҳ,
Ки ҳам зи сулҳу ҳам аз ҷангаш эҳтироз кунӣ.
- С)** Дило, гӯш кун аз ман ин нуктаи хуш,
Ки мондаст дар гӯшам аз нуктадонон.
Ки ҳар кас кашад теғи номехрубонӣ,
Шавад куштаи теғи номехрубонон.
- Д)** Боре, ки осмону замин сар кашид аз он,
Мушқил тавон ба ёвари ҷисму чон кашид.
Ҳиммат қавӣ кун аз мадади раҳравони ишқ,
К-он борро ба қуввати ҳиммат тавон кашид.

- 171** Кадом шарҳ ба байти Абдуррахмони Ҷомӣ мувофиқ аст?
*Ҳар писар, к-ӯ аз падар лофад, на аз фазлу ҳунар,
Филмасал гар дидаро мардум бувад, номардум аст.*
- А) Фарзанди хуб боиси обрӯмандӣ ва ифтихори падари худ мегардад.
В) Фарзанди нек бояд аввал илм омӯзад ва сипас якчанд ҳунар ёд гирад.
С) Фарзанди лоиқ бо илму донишаш мефахрад, на бо номи падараш.
Д) Илму адаби фарзанд ӯро дар чашми мардум азиз мегардонад.
- 172** Абдуррахмони Ҷомӣ дар “Баҳористон” дар ситоиши кӣ чунин гуфтааст?
Ба “Ҳамса”-и Низомӣ беҳ аз вай касе ҷавоб нагуфт.
- А) Ҳусайн Воизи Кошифӣ
В) Алишери Навоӣ (Фонӣ)
С) Амир Хусрави Деҳлавӣ
Д) Муҳаммад Авфии Бухорӣ
- 173** Маънои дурусти “Сабҳат-ул-аброр” (асари Абдуррахмони Ҷомӣ) кадом аст?
- А) пайрави донишмандон
В) донаҳои накукорон
С) абрҳои боранда
Д) фарорасии рӯзи нек
- 174** Маънои дурусти “Силсилат-уз-заҳаб” (асари Абдуррахмони Ҷомӣ) кадом аст?
- А) ҳалқаҳои пайваста
В) занҷирҳои тилоӣ
С) рӯзҳои пайдарпай
Д) шуълаҳои оташ
- 175** Абдуррахмони Ҷомӣ дар “Баҳористон” дар бораи кӣ чунин гуфтааст?
“Татаббуи (пайравии) Ҳокимӣ мекунад, ҳарчанд дар қасида бар вай нарасида, аммо газалро аз вай гузаронида... мақбули ҳама кас афтодааст.”.
- А) Ҳусайн Воизи Кошифӣ
В) Алишери Навоӣ (Фонӣ)
С) Амир Хусрави Деҳлавӣ
Д) Муҳаммад Авфии Бухорӣ

176 Мавзуи порчаи шеъриро аз “Баҳористон”-и Абдурраҳмони Ҷомӣ муайян кунед:

*Ҳар чӣ омад ба дасти марди карим,
Ҳама дар пойи дӯстон афшонд.
В-он чи андӯхт сифлатабӣ лаим,
Баъди марг аз барои душман монд.*

- А) саховат ва ҳасисӣ
- В) қаноат бар дошта
- С) адли подшоҳон
- Д) шукр бар офият

177 Кадом шарҳ ба байти Абдурраҳмони Ҷомӣ мувофиқ аст?

*Ҳеҷ неъмат беҳтар аз фарзанд нест,
Ҷуз ба ҷон фарзандро пайванд нест.*

- А) Падару модар бояд фарзандро мисли ҷону моли худ азиз доранд.
- В) Одами бад ҳаргиз барои падару модараш фарзанди хуб намешавад.
- С) Фарзанд беҳтар аз молу сарват аст ва бо ҷони одам пайвастагӣ дорад.
- Д) Фарзанде, ки тарбияи хуб гирифтааст, боиси ифтихори волидон мегардад.

178 Мақсади асосии Камолиддини Биной аз навиштани достони “Беҳрӯзу Баҳром” чист?

- А) баёни масъалаҳои фалсафӣ, динӣ, дунявӣ ва таърихӣ
- В) додани панду андарз ва ба роҳи рост ҳидоят кардани хонандагон
- С) шикоят аз вазъияти сиёсии замон ва танқиди шоҳони ҷоҳили давр
- Д) шикоят аз вазъияти бади беҳдошт ва нишон додани аҳаммияти тиб

179 Шарҳи муносиби байти Абдулқодири Бедил кадом аст?

*Аз қудрати иттифоқ гофил нашавӣ,
Дандонҳо сангро ба ҳам мешикананд.*

- А) Ҳамбастагӣю дӯстӣ боиси пешрафт мегардад.
- В) Иттиҳоди якдилӣ одамро танбалу худхоҳ мекунад.
- С) Одам набояд кӯшиши шикастани сангро кунад.
- Д) Пирӯзӣ боиси қудратманд гаштани инсон мегардад.

180 Шарҳи муносиби байти Абдулқодири Бедилро интихоб кунед.

*Маънии баланди ман фаҳми кунд меҳоҳад,
Сайри фикрам осон нест, кӯҳаму кӯтал дорам.*

- А) Шоир аз фаҳмида натавониستاني ашъори дигарон шикоят карда, содагии шеъри худро ситоиш мекунад.
- В) Шоир ашъорашро ба кӯҳи баланд монанд карда, хонандаро ба сайру саёҳат дар он даъват мекунад.
- С) Шоир аз баландмазмун будани ашъораш ва онро фаҳму дарк карда натавониستاني ҳар кас сухан мегӯяд.
- Д) Шоир барои он шеъри баландмазмун навиштааст, ки хонандаи кундзехи онро фаҳмида натавонад.

181 Абдулқодири Бедил дар байти зерин чӣ гуфтан меҳоҳад?

*Фӯлод ба оҳан шараф аз ҷавҳар ёфт,
Бе илм зи ҷинси хеш мумтоз нашуд.*

- А) Одам бояд дар касби илму маърифат бикӯшад.
- В) Одами оқил аз касби илм хурсанд аст.
- С) Илм ба инсон бартарӣ мебахшад.
- Д) Илм доруи ҷаҳолату ғафлат аст.

182 Саййиди Насафӣ дар байтҳои зерин намояндаи кадом табақкаи ҳунармандонро васф кардааст?

*Асоси хонаҳоро ўст устод,
Ба аҳди ўст ошиқ хонаобод...
Ба ҳар манзил гузорад ро, ҳамон дам
Кунад чун теши синҷи хона муҳкам.*

- А) таштгар
- В) наҷҷор
- С) наққош
- Д) шустагар

183 Кадом сухан дар бораи “Баҳориёт”-и Саййиди Насафӣ дуруст аст?

- А) Дар пайравӣ ба “Гулистон”-и Саъдӣ навишта шудааст.
- В) Намунаи асари бадеист доир ба фаъолияти аҳли ҳунар.
- С) Намунаи комили асари тамсилӣ-мунозираӣ аст.
- Д) Асари адабист доир ба мунозираи мушу гурба.

184 Байтҳои зерин аз кадом баҳши “Шахрошӯб”-и Саййиди Насафӣ аст?

*Гузорад пой бар ҳар остона,
Кунад он хонаро оинахона,
Ба килки худ намесозад ситамро,
Кунад ангушти ӯ кори қаламро.*

- A) “Дар таърифи начҷор”
- B) “Дар таърифу тавсифи шотир”
- C) “Дар таърифи Хоҷа Шафеъи Наққош”
- D) “Дар таърифи Хоҷа Мирзомуҳаммади Шустагар”

185 Сухан дар бораи кадом асар меравад?

Дар ин асар намояндаи 212 касбу ҳунаро ба таври ҳазломез васф карда мешавад. Аз ҷумла, доир ба намояндагони касбу корҳои мухталифи давр: заргару бофанда, кулолу мӯзадӯз, деворзану кабобпаз ва ғайра тавсифҳои рангин ба назар мерасад.

- A) “Шахрошӯб”-и Саййиди Насафӣ
- B) “Баҳористон”-и Абдурраҳмони Ҷомӣ
- C) “Наводир-ул-вақоеъ”-и Аҳмади Дониш
- D) “Ақоид-ун-нисо”-и Қорӣ Раҳматуллоҳи Вазех

186 Кадом хулоса ба байтҳои “Баҳориёт”-и Саййиди Насафӣ мувофиқ аст?

*Мӯре шунидаӣ, ки Сулаймони вақтро
Бар аҳди худ ба рони малах карда меҳмон.
Ин рутба шуд муяссари ӯ аз шикастагӣ
В-арна чӣ ҳадди мӯрчаву лашкари гарон!?*

- A) Агар ба таърих нигоҳ кунем, дармеёбем, ки бузургию шахомат дар хоксорию заҳматкашӣ аст, на дар фахрфурӯшию манманӣ.
- B) Дар замони қадим мӯрчаҳо бо қуввати иттифоку якдилӣ лашкари бешумори подшоҳи давр - Сулаймонро шикаст дода буданд.
- C) Будани дусад марди ҷанговар дар лашкар аз ҳазор марди корзорнадида ва садои шамшерро нашунида беҳтар аст.
- D) Одамҳои бузург бо ҳама меҳрубон ҳастанд, дили ҳеч касро намеозоранд ва зарари онҳо ҳатто ба мӯрчаҳо ҳам намерасад.

187 Кадом байти Камолиддини Биноӣ бо байти зерин ҳаммаъност?

*Сухан бисёр дону андаке гӯй,
Якero сад мағӯ, садро яке гӯй.*

- А) Ҳар кӣ гӯяд сухан зи ҳад берун,
Шак маёвар, ки ҳаст аҳли чунун.
- В) Бо бузурге, ки илм ёр шавад,
Дар бузургӣ яке ҳазор шавад.
- С) Мухтасар гӯ, каломи тӯл гузор,
Арз манзур кун, фузул гузор.
- Д) Эӣ писар, дар сухан тааммул кун,
Баду неки сухан тахайюл кун.

188 Бадриддини Ҳилолӣ дар як ғазалаш мегӯяд: “Кори ман аз ҷумлаи олам ҳамин ишқ асту бас...”. Кадом шарҳ ба ин сухани шоир мувофиқ аст?

- А) Шоир ғазале дар ишқ гуфтааст, “ки Хусрав офарин карду Низомӣ”.
- В) Шоир ҳамеша аз ишқу муҳаббат сухан мегӯяд, мавзуи эҷодиёташ ишқ аст.
- С) Кори ҳаррӯзаи шоир ситоиши майи ноб ва хушгузаронии умр аст.
- Д) Шоир достоне дар ишқ гуфтааст, ки то ҳол касе нагуфтааст.

189 Кадом масъала дар ғазали ҳачвӣ “Тақсими мерос”-и Абдурраҳмони Мушфиқӣ мазаммат шудааст?

- А) беадолатии мансабдорон
- В) ҳирси молу ҷоҳ
- С) харчи беҳуда дар рӯзгор
- Д) нобаробарии марду зан

190 Кадом сухан дар бораи “Савонех-ул-масолик ва фаросих-ул-мамолик”-и Қорӣ Раҳматуллоҳи Возеҳ аст?

- А) Дар адабиётшиносӣ ин гуна асарро асари ёддоштӣ ва сафарнома мегӯянд.
- В) Дар ин асар бештар байтбарак кардани муаллиф бо дигарон тасвир шудааст.
- С) Ин асар тазкира буда, дар бораи шоирони зиёде маълумот медиҳад.
- Д) Ин асар таърихӣ буда, дар бораи подшоҳони гузашта маълумот медиҳад.

191 Дар байти зерин Амир Хусрави Деҳлавӣ ба кадом воқеа ишора намудааст?

*Сайф аз сарам бирафту дили ман ду ним монд,
Дарёи ман равон шуду дурри ятим монд.*

- А) Дар ҷанги ба муқобили Чингизиён кушта шудани падари шоир.
- В) Хусравро ба дарбори хеш – ба Мултон даъват намудани Буғрохон.
- С) Ба хидмати султонҳои Деҳлӣ рафтани падари Амир Хусрав.
- Д) Асири лашкари муғул гардидани Амир Хусрав ва Ҳасани Деҳлавӣ.

192 Порча аз кадом асари Аҳмади Дониш интихоб шудааст?

“Навбате ба масҳуби Абдулқодирбеки Додхоҳ дар мавриди тӯи императури Рус ва ҳукми давлати Бухорои Шариф ба пойтахти давлати Русия ба расми таҳният ва сафорат бо туҳафу ҳадоёи лоиқа иттифоқи вуруд воқеъ шуд...”

- А) “Меъёр-ул-тадайюн”
- В) “Наводир-ул-вақоеъ”
- С) “Манозир-ул-кавокиб”
- Д) “Рисола ё мухтасаре аз таърихи салтанати хонадони манғития”

193 Порча аз кадом асари Аҳмади Дониш интихоб шудааст?

“Боре дар пойтахти императори рус будам. Шабе аз хоб барҷастам, бинобар тараддуи мардум ба кӯча давидам. Ҳама рафиқон рафтаанд, сабаб пурсидам, гуфтанд: Маҳалле отаи гирифта, ба тамошо баромадаанд...”

- А) “Меъёр-ул-тадайюн”
- В) “Наводир-ул-вақоеъ”
- С) “Манозир-ул-кавокиб”
- Д) “Рисола ё мухтасаре аз таърихи салтанати хонадони манғития”

194 Порча аз кадом асари Аҳмади Дониш интихоб шудааст?

“Дар он овон Шуқурбек ном дузди шабрав дар Бухоро истило ёфта, басе захиму ҷасим ва айёрипеша буд. Дар шаб бо сад нафар муқобил шудӣ. Ҳарчанд диловарони зӯрозмо ва баҳодурони разморо сари роҳаш мегирифтанд, тоби муқобала наёварда рӯй ба гурез мениҳоданд...”

- А) “Меъёр-ул-тадайюн”
- В) “Наводир-ул-вақоеъ”
- С) “Манозир-ул-кавокиб”
- Д) “Рисола ё мухтасаре аз таърихи салтанати хонадони манғития”

195 Дар кадом байти Шамсиддини Шохин ситамгории амири Бухорову атрофиёнаш ва ба шахсони зулмпеша мансаб додани онҳо таъкид шудааст?

- A) Ҳамин аст расми чаҳонхусравон,
Ки доноситоянду душманситон.
- B) Аз ин қавм уммеди ёрӣ хатост,
Ки аз душман уммедворӣ хатост.
- C) Дареғо, ки ин аблаҳон беҳисанд,
Тавонгар ба зар, дар ҳунар муфлисанд.
- D) Зи моли یتимон ситонанд боч,
Ба куттоӣ тамғо бибахшанд тоҷ.

196 Шарҳи муносиби байти Ҷунайдуллоҳи Ҳозикро муайян кунед:
*Ҳозик, мағӯ ба беҳирадон рози ишқро,
Аз анбару абир кашад гову хар чӣ ҳазз?!*

- A) Одам бояд асрори дигаронро фош накунад.
- B) Рози ишқу ошиқии худро ба касе набояд баён кард.
- C) Бо ҳар кас ба андозаи фаҳму даркаш сухан бояд гуфт.
- D) Аз бӯй кардани мушқу анбар беҳирад лаззате намебарад.

197 Ин байти Нақибхони Туграл чӣ маъно дорад?
*Баланд аст аз фалак маъвои Бедил,
Набошад ҳеч касро ҷойи Бедил.*

- A) Обрую эътибори Бедил бисёр баланд аст ва ҳеч касе дар бузургӣ наметавонад баробари ӯ бошад.
- B) Меҳри Бедил дар дили мардум саҳт ҷой гирифтааст, дигар меҳри ҳеч касе ҷойи меҳри Бедилро намегирад.
- C) Назми Бедил маъниҳои баланд дорад ва мақоми ҳудаш низ аз осмон баланд аст.
- D) Бедил ба мусиқӣ шавқу рағабати зиёд дошт, аз ҷумла фалакхониро ҳам дар сатҳи баланд медонист.

198 Маънии байти Убайди Зокониро муайян кунед.
*Ба мазохат нагуфтам ин гуфтор,
Ҳазл бигзору ҷидд аз ӯ бардор.*

- A) Ба ман нағӯ, ки ҳазлу шӯҳӣ накунам, чунки шӯҳию масҳара кардани дигарон дар ҳуни ман ҳаст.
- B) Ҳарчанд ман одами ҷиддӣ ҳастам, ин суханҳоро барои ҳазлу шӯҳӣ ва масҳара кардани ту гуфтам.
- C) Медонам, ки ҷиддӣ будан бефоида аст. Пас, беҳтар аст бо ҳазлу шӯҳӣ вақтамонро хуш кунем.
- D) Гуфтори ман барои хандаю шӯҳӣ нест, балки дар дохили ҳазлҳои ман суханҳои ҷиддӣ пинҳон аст.

199 Дар бораи “Мушу гурба”-и Убайди Зоконӣ кадом хулоса дуруст аст?

- А) Асари тамсилӣ буда, дар он воқеиятҳои иҷтимоию сиёсии давр нишон дода шудааст.
- В) Асари ҳаҷвӣ буда, зудбоварии мушҳо ва доноии гурба дар он нишон дода шудааст.
- С) Асари тарбиявӣ буда, дар он фиребгарӣ, дурӯғгӯӣ ва ҳасад мазаммат карда шудааст.
- Д) Асари фалсафӣ буда, ба воситаи қисса масъалаҳои “ҳастӣ” ва “нестӣ” баён карда шудааст.

200 Ҳикояти “Калимоти кохи Афредун” дар кадом асар омадааст?

- А) “Гулистон”-и Саъдии Шерозӣ
- В) “Синбоднома”-и Заҳирии Самарқандӣ
- С) “Шоҳнома”-и Абулқосими Фирдавсӣ
- Д) “Чаҳор мақола”-и Низомии Арӯзии Самарқандӣ

201 Кадом суҳан аз “Синбоднома”-и Заҳирии Самарқандӣ бо ин панди Абдуллоҳи Ансорӣ мувофиқ аст?

Тадбир бо мардуми оқил ҷӯй.

- А) Сухани ноандешида мағӯй, то дар ранҷи нодониста наҷфӣ ва корҳоро оқибат нигар ба аввал.
- В) Машварат бо марди доно кун, то аз маслиҳати хом эмин бошӣ ва корҳои ту аз симати ростӣ наҷфтад.
- С) Ҳар кӣ дар канори модари хираду дониш тарбият ёфта бошад, ба ҳеч ваҷҳ аз макри душман ғофил набошад.
- Д) Агар хирад дорӣ, бар марди ноозмуда эътимод макун, ки зиракон гуфтаанд: “Деви озмуда беҳтар аст аз марди ноозмуда”.

202 Маънии байти Саъдии Шерозӣ бо кадом панд аз “Синбоднома”-и Заҳирии Самарқандӣ мувофиқ аст?

Ба аввали ҳама коре тааммул авлотар,

Бикун, в-агарна пушаймон шавӣ ба охири кор.

- А) Машварат бо марди доно кун, то аз маслиҳати хом эмин бошӣ ва корҳои ту аз симати ростӣ наҷфтад.
- В) Агар хирад дорӣ, бар марди ноозмуда эътимод макун, ки зиракон гуфтаанд: “Деви озмуда беҳтар аст аз марди ноозмуда”.
- С) Сухани ноандешида мағӯй, то дар ранҷи нодониста наҷфӣ ва корҳоро оқибат нигар ба аввал.
- Д) Ҳар кӣ дар канори модари хираду дониш тарбият ёфта бошад, ба ҳеч ваҷҳ аз макри душман ғофил набошад.

- 203** Соиби Табрeзӣ дар байти зерин ба кадом масъала ишора намудааст?
*Маҳв кай аз сафҳаи дилҳо шавад осори ман,
Ман ҳамон завқам, ки меёбанд аз гуфтори ман.*
- A) воқеӣ будани тасвирҳо ва содагии маъноӣ ашъораш
B) аз байн рафтан ва баъдан пайдо гардидани ашъораш
C) бардоштҳои фикрӣ ва таъсирпазирии ояндагон аз ашъораш
D) заминаи панду ахлоқӣ ва ҷанбаи тарбиявӣ доштани ашъораш
- 204** Кадом шоир ба Абулқодири Бедил ва осори ӯ чунин баҳо додааст?
*Баланд аст аз фалак маъвои Бедил,
Набошад ҳеч касро ҷои Бедил.*
- A) Соиби Табрeзӣ
B) Нақибхони Туғрал
C) Бадриддини Ҳилолӣ
D) Ҳоҷӣ Ҳусайни Кангуртӣ
- 205** Мавзӯи ҳикояти “Писари пирамард”-и достони “Бeҳрӯзу Баҳром”-и Камолиддини Биноӣ кадом аст?
- A) ғоидаи хомӯшӣ ва одоби суҳангӯӣ
B) ғоидаи илм ва мақоми шахси донишманд
C) накукорӣ ва зарар нарасонидан ба дигарон
D) надониستاني қадри вақт ва парҳез аз ҳамнишини бад
- 206** Кадом суҳан дар бораи “Бадоеъ-ул-вақоеъ”-и Зайниддин Маҳмуди Восифист?
- A) Дар адабиётшиносӣ ин гуна асарро асари ёддоштӣ ё ёддошт мегӯянд.
B) Дар ин асар бештар байтбарак қардани муаллиф бо дигарон тасвир шудааст.
C) Ин асар тазкира буда, дар бораи шоирони зиёде маълумот медиҳад.
D) Ин асар таърихӣ буда, дар бораи подшоҳони гузашта маълумот медиҳад.
- 207** Дар ҳикояти “Зиёрати Ҷомӣ” (аз “Бадоеъ-ул-вақоеъ”-и Зайниддин Маҳмуди Восифӣ) бештар кадом сифатҳои Мавлоно Ҷомӣ инъикос ёфтаанд?
- A) бузургманишӣ, бовиҷдонӣ, худшиносӣ
B) қордонӣ, меҳнатдӯстӣ, масъулиятшиносӣ
C) хоксорию фӯрӯтанӣ, шикебой, меҳрубонӣ
D) хушёрию зиракӣ, донишмандӣ, ҳикматдӯстӣ

- 208** Давоми мантикии мисраи зерини Ҳофизи Шерозиро муайян кунед:
Фардо, ки пешгоҳи ҳақиқат шавад надид,
.....
А) Сӯфӣ ниҳод дому сари ҳуққа боз кард.
В) Ғарра машав, ки гурбаи зоҳид намоз кард.
С) Шарманда раҳраве, ки амал бо маҷоз кард.
Д) Бунёди макр бо фалаки ҳуққабоз кард.
- 209** “Савонех-ул-масолик ва фаросих-ул-мамолик”-и Қорӣ Раҳматуллоҳи Воехро чӣ метавон номид?
А) кулӣёт
В) қасида
С) дoston
Д) сафарнома
- 210** Идомаи мантикии мисраи зерини Камоли Хучандиро муайян кунед:
Ёр гуфт: Аз ғайри мо нӯшон назар. Гуфтам: Ба чашм!
.....
А) Барфишон он ҷо ба доманҳо гуҳар. Гуфтам: Ба чашм!
В) Ташнагонро муждае аз мо бибар. Гуфтам: Ба чашм!
С) В-он ғаҳе дуздида дар мо менигар. Гуфтам: Ба чашм!
Д) Боз месозаш ҷу шамъ аз гиря тар. Гуфтам: Ба чашм!
- 211** Идомаи мантикии мисраи зерини Камоли Хучандиро муайян кунед:
Дӯст медорад дилам ҷавру ҷафои дӯстро,
.....
А) То бисозад чора дарди бедавои дӯстро.
В) Дӯсттар аз ҷону сар дарду балои дӯстро.
С) Зудтар дарёб, ҷони ман, ризои дӯстро.
Д) Лек натвонад ниҳод аз сар ҳавои дӯстро.
- 212** Идомаи мантикии мисраи зерини Камоли Хучандиро муайян кунед:
З-он сон, ки дорӣ аз ҳеш дурам,
.....
А) Гоҳе ҷунинӣ, гоҳе ҷунонӣ.
В) Умре ту ҳаргиз бо кас намонӣ.
С) Гар мирам аз ғам, аз ман надонӣ.
Д) Гуфто: Чӣ гӯям дур мечаконӣ.

- 213** Идомаи мантиқии мисраи зеринро муайян кунед:
Юсуфи ман аз харидорон касодӣ мекашад,
..... Саййидои Насафӣ
- A) Шохи гул аз пой натвонад кашидан хори хеш.
B) Чун намебинам касеро зери гардун ёри хеш.
C) Бар дуқон оташ занам аз сардии бозори хеш.
D) То ба кай чун шамъ сӯзам бар сари бемори хеш?
-
- 214** Идомаи мантиқии мисраи зеринро муайян кунед:
Бо қомати хамида равам сӯй бӯстон,
..... Саййидои Насафӣ
- A) Чун соя хоби зери дарахтон ғанимат аст.
B) Якчанд рӯз чоки гиребон ғанимат аст.
C) Бар гирди хеш гард, ки даврон ғанимат аст.
D) Наззораи бунафшаву райҳон ғанимат аст.
-
- 215** Идомаи мантиқии мисраи Саййидои Насафиро интиҳоб кунед:
Дар талоши баҳр чун гирдоб саргардон шудам,
.....
- A) Тегиноҳақхӯрда сайди бисмилам омад ба ёд.
B) Сӯхтам, чун мазраи беҳосилам омад ба ёд.
C) Ҳасрати лабҳои хушки соҳилам омад ба ёд.
D) Нолаи чуғзе шунидам, манзилам омад ба ёд.
-
- 216** Идомаи мантиқии мисраи зеринро муайян намоед:
Баромад боди субҳу бӯйи Наврӯз,
..... Саъдии Шерозӣ
- A) Бародар, чуз нақуномӣ маяндӯз.
B) Дигар манқал манех, оташ маяфрӯз.
C) Ба коми дӯстону бахти пирӯз.
D) Ҳумоюи бодат ин рӯзу ҳама рӯз.
-
- 217** Идомаи мантиқии мисраи зеринро муайян намоед:
Тавофи каъбаи дил кун, агар диле дорӣ,
..... Ҷалолиддини Балхӣ
- A) Қабули Ҳақ нашавад, гар диле биозорӣ.
B) Ки то ба воситаи он диле ба даст оӣ.
C) Дил аст каъбаи маънӣ, ту гил чӣ пиндорӣ!
D) Агар ба ҳар сари мӯе дусад забон дорӣ.

- 218** Идомаи мантиқии мисраи зеринро муайян намоед:
Дӣ шайх бо чарог ҳамегаиш гирди шаҳр,
..... Чалолиддини Балхӣ
- A) Муҳр аст бар даҳонаму афғонам орзуост.
B) К-аз деу дад малуламу инсонам орзуост.
C) Шери Худову Рустами Дастонам орзуост.
D) Он ҳою ҳую наъраи мастонам орзуост.
-
- 219** Идомаи мантиқии мисраи зерини Камолиддини Биноиро муайян кунед:
Ёдам омад, ки баҳри касби адаб,
.....
- A) Шеър аз рӯи завқ сар мезад.
B) Фаҳми ман дар камоли тезӣ буд.
C) То саҳар менахуфтамо ҳар шаб.
D) Мешудам тифл ҷониби мактаб.
-
- 220** Идомаи мантиқии мисраи зерини Соибӣ Табрезиро муайян кунед.
Ба Мағриб метавонад рафт дар як рӯз аз Машириқ,
.....
- A) Ба зерӣ пой кабӣ хушхиром оҳиста-оҳиста.
B) Ки тӯтӣ мешавад ширинкалом оҳиста-оҳиста.
C) Ки хуни шиҷаро нӯшид ҷом оҳиста-оҳиста.
D) Гузорад ҳар кӣ чун хуршед гом оҳиста-оҳиста.
-
- 221** Идомаи мантиқии мисраи Саййиди Насафиро интиҳоб кунед:
Мурғи беболупаре дидам, дилам омад ба ёд,
.....
- A) Ҳасрати лабҳои хушӣ соҳилам омад ба ёд.
B) Сӯхтам, чун мазраи беҳосилам омад ба ёд.
C) Теғиноҳақхӯрда сайди бисмилам омад ба ёд.
D) Нолаи ҷуғзе шунидам, манзилам омад ба ёд.
-
- 222** Идомаи мантиқии мисраи Ҳофизӣ Шерозиро муайян кунед:
Мушкеле дорам, зи донишманди маҷлис бознурс:
.....
- A) Чун ба хилват мераванд, он кори дигар мекунанд.
B) К-ин ҳама қалбу дағал дар кори довар мекунанд.
C) Тавбафармоён чаро худ тавба камтар мекунанд?
D) К-ин ҳама ноз аз ғуломи турку астар мекунанд.

223 Идомаи мантиқии мисраи зерини Ибни Яминро муайян кунед:
Ду дӯст бо ҳам агар якдиланд дар ҳама ҳол,
.....

- A) Ҳазор таънаи душман ба ним ҷав нахаранд.
- B) В-ар иттифоқ намоянду азми ҷазм кунанд.
- C) Сазад, ки пардаи афлокиён зи ҳам бидаранд.
- D) Ки душманон сӯи яктан ба сад кажӣ нигаранд.

224 Идомаи мантиқии мисраи Тошхӯҷаи Асириро муайян кунед:
Одамият чист? – Худо ро дур аз шар доштан,
.....

- A) Шоммаи асҳоби маъниро муаттар доштан.
- B) Дар тариқи фоқа худ аз хор камтар доштан.
- C) В-аз ҷароғи сидқ хотирро мунаввар доштан.
- D) Хайрхоҳи халқ будан, нафъи безар доштан.

АДАБИЁТИ МУОСИР

225 Нақибхони Туғрал дар байтҳои зерин кадом маъниро таъкид менамояд?

*Маро гӯянд халлоқулмаонӣ,
Набудам қабл аз ин, аммо кунунам...
Агар бо фазл ғаштӣ рутба ҳосил,
Дар оғӯши қамар будӣ сукунам.*

- A) Ба андешаи шоир фазлу мартаба аз рутба ҳосил мешавад.
- B) Бо тафоҳури шоирона ба мавқеъ ва мартабаи худ ишора мекунад.
- C) Таъкид мекунад, ки фазлу рутба мақоми инсонро баланд мегардонад.
- D) Бо таассуф иқрор мешавад, ки халлоқулмаонӣ нест ва рутба ҳам надорад.

226 Нақибхони Туғрал дар як ғазали худ мақоми кадом адиби гузаштaro “аз фалак баланд” дониста, “касоро дар ҷаҳон ҳамто”-и ӯ надидааст?

- A) Саъдии Шерозӣ
- B) Абдулқодири Бедил
- C) Шамсиддини Шохин
- D) Камоли Хучандӣ

227

Шарҳи дурусти байти Ҳочӣ Ҳусайни Кангуртиро интиҳоб кунед:

*Ҷаҳони санъатам, дар баҳри маънӣ гавҳарэҷодам,
Вале ҳамчун садаф, Ҳочӣ, надонам худситоиро.*

- А) Дар олами санъаткорӣ мисли садаф медурахшам ва пур аз гавҳари эҷод ҳастам.
- В) Ҳарчанд аз истеъдоду ҳунар баҳравар ҳастам, аммо ситоиши худро лоиқ намедонам.
- С) Меҳоҳам, ки бемислу монанд будани маро дар шоирӣ дигарон ситоиш кунанд.
- Д) Дар олами шоирӣ мисли садафе ҳастам, ки ҳеҷ кас қадру қиматашро намедонад.

228

Шарҳи дурусти байти Ҳочӣ Ҳусайни Кангуртиро интиҳоб кунед:

*В-аз суҳбати ноаҳлу касони ҷоҳил,
Пайванд агар бувад, дурӣ бинамо.*

- А) Бо одамҳои бесаводу нодон зиёд дӯстӣ накун, зеро мисли онҳо хоҳӣ шуд.
- В) Агар одамҳои нодону ҷоҳил хешат бошанд, метавонӣ бо онҳо дӯстӣ кунӣ.
- С) Аз дӯстӣ бо одамҳои нодону ҷоҳил дурӣ кун, ҳатто агар хешу таборат бошанд.
- Д) Дар зиндагӣ одам бояд бо ҳама дӯстӣ кунад, зеро аз ҳама метавон чизе омӯхт.

229

Шарҳи муносибтари байти Ҳочӣ Ҳусайни Кангуртиро интиҳоб кунед:

*Бо аҳли ҳунар нишину шахси доно,
Гар заҳр диҳад, бихӯр чу шахду ҳалво.*

- А) Бо одамони донишманд дӯст шав, аммо эҳтиёт кун, ки “ширинӣ” гуфта, ба ту заҳр надиханд.
- В) Бо инсонҳои ҳунарманд ҳамнишин шав, зеро дар ҳар даври замон ҳунар беҳтар аз зар аст.
- С) Бо инсонҳои оқил ҳамнишин шав ва агар номехрубонӣ ҳам кунанд, онро таҳаммул кун.
- Д) Бо одамҳои доною оқил ҳамнишин шудан мисли хӯрдани шахду ҳалвост, ки камаш ҳубу бисёраш бад аст.

- 230** Кадом омил дар ташаккули шахсияти Садриддин Айний таъсири чиддӣ гузошт?
- A) даромадан ба хизмати Садри Зиё ва ошноӣ бо аҳли илму фарҳанги Бухоро
  - B) инқилоби феввали соли 1917 дар Русия ва вусъати ғаёлияти ислохталабии ҷавонбухориён
  - C) таъкиби маорифпарварону озодихоҳон аз тарафи амири Бухоро ва 75 ҷӯб зада, ба зиндон партофтани Айний
  - D) ҳодисаи Колесов дар соли 1918 ва ба қатл расидани бародараш Сирочиддин
-
- 231** Сухан дар бораи кадом асари Садриддин Айний меравад?
- “Ҷафою зулме, ки Бозор мидид, дар роҳи худогоҳӣ ва бедории шуури иҷтимоии Ёдгор сабақ гардиданд. Шиносоӣ ва суҳбатҳои Абдуллоҳҷа бо Ёдгор дар зиндони Бухоро ба болоравии шуури иҷтимоии ӯ мусоидат мекунад.”*
- A) “Дохунда”
  - B) “Ҷаллодони Бухоро”
  - C) “Ятим”
  - D) “Ғуломон”
-
- 232** Садриддин Айний бо сухани зерин ба кадом масъала ишора намудааст?
- “Истеъдоди Туғрал бисёр комил ва ҳаёлаш мустаҳиди (омодаи) болоравӣ буд.”*
- A) пайравии Туғрал ба услуби нигориши Бедил
  - B) рангорангии мавзуи ашъори Туғрал
  - C) содаву равонии забони ашъори Туғрал
  - D) хунари волои шоирӣ ва услуби ҳоси эҷодии Туғрал
-
- 233** Садриддин Айний байтҳои зеринро дар вафоти кадом адиб гуфтааст?
- Дар даҳр баҳор асту хазон аст, валекин,
Афсӯс тавон хӯрд бар он гул, ки ҷавон рафт.
Аз мафҳили аҳбоб дар ин мотами ҷонсӯз
То абри сияҳ дудсифат оху ғизон рафт...*
- A) Нақибхони Туғрал
  - B) Пайрав Сулаймонӣ
  - C) Абдулвоҳиди Мунзим
  - D) Садри Зиё

- 234** Омӯзиши эҷодиёти кадом адиби рус ба Садриддин Айни имконият додааст, ки моҳияти иҷтимоии воқеаҳои “Ёддоштҳо”-ро тақвият бахшад?
- A) В.В. Маяковский
  - B) А.С. Пушкин
  - C) А. Фадеев
  - D) М. Горький
- 235** Омӯзиши кадом асар дар Садриддин Айни инқилоби фикриро бедор кард ва ба сари ӯ “савдои насрнависшавиро ҳам андохт”?
- A) “Бадоеъ-ус-саноеъ”-и Шамсиддини Шохин
  - B) “Наводир-ул-вақоеъ”-и Аҳмади Дониш
  - C) “Бадоеъ-ул-вақоеъ”-и Зайниддин Маҳмуди Восифӣ
  - D) “Савонеҳ-ул-масолик”-и Қорӣ Раҳматуллоҳи Возеҳ
- 236** Байт эпиграфи кадом асари Садриддин Айнӣ аст?
- Зи сар бигзаист бе ту оби чашмам,
Яке аз саргузаштам бе ту ин аст.*
- A) “Одина”
  - B) “Дохунда”
  - C) “Ғуломон”
  - D) “Марги судхӯр”
- 237** Кадоме аз ин мақолаҳои Садриддин Айни дар давраи Чанги Бузурги Ватанӣ ва дар мавзуи ватанпарварию ҷоннисорӣ навишта шудаанд?
- A) “Деви ҳафтсар”, “Ҳари бедум”
  - B) “Қавми тоҷик ва рӯзнома”, “Матбуоти тоҷик”
  - C) “Тоҷикони кӯҳистон”, “Қобилияти ташкилотчигӣ дар тоҷикон”
  - D) “Дар бораи мактаб ва маорифи тоҷик”, “Дар бораи китобҳои мактабии тоҷикон”
- 238** Садриддин Айни сухани зеринро дар бораи Накибхони Туғрал дар кадом асараш овардааст?
- “Истеъдоди Туғрал бисёр комил ва ҳаёлаш мустаиди (омодаи) болоравӣ буд.”*
- A) “Намунаи адабиёти тоҷик”
  - B) “Восифӣ ва хулосаи “Бадоеъ-ул-вақоеъ”-и ӯ”
  - C) “Таҳзиб-ус-сибён”
  - D) “Чанги одаму об”

239 Сухани зеринро кадоме аз ин бузургон гуфтааст?
“Фитрат аз талабагони истеъдодноку аз ҳама фозили Бухоро ба шумор мерафт.”

- A) Маҳмудхӯчаи Бехбудӣ
- B) Абдулвоҳиди Мунзим
- C) Садриддин Айний
- D) Тошхӯча Асирӣ

240 Садриддин Айний *“ин хона”* гуфта, маҷозан кадом асарашро дар назар дорад?

*Ин хона зи хишти куҳан андохтаам,
Дар вай ҷашне зи рафтагон сохтаам.
То аҳли замони мо бидонанд, ки ман
Як умри ҷавонӣ ба ҷӣ раҳ бохтаам.*

- A) “Марги судхӯр”
- B) “Ёддоштҳо”
- C) “Одина”
- D) “Ғуломон”

241 Кадом адиб бо таҳаллуси *“Чунунӣ”* шеър менавишт?

- A) Тошхӯча Асирӣ
- B) Садриддин Айний
- C) Пайрав Сулаймонӣ
- D) Нақибхони Туғрал

242 Кадом адиб бо таҳаллуҳои *“Сифлӣ”* ва *“Муҳтоҷӣ”* шеър менавишт?

- A) Тошхӯча Асирӣ
- B) Садриддин Айний
- C) Нақибхони Туғрал
- D) Пайрав Сулаймонӣ

243 Мақола ва мактубҳои дар бораи забон таълифнамудаи устод Айний дар кадом қатор оварда шудаанд?

- A) “Дар бораи мактаб ва маорифи тоҷик”, “Дар бораи китобҳои мактабии тоҷикон”
- B) “Ҷавоби ман”, “Мактуби кушода ба рафиқ Толис”
- C) “Қавми тоҷик ва рӯзнома”, “Тоҷикони кӯҳистон”
- D) “Матбуоти тоҷик”, “Талвосаи ҷонкании даррандаи захмдор”

244 Дар таърихи адабиёти тоҷик охирин достони “Лайлӣ ва Мачнун”-ро кӣ навиштааст?

- А) Тошхӯчаи Асирий
- В) Нақибхони Туғрал
- С) Ҳочӣ Ҳусайни Кангуртӣ
- Д) Шарифҷонмахдуми Садри Зиё

245 Сухан дар бораи кадом образи “Ёддоштҳо” аст?

Бо самимияту донишмандӣ ва далерия кордонияш хонандаро ба ваҷд меорад. Зебо ва босавод аст. Шеърҳои бисёр медонист ва як газали Ҳофизро, ки бо байти

*Даст аз талаб надорам, то коми ман барояд,
Ё тан расад ба ҷонон, ё ҷон зи тан барояд.
огоз мешуд, батакрор хонда гиря мекард.*

- А) Ҳабиба
- В) Тӯтапошшо
- С) Лутфуллоғӯппон
- Д) Исомахдуми шоир

246 Ин рубой дар кадом асари Садриддин Айний ҳамчун эпиграф истифода шудааст?

*Ин хона зи хишти кӯҳан андохтаам,
Дар вай ҷашне зи рафтагон сохтаам.
То аҳли замони мо бидонанд, ки ман
Як умри ҷавонӣ ба чӣ раҳ бохтаам.*

- А) “Марги судхӯр”
- В) “Ёддоштҳо”
- С) “Одина”
- Д) “Ғуломон”

247 Ин матн аз кадом асари Садриддин Айнист?

– Бас, - гуфт падарам ва ҷашмонашро ба тарафи ман гардонида сухани худро давом дод:

– Хон! Дар чӣ гуна душворӣ бошад ҳам, хон! Лекин қозӣ нашав, раис нашав, имом нашав! Агар мударрис шавӣ, майлат!

- А) “Ёддоштҳо”
- В) “Марги судхӯр”
- С) “Дохунда”
- Д) “Одина”

- 248** Абулқосим Лоҳутӣ кадом асарро ҳамроҳи ҳамсараш С. Бону аз забони англисӣ ба тоҷикӣ тарҷума кардааст?
- А) “Сангари хунин”-и В. Гюго
  - В) “Бузургии безавол”-и Р. Патканян
  - С) “Отелло”-и В. Шекспир
  - Д) “Почта”-и С. Маршак
-
- 249** Аз рӯи мазмуни байт муайян кунед, ки он ба кӣ тааллуқ дорад:
*Аё сайёд, раҳме кун маранҷон ним ҷонамро,
Пару болам бикан, аммо масъзон ошёнамро.*
- А) Абулқосим Лоҳутӣ
  - В) Мирзо Турсунзода
  - С) Садриддин Айни
  - Д) Пайрав Сулаймонӣ
-
- 250** Аз рӯи мазмуни байт муайян кунед, ки он ба кӣ тааллуқ дорад:
*Ҳама доди ватанхоҳӣ зананд, аммо намедонам,
Ватанхоҳӣ ба гуфтор аст, ё кирдор, ё ҳар ду?*
- А) Абулқосим Лоҳутӣ
  - В) Мирзо Турсунзода
  - С) Садриддин Айни
  - Д) Пайрав Сулаймонӣ
-
- 251** Аввалин бор қиссаи “Шинел”-и Н. В. Гогол аз тарафи кӣ ба тоҷикӣ тарҷума шудааст?
- А) Тошхӯҷаи Асирӣ
  - В) Аҷзии Самарқандӣ
  - С) Абулқосим Лоҳутӣ
  - Д) Абдуррауфи Фитрат
-
- 252** Дар порчаи зерин аз романи “Восеъ”-и Сотим Улуғзода кадом хислатҳои Абдулаҳадхон (лаҳзаи вафоти падарро интизорӣ кашиданаш) нишон дода шудааст?
“Ӯ хавотир кашида фикр мекунад, ки мабодо мисли ду моҳ неш падараш боз сиҳат ёбад! Инро фикр мекунаду ба худ ларзида дар дилаш мегӯяд: Не, не, ҳеҷ мумкин нест, ки вай намирад! Бояд бимирад!”
- А) ҷоҳилий, беномусӣ ва бадтинатию бахилий
  - В) мансабхоҳӣ, ҳирси сарвату ҷоҳу ҷалол
  - С) шаҳватпарастӣ ва майл ба айшу нӯш
  - Д) судҷӯйӣ, ҳилла ва рашку ҳасад

- 253** Ревахшиён дар асари “Ривояти суғдӣ”-и Сотим Улуғзода кист?
- A) падари Виркан
  - B) ҳамсари Наниманча
  - C) паҳлавони Суғд
  - D) бозаргони машҳур
-
- 254** Аз рӯйи матни зерин муайян намоед, ки суҳан дар бораи кадом симои асари “Ривояти суғдӣ”-и Сотим Улуғзода меравад:
*“Падараш дар пирсолгӣ ба Самарқанд баргашт, дар деҳаи Ревдод, ки зодгоҳаш буд, сукунат ихтиёр кард.
Фарзанди даштҳои беканор ва кӯҳҳои баланд – ... ба деҳқонӣ боғдорӣ одад накард, ҳавасаш ба асп ва камон буду бас.”*
- A) Виркан
  - B) Ревахшиён
  - C) Нуфарн
  - D) Ёдхишетақ
-
- 255** Дар порчаи зерин аз романи “Восеъ”-и Сотим Улуғзода кадом ҳислатҳои Восеъ нишон дода шудааст?
“Худо туро одам офаридааст, агар туро ҳар карда савор шаванду ту ба ин тан диҳӣ, тоқат кунӣ, одам нестӣ. Офарандаатро муттаҳам кардаӣ.”
- A) меҳрубонӣ, некукорӣ
  - B) худшиносӣ, баномусӣ
  - C) хоксорӣ, пуртоқатӣ
  - D) инсондӯстӣ, худошиносӣ
-
- 256** Дар ҷумлаи зерин аз “Субҳи ҷавонии мо”-и Сотим Улуғзода кадом ҳислати падари Собир нишон дода шудааст? *“Дастони пурзӯри кормуштоқашро ба ҳар коре, ки рост ояд, мезад.”*
- A) меҳнатдӯстӣ
  - B) нотарсӣ
  - C) ободкорӣ
  - D) пуртоқатӣ
-
- 257** Кадом асар натиҷаи фаъолияти драматургии Сотим Улуғзода аст?
- A) “Марги ҳофиз”
  - B) “Пири ҳакимони Машрикзамин”
  - C) “Ҷавонии Ибни Сино”
  - D) “Фирдавсӣ”

258 Дар матни зерин кадом хислатҳои Ризо (романи “Восеъ”-и Сотим Улуғзода) нишон дода шудааст?

Ризо ба муқобили душман аввал гулӯлапаронӣ ва баъд сангпаронӣ мекунад ва чун як қисми сарбозон ба воситаи амад аз дарё гузаистанӣ мешаванд, ӯ худро ба об андохта ба амад мерасад ва бо кордча кунсарҳои тағи амадро чок карда, сарбозонро бо тиру туфангу шамшерҳояшон зарқ мекунонад.

- A) тезкорӣ ва маҳорати нишонгирии ӯ
- B) далерию чолокӣ ва кордонии ӯ
- C) ғамхорӣ ва масъулиятшиносии ӯ
- D) пуртоқатӣ ва меҳнатдӯстии ӯ

259 Очерку ҳикояҳои Сотим Улуғзодаро муайян кунед.

- A) “Восеъ”, “Ривояти суғдӣ”, “Ёрони боҳиммат”
- B) “Навобод”, “Достонҳои “Шоҳнома”, “Фирдавсӣ”
- C) “Аҳмади Дониш”, “Пири ҳакимони Машрикзамин”
- D) “Бибӣ”, “Саёҳати Бухоро бо ҳамроҳии Айнӣ”, “Марги ҳофиз”

260 Сухан дар бораи кадом асари Сотим Улуғзода меравад?

Зайнаб аз майдони ҷанг “хатти сиёҳ” мегирад, ки шавҳараи Ҷӯрабек дар муҳориба қаҳрамонона ҳалок гардидааст. Ӯ баъди як соли мотам ба хотири аз гапу калочаҳои мардум раҳой ёфтан бо Ориф Каримов ном муҳандис издивоҷ мекунад.

- A) “Восеъ”
- B) “Ривояти суғдӣ”
- C) “Ёрони боҳиммат”
- D) “Субҳи ҷавонии мо”

261 Пайрав Сулаймонӣ “духтари Чингизи хунхор” гуфта, ба кӣ ишора намудааст?

*Оху ғизон кашидаму гуфтам, ки дӯстон,
Ҳастам асири духтари Чингизи хунхор.*

- A) ба духтари хони муғул Чингизхон, ки зебо будааст
- B) ба Нина ном тотордухтар, ки шоир ба ӯ ошиқ будааст
- C) ба духтари парасторе, ки шоир ўро дар беморхона дида буд
- D) ба як духтари самарқандӣ, ки дар зебоию малоҳат беназир будааст

- 262** Шеъри “Аллаи зани казак”-и М. Ю. Лермонтовро кадом адиб ба тоҷикӣ тарҷума кардааст?
- А) Абулқосим Лоҳутӣ
  - В) Пайрав Сулаймонӣ
  - С) Ҳабиб Юсуфӣ
  - Д) Мирзо Турсунзода
-
- 263** Кадом асари Абулқосим Лоҳутӣ дар асоси воқеаи мушаххас эҷод гардидааст?
- А) “Парии Бахт”
  - В) “Кремл”
  - С) “Ғалабаи Таня”
  - Д) “Тоҷу байрақ”
-
- 264** Аз байти зерин муайян намоед, ки Тошхӯча Асирий кадом масъаларо ба миён гузоштааст?
- Гар аз Ҷайхун ду-се ҷӯ ҳафр оранд,
Бухору Хеваро фирдавс созанд.*
- А) аз нав бунёд кардани Бухорову Хеваро
  - В) бо кӯшишу ғайрат обод кардани Бухорову Хеваро
  - С) ба ду ё се шоха ҷудо намудани дарёи Ҷайхунро
  - Д) обёрӣ кардани заминҳои ташналаби Осиёи Миёнаро
-
- 265** Доир ба матни зерин – андешаронии Робия (аз қиссаи “Ситораҳои сари танӯр”-и Сайф Раҳимзоди Афардӣ) кадом сухан дуруст аст?
- “Шодӣ мекунам, ки офтобаки болои танӯри мо фурузон меконад, дигар нисфи шаб касе ба тирезаи мо нохун намезанад... Ман акнун ҳам модар дорам, ҳам ... Қодир.”*
- А) Робия хурсанд аст, ки Қодир ба хонаи онҳо чароғи барқӣ овардааст.
  - В) Робия Қодирро оварандаи бахту саодат ва пушту паноҳашон медонад.
  - С) Аз мушоҳидаҳои Робия маълум мешавад, ки модараш ба Қодир меҳр дорад.
  - Д) Робия хандаи Қодирро ба чароғе монанд кардааст, ки дилро равшан мекунад.

266 Дар порчаи зерин аз шеъри Бозор Собир ба кадом масъала ишора шудааст?

*Қисси мурғи самандар пеши ман афсона нест,
Саргузашти мардуми печидафарёди ман аст.
Он ки месўзад, вале аз тўдаи хокистараи
Мекунад парвоз чун паррандаи отаишпараст.*

- А) таърихи муборизаҳои озодихоҳонаи мардуми тоҷик бар зидди истилогарони аҷнабӣ
- В) тоҷу тахту бахтро гум кардан, вале забони модариро гум накардани мардуми тоҷик
- С) шикастнопазир будани ғурури миллӣ ва ифтихори ватандорӣи мардуми тоҷик
- Д) таърихи ғоҷабоб ва аз нав қомат рост кардану аз пайи ободкорӣ шудани тоҷикон

267 Дар ин порчаи шеърӣ Бозор Собир чиро таъкид намудааст?

*Халқ бар шеъри тару бар гармии дидори ӯ
Чун ба иқлими Ватан бисёр одат карда буд.
Ҳар қуҷое буд Турсунзода Мирзо, халқ буд,
Ҳар қуҷое халқ буд, Мирзои Турсунзода буд.*

- А) зебо ва тару тозаю баландмазмун будани шеъри Мирзо Турсунзодаро
- В) ба обу ҳавои гарм ва иқлими гуногуни Ватан одат кардани мардуми кишварро
- С) ба иқлими Тоҷикистон монанд будани шеъри пурмазмуни Мирзо Турсунзодаро
- Д) шоири маҳбуб будани Мирзо Турсунзода ва ҳамеша дар миёни халқ будани ӯро

268 Дар банди зерини шеъри “Дар оғӯши кӯҳистон”-и Бозор Собир кадом масъала ба миён гузошта шудааст?

*Кӯҳ гуфтам ман,,
Бадахшон кӯҳ гуфт,
Қуллаҳои осмонбӯси Зарафшон кӯҳ гуфт.
Кард овози маро такрор кӯҳистони ман,
Ҳамзабон, ҳамдард,
Ҳамтақдиру ҳамармони ман.*

- А) ягонагӣ ва ҳамтақдирии Ватану ватандор
- В) бо як садо саф кашидани қаҳрамонони Ватан
- С) таъҷиб ва қуввати аҳолӣ будани кӯҳҳои Тоҷикистон
- Д) бо мулки кӯҳсори худ ифтихор кардани тоҷикон

- 269** Вобаста ба матни зерин – суханони Фирӯза (аз романи “Духтари оташ”-и Чалол Иқромӣ) кадом хулоса дуруст аст? *“Рафта ба амир ва Пошибобӣ гӯед, ки ... мо аз оташ, аз аҷал ва аз тиру туфанг наметарсем. Оташ ҳам, аҷал ҳам, тиру туфанг ҳам аз азобу уқубати бандагӣ, канизӣ ва дарбори шумо беҳтар аст! Сӯзаду хокистар шавад хонумонатон, ки хонумони моро сӯхтед.”*
- A) Фирӯза зани ҳақталош ва ҷасур аст, маргро аз бандагӣ бартар медонад.
- B) Беадолатиҳои ҳокимони давр Фирӯзаро аз зиндагӣ дилсард кардааст.
- C) Модаркалонаш Фирӯзаро ба пастию баландиҳои зиндагӣ тайёр намудааст.
- D) Шахсони мағруру худписанд дар назди иродаи Фирӯза оҷиз мемонанд.
-
- 270** Кадом навиштаи Ҳабиб Юсуфӣ ба масъалаҳои адабиётшиносӣ ва нақди адабӣ бахшида шудааст?
- A) “Ватани дил”
- B) “Ишқи Ватан”
- C) “Баҳр дар пиёла”
- D) “Ба духтари меҳнат”
-
- 271** Мақолаҳои “Шеърҳои зиддифашистии Лоҳутӣ” ва “Боз якчанд калима дар бораи поэзияи имрӯзаи мо” ба кадом самти фаъолияти Ҳабиб Юсуфӣ дахл доранд?
- A) рӯзноманигорӣ
- B) адабиётшиносӣ
- C) тарҷумонӣ
- D) нависандагӣ
-
- 272** Байти зерини Тошхӯча Асирӣ кадом маъниро бозгӯӣ мекунад?
*Ман амиртро ба як мирӣ намегирам, бирав,
Илтифоти ӯ надорад қимати як дона ҷав.*
- A) Шоир амирро лоиқи тахти Бухоро надонистааст.
- B) Шоир шахсият ва лутфи амири Бухороро беарзиш донистааст.
- C) Шоир аз таваҷҷуҳ накардани амири Бухоро ба эҷодиёташ ранҷидааст.
- D) Шоир ба шахсият ва эҷодиёти худ баҳои баланд додааст.

273 Лоик Шералӣ дар ин байтҳои ҷамъбасти таркиббанди “Ману ту” кадом масъаларо таъкид намудааст?

*Пас, биё, даст ба ҳам додаву паймон созем,
Дар бадӯ нек ба ҳам будаву даврон созем.
Дар ҳарими диламон маъбади имон созем,
На шимолӣ, на ҷанубӣ, яке инсон созем!...*

- A) Маҳалгарой зиддияти тарафҳоро ба авҷи аъло расонида, кишварро хароб месозад.
- B) Ягона роҳи аз парокандагӣ раҳонидани халқу кишвар оштии ва аҳду паймони ҳамватанист.
- C) Маҳалгарой натиҷаи тафаккури маҳдуд ва сатҳи пасти ҷаҳонбинии одамон аст.
- D) Сабаби даст ба ҳам надодани тарафҳо инчои онҷо гуфтан ва ҷудоиандозист.

274 Лоик Шералӣ кадом адибро васф намудааст?

*Бас аз хокистари хомӯш отаиҳо фурузондӣ,
Шарарҳое басо аз санғҳои сард рӯёндӣ,
Сари гӯри ниёгон машъала афрӯхтӣ аз меҳр,
Аз ин рӯ ҳамчу машъал дар сари дасти замон мондӣ.*

- A) Сотим Улуғзода
- B) Садриддин Айний
- C) Мирзо Турсунзода
- D) Абулқосим Лоҳутӣ

275 Манзури Лоик Шералӣ аз ин байтҳо чист?

*Шоирӣ фарзонаро асру замон
Бар ниёзи хештан меоварад.
Модаре танҳо назояд шоире,
Халқ ӯро баҳри худ меофарад.*

- A) Ҳеч кас аз модар шоир таваллуд намешавад, балки калон шуда, баъдан ҳамчун шоир шинохта мешавад.
- B) Шоирони бузург бо ниёзи асру замон зода мешаванд, онҳо ба ҳамаи мардум тааллуқ доранд, на ба як модар.
- C) Ниёзи давра замон боис мешавад, ки баъзе одамҳои босаводу фарзона ба шоирӣ рӯй оваранд.
- D) Шоирӣ фарзона он аст, ки ҳамаи одамҳои давра замонашро баробар ва бародар медонад.

276 Доир ба дубайтии зерини Гулназар кадом сухан дурусттар аст?

*Дубайтӣ, меҳри ту дар мағзи дилҳост,
Ба ҳар даври замон қадри ту волост.
Чу ширин аст умри кӯтаҳи мо,
Ду байти кӯтаҳи ту ҳам гуворост.*

- А) Шоир ба қадри умр расидан ва дӯст доштани дубайтиро ба хонанда маслиҳат додааст.
- В) Шоир дубайтиро бинобар гуворой ва хурд будани ҳаҷмаш писандидааст.
- С) Шоир ҳаҷми хурди дубайтиро нозукбинона ба умри кӯтоҳи одамӣ монанд кардааст.
- Д) Шоир жанри дӯсттоштаи мардум будани дубайтиро таъкид намудааст.

277 Дар “Суруди миллӣ”-и Ҷумҳурии Тоҷикистон мисраи *“Ту аз умеди рафтагони мо нишонӣ”* чӣ маънӣ дорад?

- А) Муаллиф руҳи одамони даргузаштаро пушту паноҳи сарзаминаш медонад.
- В) Муаллиф мегӯяд, ки одамҳое, ки аз Ватан рафтаанд, боз як рӯзе бармегарданд.
- С) Муаллиф сарзамини Тоҷикистонро ёдгории гузаштагони барӯманди тоҷик медонад.
- Д) Муаллиф Тоҷикистонро ба ангуштарӣ ва Душанберо ба нигини он монанд кардааст.

278 Асарҳои “Шоҳ Лир”-и В. Шекспир ва “Дод аз дасти ақл”-и А. Грибоедовро кадом адиб ба тоҷикӣ тарҷума кардааст?

- А) Сотим Улуғзода
- В) Садриддин Айний
- С) Абулқосим Лоҳутӣ
- Д) Мирсаид Миршакар

279 Кадом асари Фазлиддин Мухаммадиев аввалин намунаи асари детективӣ дар адабиёти тоҷик ба ҳисоб меравад?

- А) “Дар он дунё”
- В) “Тири хокхӯрда”
- С) “Одамони куҳна”
- Д) “Палатаи кунҷакӣ”

- 280** Доир ба чумлаҳои зерини Фазлиддин Муҳаммадиев кадом сухан дуруст аст?
- *Хоксорӣ, албатта, чизи нағз, писарам, муаллим. Аммо ба мақоланависӣ кас ҷиддӣ машғул шавад, меарзад. Бисёр кори хайр.*
- A) Муаллиф хонандаро ба навиштани мақола дар бораи хоксорию фурӯтанӣ даъват кардааст.
  - B) Машғул шудан ба корҳои хайру савоб аз тарафи муаллиф ҳамовозӣ пайдо кардааст.
  - C) Дур кардани хонанда аз корҳои бад мақсади асосии одамони куҳансоли ин қисса аст.
  - D) Муаллиф навиштани мақолаҳои хонданиро кори хуб дониста, онро тарғибу ташвиқ кардааст.
- 281** Дар кадом асари Саттор Турсун образҳои Рашод, Раҳими Акбар ва Насрин тасвир ёфтаанд?
- A) “Санг дар бағал ба тӯфон”
  - B) “Се рӯзи як баҳор”
  - C) “Сукути қуллаҳо”
  - D) “Зиндагӣ дар домани талҳои сурх”
- 282** Мавзӯи асосии қасидаи “Кремл”-и Абулқосим Лоҳутӣ кадом аст?
- A) саргузашти саҳту душвори шоир
  - B) танқиди гузашта ва васфи ҳаёти нав
  - C) ситоиши замин ва деҳқони заҳматкаш
  - D) танқиди ҷанг ва васфи сулҳ
- 283** Дар бандубаст ва хатти сужети қиссаи “Ситораҳои сари танӯр”-и Сайф Раҳимзоди Афардӣ кадом масъала мавқеи асосӣ дорад?
- A) фаъолият ва андешаҳои кӯдак
  - B) тағйири зиндагӣ ва омадани барқ
  - C) хотироти овони кӯдакии нависанда
  - D) ғамхории модар нисбат ба фарзанд
- 284** Тошхӯҷаи Асирӣ дар порчаи зерин кихоро мавриди ҳаҷву тамасхур қарор додааст?
- Бад-ӯ гуфтам: “Ту гар аллома боӣ,
Чаро дар банди ин аммома боӣ?!
Агар алломай, аммомаат чист
В-агар аммомай, алломаат кист?”.*
- A) амир ва дигар мансабдорони замонро
  - B) судхӯрон ва манфиатҷӯёни давраи амириро
  - C) муллоҳои хурофотии зоҳирпараст ва авомфиребро
  - D) амалдорони бераҳмро, ки ба мардум зулм мекарданд

285 Байти зерин кадом мавзуй ашъори Мирзо Турсунзодаро инъикос мекунад?

*Чунки ман ёри меҳрубон дорам,
Ёр не, чон ба ҷойи чон дорам.*

- A) ҳамдилию ҳамраъӣ
- B) васфи зан-модар
- C) ишқу муҳаббат
- D) дӯстиву рафокат

286 Шоир дар мисраъҳои зерин ба кадом масъала ишора кардааст?

*Надорам тоқати доғи писар дидан дигар ҳаргиз,
Саросар сӯхтори пуришарар дидан дигар ҳаргиз,
Ба ҳар як хона тифли бепадар дидан дигар ҳаргиз,
Ҳаёти одамиро дар хатар дидан дигар ҳаргиз!* Мирзо Турсунзода

- A) гарм шудани иқлим ва сӯхтани ҷангалҳо
- B) ҷудо шудани оилаҳои тозабунёд
- C) бесавод мондани насли ҷавони олам
- D) ҷанг ва пайомадҳои харобиовари он

287 Мирзо Турсунзода дар кадом асар образҳои Қодир, Микола, Саодат ва Маринаро тасвир намудааст?

- A) “Ҷони ширин”
- B) “Писари Ватан”
- C) “Ҷароғи абадӣ”
- D) “Ман аз Шарқи озод”

288 Байти зерин кадом мавзуй ашъори Мирзо Турсунзодаро инъикос мекунад?

*Шодам, аммо меҳӯрам ғамҳои халқи дигаре,
Дар назар меоварам торочгашта кишваре.*

- A) ишқу муҳаббат
- B) дӯстиву рафокат
- C) ҳамдигарӣ ва инсондӯстӣ
- D) худшиносӣ ва ифтихори миллӣ

289 **Аз матн муайян кунед, ки сухан дар бораи кадом асари тарҷума-намудаи Абулқосим Лоҳутӣ меравад:**

... ҳамроҳи ҳамсараи С. Бону бевосита аз забони англисӣ ба забони тоҷикӣ тарҷума кардааст. Ин намоишнома соли 1939 дар Театри драматик ба сахна гузошта шуда, соли 1941 дар Даҳаи адабиёти тоҷик дар Маскав бомуваффақият намоиш дода шуд. Сужети намоишнома дар асоси раишу ҳасад фароҳам омадааст.

- А) “Шоҳ Лир”-и Шекспир
- В) “Ромео ва Жулетта”-и Шекспир
- С) “Отелло”-и Шекспир
- Д) “Чашмаи гӯсфандон”-и Лопе де Вега

290 **Чаро Халилуллоҳи Халилӣ дар шеъраш “Гӯед ба Наврӯз, ки имсол наояд!” гуфтааст?**

- А) Дар кишвари шоир сулҳу субот барқарор несту ҷанг идома дорад.
- В) Шоир дар кишварҳои дигар ғарибу овора аст, дар ватан зиндагӣ намекунад.
- С) Шоир дигар шавқу шӯри ҷавониро надораду пиру нотавон шудааст.
- Д) Наврӯз дар кишвараш дигар бошукӯҳу шаҳомати пештара ҷашн гирифта намешавад.

291 **Аз матн муайян намоед, ки сухан дар бораи кадом асари тарҷума-намудаи Абулқосим Лоҳутӣ меравад:**

Дездемонаи покдоман бегуноҳ кушта мешавад... Дигар зинда мондани ... маъно надошт. Генерал ашкрзон ба ҳозирин васият карда, худаширо ба ханҷар мезанад ва

*Бӯсакунон куштамат, эй бути нозанинам,
Изн деҳ, акнун туро бӯсакунон бимирам –
гӯён ба рӯи мурдаи Дездемона меафтад.*

- А) “Шоҳ Лир”-и Шекспир
- В) “Ромео ва Жулетта”-и Шекспир
- С) “Отелло”-и Шекспир
- Д) “Чашмаи гӯсфандон”-и Лопе де Вега

292 **Дар байти Бокӣ Раҳимзода сухан дар бораи чӣ меравад?**

*Раззоқи олам астӣ, эй баргузида деҳқон,
Васфи туро сароям, то ҳаст дар танам ҷон.*

- А) Шоир кишоварзро мавриди ситоиш қарор додааст.
- В) Шоир деҳқонон – заминдорони қадимро мадҳ кардааст.
- С) Шоир раззоқи олам – Худовандро дар назар дорад.
- Д) Шоир гуфтааст, ки то ҷон дорад, оламу ситоиш мекунад.

293 **Аз рӯи мазмуни байтҳо муайян кунед, ки аз кадом шеъри Боқӣ Раҳимзода гирифта шудаанд:**

*Ҳарфе дуруст хондам, аз шавқ медамидӣ,
Ноқис, ки менавиштам, бар ҳеи метаидӣ.
То сарбаланд бошам, бисёр сар хамидӣ,
Бори гарони меҳнат бар дӯши худ кашидӣ.*

- А) “Баҳори умр”
- В) “Муаллим”
- С) “Халқи бузургворам”
- Д) “Мусича ва рӯбоҳ”

294 **Аз рӯи мухтавои байтҳо муайян кунед, ки аз кадом асари Муъмин Қаноат оварда шудаанд:**

*Ба ёди рӯзҳои рафтаю монда,
Ба ёди номаҳои ишқи нохонда,
Ба ёди захмҳои дар ҷигар монда,
Ба ёди мурдаҳои дар сафар монда,
Ба ёди ҳар ду устодам
Зи дунёи дарунам роз бикишодам.*

- А) “Падар”
- В) “Масъуднома”
- С) “Мавҷҳои Днепр”
- Д) “Китобҳои захмин”

295 **Аз рӯи мазмуни мисраъҳо муайян кунед, ки аз кадом шеъри Муъмин Қаноат интиҳоб шудаанд:**

*Агар душман ба ӯ бошад,
Зи рӯяш хез мекардӣ.
Агар афтода бошад, зер не,
Парҳез мекардӣ.
Аҷаб рафтори пандомез мекардӣ...*

- А) “Кӯҳи маъшук”
- В) “Гули бодом”
- С) “Пири гулфурӯшон”
- Д) “Садди назар”

296 Кадом зарбулмасал ё мақол маънии байти Тошхӯчаи Асириро ифода мекунад?

*Пиндор, ки арзанат наёрад гандум,
Ҳар дона, ки киштаӣ, ҳамон бардорӣ.*

- A) Аз гунчишк тарсӣ, арзан накор.
- B) Ҳар чӣ корӣ, бараш ҳамон даравӣ.
- C) Гандумнамои чавфурӯш мабош.
- D) Ҳар кӣ ӯ арзон харад, арзон диҳад.

297 Романи “Шӯроб”-и Раҳим Ҷалил ба кадом мавзӯ бахшида шудааст?

- A) ишқи самимонаи ду нафар чавони дилбохта ва натиҷаи он
- B) фаъолияти табақаи коргари тоҷик дар ду давраи иҷтимоӣ
- C) ҷанги шаҳрвандӣ дар Тоҷикистон ва оқибатҳои сангини он
- D) мустақил шудани фарзандон дар оилаҳо ва ба сафар рафтани онҳо

298 Кадом образ дар романи “Шӯроб”-и Раҳим Ҷалил монанди Лутфуллоғӯппон (аз “Ёддоштҳо”-и Садриддин Айнӣ) ва Восеъ (аз “Восеъ”-и Сотим Улуғзода) дорои қувваи азими ҷисмонист?

- A) Давлат
- B) Хол
- C) Пётр
- D) Акбар

299 Образҳои Давлат ва Пётр дар кадом асари Раҳим Ҷалил тасвир шудааст?

- A) “Одамони ҷовид”
- B) “Шӯроб”
- C) “Маъвои дил”
- D) “Духтари мармарин”

300 Холи Воруҳӣ образи мусбати кадом асари Раҳим Ҷалил аст?

- A) “Одамони ҷовид”
- B) “Шӯроб”
- C) “Маъвои дил”
- D) “Духтари мармарин”

301 Қиссаи “Паррончакҳо”-и Абдулҳамид Самад ба кадом мавзӯ бахшида шудааст?

- А) табиат ва омадану рафтани парандаҳо дар тирамоҳу баҳор
- В) мустақил шудани фарзандон дар оилаҳо ва ба сафар рафтани онҳо
- С) зиндагӣ ва фаъолияти донишҷӯён, шахсияти онҳо дар ҷомеа
- Д) ҷанги шаҳрвандӣ дар Тоҷикистон ва оқибатҳои сангини он

302 Ин ҷумлаҳо дар бораи кадом асаранд?

Дар як деҳаи дурдаст мутахассисон ба кашидани хатти барқ машғуланд. Дар он ҷо Сайрам ном зани ҷавон бо духтарчаи ҳашт-нуҳсолааш зиндагӣ мекунад. Таътили тобистона аст ва Робия ҷангоми дар саҳро будани модарааш хонаро ниғаҳбонӣ мекунад...

- А) “Санг дар бағал ба тӯфон”-и Саттор Турсун
- В) “Дар орзуи падар”-и Кароматуллоҳи Мирзо
- С) “Ситораҳои сари танӯр”-и Сайф Раҳимзоди Афардӣ
- Д) “Ман гунаҳкорам”-и Ҷалол Иқромӣ

303 Сухан дар бораи кадом асари Ҷалол Иқромӣ меравад?

Задухӯрд, асосан, дар ботин ва дили Анвар рӯй медиҳад ва дар ниҳоди ӯ байни ҳиссиёту ақл ва ишқи ногаҳониву вазифаи инсонӣ талош сар мешавад. Гирифтори Анвар ба ишқи ногаҳангом дар боби ҳафтум хеле самимӣ ва муфассал тасвир гардидааст.

- А) “Тирмор”
- В) “Ман гунаҳгорам”
- С) “Шодӣ”
- Д) “Тори анкабут”

304 Дар байти зерин Абулқосим Лоҳутӣ чӣ гуфтан мехоҳад?

*Лоҳутӣ! Чу аз ҳама ҷо ранҷбартар аст,
Бояд, ки зудтар бидиҳӣ ҷон барои Шарқ.*

- А) Ҳар ҷое берун аз сарзамини Шарқ бошам, ба сарам ранҷу мусибат меояд. Бояд зуд кишвари хориҷиро тарк намуда, ба сарзамини худ – Шарқ баргардам.
- В) Лоҳутӣ, аз ҳама каси дигар дар дунё ранҷбару меҳнаткаштар аст, аммо ҳеч кас ба қадраш намерасад. Бояд зудтар дар Шарқ ҷон диҳаду аз азоб халос шавад.
- С) Дар ҳама ҷои дунё меҳнаткашу ранҷбар бисёр аст, аз ҷумла дар кишварҳои Шарқ. Онҳо бояд зиёдтар заҳмат кашанд, то ки аз зиндагии душвор раҳой ёбанд.
- Д) Кишварҳои Шарқ аз дигар кишварҳои дунё ақибмондатаранд. Ман барои пешрафти кишварҳои Шарқ ва озодии мардуми он ҷонамро дареғ намедорам.

- 305** Қодир, Сайрам, Робия, Бегмурод образҳои кадом асари Сайф Раҳимзоди Афардианд?
- A) “Падруд пайғом”
  - B) “Зеру рӯйи бомҳо”
  - C) “Ситораҳои сари танӯр”
  - D) “Аз ёдҳо, аз ёдҳо”
-
- 306** Асарҳои бачагонаи “Сангари хунин”-и В. Гюго ва “Бузургии безавол”-и Р. Патканянро кадом адиб ба тоҷикӣ тарҷума кардааст?
- A) Абулқосим Лоҳутӣ
  - B) Сотим Улуғзода
  - C) Садриддин Айни
  - D) Мирсаид Миршакар
-
- 307** Муайян кунед, ки сухан дар бораи кадом асари тарҷуманамудан Абулқосим Лоҳутӣ меравад: “... фоҷиаи барҷастаи ҷаҳонӣ мебошад ва аз панҷ пардаву даҳ намоиш иборат аст. Воқеаҳои пардаи аввал дар шаҳри Венетсия ва пардаҳои минбаъда дар ҷазираи Кипр мегузаранд.”
- A) “Шоҳ Лир”
  - B) “Чашмаи ғусфандон”
  - C) “Отелло”
  - D) “Дод аз дасти ақл”
-
- 308** Зиёбобӣ 80-сола (аз қиссаи “Одамони кӯҳна”-и Фазлиддин Мухаммадиев) бо сухани зерин чиро ба мақомоти салоҳиятдори давлатӣ пешниҳод кардааст? “Одамҳои боз нағзтар тарбия кардани бошед, қорам боз нешрав шавад гӯед, ҳама додар, бародар барин аз як гиребон сар бардоранд гӯед, арақа манъ кунетон.”
- A) дастаҷамъона пеш бурдани қорҳои ҷамъиятӣ
  - B) тадбирҳои муборизаи зидди майнӯшӣ
  - C) мустаҳкам намудани дӯстию бародарии халқҳо
  - D) зарар ва оқибатҳои бади машрубот

- 309** Идомаи мантиқии мисраи Абулқосим Лоҳутиро муайян кунед:
Дар ин кунчи қафас дур аз гулистон сӯхтам, мурдам,
.....
А) Пару болам бикан, аммо масӯзон ошёнамо.
В) Хабар кун, эй сабо, аз ҳоли зорам боғбонамо.
С) Ки дидам тоза бо гург улфате бошад шубонамо.
Д) Ки бо ман меҳрубон созад бути номеҳрубонамо.
- 310** Идомаи мантиқии мисраи Абулқосим Лоҳутиро муайян кунед:
Чу Лоҳутӣ ба ҷон миннатпазирам то абад онро,
.....
А) Пару болам бикан, аммо масӯзон ошёнамо.
В) Хабар кун, эй сабо, аз ҳоли зорам боғбонамо.
С) Ки бо ман меҳрубон созад бути номеҳрубонамо.
Д) Ки дидам тоза бо гург улфате бошад шубонамо.
- 311** Идомаи мантиқии мисраи Лоик Шералиро аз шеъри “Ба модарам” муайян кунед:
Даруни кулбаи насти назарногири нур аз дуд
.....
А) Шабонгаҳ мижжа таҳ нокарда, пухтӣ кулчаи ширӣ.
В) Ба назди остонат дом монад мояи маргат.
С) Бубинӣ хоб шаб фарзандҳои мурдаи худро.
Д) Ба ҳукми қарзи инсонӣ ҷаҳонро бигунҷондӣ.
- 312** Идомаи мантиқии мисраи Лоик Шералиро муайян кунед:
Раҳми Парвардигори мо омад,
.....
А) Сулҳи бунёдкори мо омад.
В) Ҳотифи зиндадори мо омад.
С) Юсуфи дилфигори мо омад.
Д) Нури ҳақ бар диёри мо омад.
- 313** Идомаи мантиқии мисраи Лоик Шералиро муайян кунед:
Дар фалак ҷустан ситора санъат асту дар замин
.....
А) Он ҳама бедавлатиҳо хуб давлат будааст.
В) Аз пайи ҳубон давидан ҳам ғанимат будааст.
С) Як назар бар осмон бо чашми ҳайрат будааст.
Д) Хештанро гум накардан низ санъат будааст.

314 Калимаи “ҷуд” дар ин байти Қалолиддини Балхӣ чӣ маънӣ дорад?

*Ҳар ғулому ҳар канизакро зи ҷуд,
Гуфт: “Баҳри ту чӣ орам, ғӯй зуд”.*

- A) сабр, таҳаммул, тоқат
- B) бахшиш, эҳсон, саховат
- C) чабр, чафо, ситам
- D) зуд, ғавран, даррав

315 Калимаи “бадоеъ” дар номи асари Зайниддин Маҳмуди Восифӣ “Бадоеъ-ул-вақоеъ” чӣ маънӣ дорад?

- A) нав, тоза
- B) китобӣ, адабӣ
- C) баъдӣ, навбатӣ
- D) кӯтоҳ, мухтасар

316 Калимаи “андалеб” чӣ маънӣ дорад?

*Ишқ мебозад ба рӯи боданӯшон андалеб,
Шоҳиди гул беҳ, ки фикри ошиқи дигар кунад.* Нозими Ҳиротӣ

- A) соқӣ, бодадиҳанда
- B) булбул, ҳазордастон
- C) зебой, тароват
- D) зиндагӣ, умр

317 Зери мафҳуми “мева” Накибхони Туғрал чиро дар назар дорад?

*Дар сухан, Туғрал, тариқи пухтагонро пеша кун,
Меваат гар хом бошад, нест дар дандон лазиз.*

- A) ашъори худро
- B) айёми ҷавониро
- C) умри инсонро
- D) ғизои солимро

318 Дар байти Накибхони Туғрал “мирьот” чӣ маънӣ дорад?

*Гар зи мирьоти руҳат аксе фитад ногаҳ дар об,
Сарв ҷойи барг орад бар лаби ҷӯбор гул.*

- A) ороиш
- B) ойна
- C) зебой
- D) сурхӣ

319 Дар байти Нақибхони Туграл “халлоқулмаонӣ” чӣ маънӣ дорад?

*Маро хонанд халлоқулмаонӣ,
Набудам қабл аз ин, аммо кунунам.*

- А) офаридаи огоҳу доно
- В) ошиқи шеърӣ бомаънӣ
- С) беҳтарин халққардаи Худо
- Д) офарандаи маъниҳои нав

320 Калимаи “ақсо” дар ин байти Саъдӣ ба кадом маънӣ омадааст?

*Дар ақсои олам бигаштам басе,
Ба сар бурдам айём бо ҳар касе.*

- А) қисмҳои гуногун
- В) заминҳои сарсабз
- С) ҷойҳои дурдаст
- Д) баландию пасти

РОЙГОН!
Дар сомонаи www.ntc.tj

1 Жанри асарҳоро муайян намоед:

A) “Фирдавсӣ”-и Сотим Улуғзода	1) қисса
B) “Тахти хунин”-и Пайрав Сулаймонӣ	2) ҳикоя
C) “Дар он дунё”-и Фазлиддин Муҳаммадиев	3) достон
D) “Ситораи корвонкуш”-и Саттор Турсун	4) роман
	5) афсона

2 Ба кадом намуди шеър мансуб будани байтҳои устод Рӯдакиро муайян намоед:

A) Модари майро бикард бояд қурбон, Бачаи ӯро гирифтӣ кард ба зиндон...	1) қасидаи баҳория
B) Чархи бузургвор яке лашкаре бикард, Лашкар-ш абри тираву боди сабо нақиб...	2) қасидаи ҳолия
C) Шуд он замона, ки ӯ унси родмардон буд, Шуд он замона, ки ӯ пешкори мирон буд...	3) қасидаи марсия
D) Мурд Муродӣ, на ҳамоно, ки мурд, Марги чунин хоҷа на корест хурд...	4) қасидаи ҳамрия
	5) қасидаи мадҳия

3 Ба кадом намуди шеър мансуб будани байтҳои устод Рӯдакиро муайян намоед:

A) Шодии Бӯчаъфар Аҳмад ибни Муҳаммад, Моҳи озодагону мафҳари Эрон.	1) қасидаи ҳолия
B) Ҳамеша чашмам зӣ зулфакони чобук буд, Ҳамеша гӯшам зӣ мардуми сухандон буд.	2) қасидаи ҳамрия
C) Чун бинишинад тамоми софӣ гардад, Гунаи ёкути сурх гардаду марҷон.	3) қасидаи марсия
D) Коҳ набуд ӯ, ки ба боде парид, Об набуд ӯ, ки ба сармо фисурд.	4) қасидаи мадҳия
	5) қасидаи баҳория

4 Ба кадом навъи қасида мансуб будани байтҳои устод Рӯдакиро муайян намоед:

A) Ҳам ба хум-андар ҳамегузорад чунин, То ба гаҳи навбаҳору нимаи найсон.	1) қасидаи ҳолия
B) Шуд он замона, ки рӯяш ба сони дебо буд, Шуд он замона, ки мӯяш ба сони қатрон буд.	2) қасидаи марсия
C) Ганҷи заре буд дар ин хокдон, К-ӯ ду ҷаҳонро ба ҷаве мешумурд.	3) қасидаи мадҳия
D) Мир моҳ асту Бухоро осмон, Моҳ сӯйи осмон ояд ҷаме.	4) қасидаи баҳория
	5) қасидаи хамрия

5 Жанри асарҳоро муайян намоед:

A) “Се рӯзи як баҳор”-и Саттор Турсун	1) ҳикоя
B) “Падар”-и Муъмин Қаноат	2) роман
C) “Субҳи ҷавонии мо”-и Сотим Улуғзода	3) достон
D) “Додараки фариштаҳо”-и Сайф Раҳимзоди Афғонӣ	4) афсона
	5) қисса

6 Навъи асарҳоро муайян намоед:

A) “Дар орзу падар”-и Кароматуллоҳи Мирзо	1) достон
B) “Китобҳои захмин”-и Муъмин Қаноат	2) ҳикоя
C) “Марги Хушомадхӯча”-и Раҳим Ҷалил	3) афсона
D) “Одина”-и Садриддин Айни	4) роман
	5) қисса

7 Дар кадом жанри адабӣ навишта шудани асарҳои Фазлиддин Мухаммадиевро муайян намоед:

A) “Порчаи остин”	1) очерк
B) “Одамони кӯҳна”	2) намоишнома
C) “Муҳочирон”	3) ҳикоя
D) “Палатаи кунҷакӣ”	4) қисса
	5) роман

8 Навъи асарҳоро муайян кунед:

A) “Восеъ”-и Сотим Улуғзода	1) асари ёддоштӣ
B) “Ман гунаҳгорам”-и Ҷалол Иқромӣ	2) асари публицистӣ
C) “Марги судхӯр”-и Садриддин Айни	3) романи иҷтимоӣ
D) “Маъвои дил”-и Раҳим Ҷалил	4) романи таърихӣ
	5) қиссаи ҳаҷвӣ

9 Жанри асарҳоро муайян намоед:

A) “Баҳория”-и Фаррухии Систонӣ	1) қасида
B) “Гаршоспнома”-и Асадии Тӯсӣ	2) ҳикоя
C) “Бадоеъ-ул-вақоеъ”-и Зайниддин Маҳмуди Восифӣ	3) тазкира
D) “Лубоб-ул-албоб”-и Муҳаммад Авфӣ	4) достон
	5) ёддошт

10 Жанри асарҳоро муайян намоед:

A) “Нафаҳот-ул-унс”-и Абдурраҳмони Ҷомӣ	1) достон
B) “Луччат-ул-асрор”-и Абдурраҳмони Ҷомӣ	2) ҳикоя
C) “Дувалронӣ ва Хизрхон”-и Амир Хусрави Деҳлавӣ	3) тазкира
D) “Бадоеъ-ул-вақоеъ”-и Зайниддин Маҳмуди Восифӣ	4) қасида
	5) ёддошт

11 Мувофиқатро муайян кунед:

A) Абулқосими Фирдавсӣ	1) тазкиранавис
B) Ҳофизӣ Шерозӣ	2) мадҳиясаро
C) Унсурии Балхӣ	3) дубайтисоро
D) Боботоҳири Урён	4) ҳамосасаро
	5) ғазалсаро

12 Дар кадом жанри адабӣ навишта шудани асарҳоро муайян намоед:

A) “Ҷанги тан ба тан” аз “Наводир-ул-вақоеъ”-и Аҳмади Дониш	1) қасида
B) “Мавҷҳои Днепр”-и Муъмин Қаноат	2) достон
C) “Амир Исмоил”-и Сафармуҳаммад Айюбӣ	3) ҳикоя
D) “Бадоеъ-ул-вақоеъ”-и Зайниддин Маҳмуди Восифӣ	4) намоишнома
	5) ёддошт

13 Жанри асарҳоро муайян кунед:

A) “Суруши Сталинград”	1) намоишнома
B) “Навобод”	2) қисса (повест)
C) “Субҳи ҷавонии мо”	3) роман
D) “Гавҳари шабчароғ”	4) достони манзум
	5) ҳикоя

14 Дар кадом жанри адабӣ навишта шудани асархоро муайян намоед:

А) “Чароғи абадӣ”-и Мирзо Турсунзода	1) ҳикоя
В) “Ҳукм”-и Мирзо Турсунзода	2) роман
С) “Ситораҳои сари танӯр”-и Сайф Раҳимзоди Афғардӣ	3) қисса
Д) “Восеъ”-и Сотим Улуғзода	4) намоишнома
	5) достон

15 Жанри асарҳои халқиро муайян намоед:

А) “Эрачи тилисмишкан”	1) ривоят
В) “Лукмони Ҳаким”	2) латифа
С) “Абдуллоҳон чӣ мегирад?”	3) афсона
Д) “Шӯриши Восеъ”	4) суруд
	5) дубайтӣ

16 Мувофиқатро муайян кунед:

А) “Баҳория”-и Фаррухӣ Систонӣ	1) ғазал
В) “Мушу гурба”-и Убайди Зоконӣ	2) дубайтӣ
С) “Агар он турки шерозӣ ба даст орад дили моро”-и Ҳофизӣ Шерозӣ	3) достон
Д) “Зи дасти дидаву дил ҳар ду фарёд”-и Боботоҳири Урён	4) қитъа
	5) қасида

17 Аз рӯи муҳтаво чигунагии асарҳои зеринро муайян кунед:

А) “Қобуснома”-и Унсурулмаолии Кайковус	1) ҳаҷвӣ
В) “Саломон ва Абсол”-и Абуалӣ ибни Сино	2) илмӣ
С) “Даҳ фасл”-и Убайди Зоконӣ	3) тиббӣ
Д) “Наврӯзнама”-и Умари Хайём	4) ахлоқӣ
	5) фалсафӣ

Муайян намоед, ки байт дорои кадом санъати шеърӣ аст:

- А) Нахустин бор гуфташ, к-“Аз кучой?” 1) тазмин
Бигуфт: “Аз дори мулки ошноӣ”. Низомии Ганҷавӣ
- В) Мискин падарам зи ҷаври айём 2) тапхис
Афканд маро чу Золро Сом. Хоқонии Шервонӣ
- С) Гар боварат намешавад аз банда ин суҳан, 3) тазоду
Аз гуфтаи Камол далеле биёварам: муқобила
“Гар барканам дил аз туву бардорам аз ту меҳр,
Он меҳр бар кӣ афканам, он дил кучо барам?”
Хофизӣ Шерозӣ
- Д) Дило, зи ҳаҷр макун нола, дон, ки дар олам 4) саволу
Ғам асту шодию хору гулу нишебу фароз. ҷавоб
Хофизӣ Шерозӣ
- 5) талмех

Чӣ гуна асар будани навиштаҳои Садриддин Айниро муайян кунед:

- А) “Тартил-ул-Қуръон”, “Таҳзиб-ус-сибён” 1) таърихӣ
- В) “Қавми тоҷик ва рӯзнома”, 2) илмӣ
“Матбуоти тоҷик”
- С) “Намунаи адабиёти тоҷик”, 3) бадеӣ
“Шайхурраис Абуалӣ Сино”
- Д) “Ятим”, “Ҷаллодони Бухоро” 4) дарсӣ
5) публисистӣ

Суҳан дар бораи кадом адиб аст?

- А) Баъд аз Фирдавсӣ суннати ҳамосасароиро 1) Умарӣ Хайём
зинда нигоҳ доштааст ва асари “Гаршосп-
нома”-ро навиштааст.
- В) Пешаи аслиаш амирӣ ва надимӣ буда, 2) Носири Хусрав
дар 63-солагиаш барои фарзандаш асари
арзишманди тарбиявиро навиштааст.
- С) Таҳаллуси шоириаш Ҳуҷҷат буда, дар 3) Саноии Ғазнавӣ
қасидасароӣ дасти боло дорад. Мадрх ва
шоирони мадрхро бисёр мазаммат кардааст.
- Д) Ситорашинос, риёзидон, табиб ва файласуф 4) Унсурулмаолии
буда, асарҳои илмӣ зиёд дорад. Гоҳе рубоӣ
ҳам мегуфт.
Кайковус
- 5) Асадии Тӯсӣ

21 Муайян намоед, ки сухан дар бораи кадом адиб аст?

A) Ё аз табакаи хунармандони чомеа буда, дар асари худ 212 нафар намояндаи касбу хунарҳои гуногунро ба таври ҳазломез васф кардааст.	1) Камоли Хучандӣ
B) Адиби ҳачвнавис ва мутоибагӯ буда, асари “Мушу гурба” ба ӯ тааллуқ дорад.	2) Ибни Ямин
C) Дар деҳаи Фарюмад ба дунё омадааст ва бештар дар жанри китъа шеър гуфтааст.	3) Носири Хусрав
D) Дар бораи ӯ Ҷомӣ гуфтааст: “Вай дар латофати сухан ва диққати маънӣ ба мартабаест, ки беш аз он мутасаввир нест”	4) Убайди Зоконӣ
	5) Саййиди Насафӣ

22 Муайян кунед, ки сухан дар бораи кадом адиб меравад.

A) Адиби барҷастаи асри 19, ки ба ситорашиносӣ ҳам машғул мешуд ва дар бораи кайҳон ва ситорашиносӣ чанд асар навиштааст.	1) Ҷалолиддини Балхӣ
B) Адибест, ки сафарҳои зиёд кардааст ва пас аз он ду асари арзишманди худро навиштааст. Ёро “устоди ҳикмат” хондаанд.	2) Муҳаммад Авфии Бухорӣ
C) Дар кӯдакӣ ҳамроҳи падараш тарки диёр намуда ба Осиёи Сағир меравад ва дар он ҷо то охири умр зиндагӣ ва эҷод мекунад.	3) Аҳмади Дониш
D) Ё аввалин тазкиранигор дар адабиёти гузаштаи мост. Тазкираи “Лубоб-ул-албоб” ба ӯ тааллуқ дорад.	4) Амир Хусрави Деҳлавӣ
	5) Саъдии Шерозӣ

23 Кӣ будани паҳлавонон – симоҳои “Достони Сӯҳроб”-ро муайян намоед:

A) Сипаҳбади тӯронӣ, ки бо супориши Афросиёб нишони Рустамро аз Сӯҳроб ниҳон дошт.	1) Гаждаҳам
B) Сипаҳбади эронӣ, ки бо номае аз Рустам ба назди Ковус рафт ва аз ӯ барои Сӯҳроб нӯшдору хост.	2) Тӯс
C) Сипаҳбади эронӣ, ки хост бо фармони Ковус дасти Рустамро баста ба назди ӯ барад.	3) Ҳумон
D) Паҳлавони размдида, ниғаҳбони Дижӣ сапед, ки барои кушта нашудани Рустам нишони ёро аз Сӯҳроб ниҳон дошт	4) Гударз
	5) Ҳачир

Муайян намоед, ки Носири Хусрав дар байтҳои зерин ба кадом масъалаҳои вобаста ба зиндагӣ ва андешааш ишорат кардааст:

A) Ашъори зухду панд басте гуфтааст, Он тирачашм шоири равшанбин.	1) Шоири ҳаким дар ситоиш ва мадҳи ҳеҷ кадом аз амирони ҷоҳили вақт (ба забони тоҷикӣ) шеър нагуфтааст.
B) Зи Ҳучҷат ин суҳанҳо ёд медор, Ки дар Юмгон нишаста подшаҳвор.	2) Ҳолати нугувори адиб, ки амирон ва муллоҳои ҷоҳил ӯро кофир эълон карда, аз Хуросон ронданд.
C) Надонад ҳолу кори ман ҷуз он кас, Ки дунонаш кунанд аз хона берун.	3) Шоири ҳаким ситоиш ва мадҳи касеро ҷои медонад, ки соҳиби аклу ҳикмат, ҳиммату адл бошад.
D) Ман онам, ки дар пойи ҳукон нарезам, Мар ин қиматӣ дурри лафзи дариро.	4) Шоир дар миёни мардуми Бадахшон иззату эҳтиром ва қадру манзалати ғавқулодае дошт.
	5) Арҷгузори шоир ба шеъри Рӯдакӣ, ки шеъри ҳикмат аст.

Муайян намоед, ки Фирдавсӣ паёмҳои зеринро дар кадом баҳши «Шоҳнома» овардааст:

A) Некию бадӣ пайдор нест, вале беҳтар он аст, ки некӣ ёдгор бошад.	1) “Достони разми Исфандиёр бо Рустам”
B) Ҷоҳталабӣ ва ҷангхоҳӣ оқибат марг ба бор меоварад.	2) “Достони Заҳҳок ва Коваи оҳангар”
C) Намирам аз ин пас, ки ман зиндаам, Ки тухми суҳанро парокандаам.	3) “Достони Золу Рӯдоба”
D) Поёни ҳама гуна хусумату душманӣ ҷанг, нохушӣ ва ғоҷиа аст.	4) “Таърихи анҷоми “Шоҳнома””
	5) “Достони Сӯҳроб”

Муайян намоед, ки Аттори Нишопурӣ дар байтҳои зерин чӣ гуфтан меҷӯяд:

A) Ҳар кӣ бо мардум насозад дар ҷаҳон, Зиндагонӣ талх дорад ҷовидон. B) Эй писар, кам гӯӣ бо мардум дурушт В-ар бигӯӣ, бар ту гардонанд пушт. C) Чун ҳадиси хуб гӯӣ бо ғайр, Беҳ бувад з-онаш, ки пӯшонӣ ҳарир. D) Аз маломат то бимонӣ дар амон, Бош доим ҳамнишин олимон.	1) Агар хоҳӣ, ки аз балоҳо дур бошӣ, ҳамсухбати донишмандон шав. 2) Бо одамон сухани бад магӯӣ, ки аз ту рӯӣ мегардонанд. 3) Бо бечорагон сухани нағз гуфтан беҳтар аз он аст, ки ба онҳо либоси зебӯе диҳӣ. 4) Хоҳӣ, ки номат ба накуӣ бубаранд, номи дигарон низ ба накуӣ бубар. 5) Бо одамон мурӯсо накуӣ, рӯзгорат ҳамеша нохуш хоҳад шуд.

Сифатҳои амалҳои додашуда ба кадом симоҳои достони «Кова ва Заҳҳок» хосанд?

A) Иблис B) Кова C) Мардос D) Заҳҳок	1) марди ситамдида, ки чарм бар сари найза кард ва мардумро ба додхоҳӣ даъват намуд 2) шахриёри бадкуниш, ки дар замони ӯ “хунари хор шуд, ҷодуӣ – арҷманд” 3) гаронмоя ҳам шоҳу ҳам некмард, ки “ба доду деҳиш бартарин поя буд” 4) меҳтари ростоне, ки “дар он мазҳари аждаҳо ногузир гувоҳӣ навиштанд ...” 5) деви бадкирдор, ҷораҳои ниҳонӣ месохт ва “дили меҳтар аз роҳи некӣ бибурд”

A) Қое, ки бузург боядат буд, Фарзандии ман надорадат суд! B) Мамлакат аз адл шавад пойдор, Кори ту аз адли ту гирад қарор. C) Ҳар кӣ дар ин хона шабе дод кард, Хонаи фардои худ обод кард. D) Як даста гули димоғпарвар Аз сад хирман гиёҳ беҳтар!	1) Чунонки кишвар бо додгустарӣ устувор мемонад, амалҳои неки ту ҳам подоши хуб доранд. 2) Бояд бо ҳар касе мувофиқи фаҳму даркаш сухан бигӯй ва таҳаммулгаро бошӣ. 3) Барои зебо ва бокайфият шудани зиндагӣ миқдор муҳим нест, сатҳу сифат муҳим аст. 4) Бояд илму ҳунар омӯзӣ, ки аз ному обрӯи падарат ба ту ғоидае нест. 5) Агар касе имрӯз кори неканҷом медиҳад, натиҷаи он ҳатман ба ӯ бармегардад.

A) Маснавии динию ахлоқӣ ва фалсафӣ буда, соли 1176 ба итмом расидааст. Он аз фаслҳои муқаддимотӣ, бисту ду мақолат ва анҷоми китоб иборат аст ва “мои дарवेशию шохӣ дар ӯ”-ст. B) Дуюмин маснавии шоир аст. Соли 1181 ба итмом расидааст. Дар он ҳақиқати таърихӣ бо ҳақиқати бадеӣ пайванд гарида ва як ишқномаи наву хонданӣ ба вучуд омадааст. C) Навиштани ин достони ошиқонаро, ки асли арабӣ дорад, ҳокими вақти Шервон хоҳиш кардааст. Баъдан бо исрори фарзандаш Муҳаммад навиштани онро дар соли 1188 ба охир мерасонад. D) Ин маснавӣ зиндагии Баҳроми Ғурро аз рӯзи таваллуд то ғайб заданаш дар бар мегирад. Номи дигари он “Баҳромнома” аст ва соли 1197 ба итмом расидааст.	1) “Ҳафт пайкар” 2) “Махзан-ул-асрор” 3) “Хусраву Ширин” 4) “Лайлию Мачнун” 5) “Искандарнома”

Сухан дар бораи кадом асари Абдуррахмони Ҷомӣ меравад?

A) Маънои луғавии асар “занчирҳои тилоӣ” аст. Он аз се қисми калон иборат буда, дар тӯли 17 сол навишта шудааст. B) Ин достон дар пайравии достонҳои Низомии Ганҷавӣ ва Хусрави Деҳлавӣ соли 1481 навишта шудааст. C) Маънои луғавии он “донаҳои неқӯкорон” аст. Дар ин асар ба масъалаҳои динию фалсафӣ аҳамият дода шудааст. D) Ин асар охирин достони “Ҳафт авранг”-и шоир аст ва дар бораи шоҳи одил ва ҷомеаи ҳаёли мебошад.	1) “Ҳирадномаи Искандарӣ” 2) “Сабҳат-ул-аброр” 3) “Ҷосуф ва Зулайхо” 4) “Тухфат-ул-аҳрор” 5) Силсилат-уз-заҳаб”

Муайян намоед, ки сухан дар бораи кадом асари Абдуррахмони Ҷомӣ меравад.

A) Асари насрист, ки дар солҳои 1475-1477 таълиф шудааст. Дар он роҷеъ ба 616 нафар сӯфӣ маълумот дода шудааст. B) Дар пайравӣ аз “Ғулистон”-и Саъдӣ навишта шудааст. Асар ба насри омехта бо назм таълиф гардида, аз ҳикояҳои хурд иборат аст. C) Таълифи ин асар соли 1485 ба анҷом расидааст. Дар он симои таърихӣ асос қарор ёфта, шахсияти ҳирадманд, оқил, маърифатпарвар ва инсондӯст ба қалам дода шудааст. D) Дар асоси қиссаҳои динӣ ва дар пайравии “Хусраву Ширин”-и Низомии Ганҷавӣ иншо гадидааст. Он соли 1483 ба анҷом расида, ба Ҳусайни Бойқаро бахшида шудааст.	1) “Ҳирадномаи Искандарӣ” 2) “Нафаҳот-ул-унс” 3) “Ҷосуф ва Зулайхо” 4) “Лайлию Мачнун” 5) “Баҳористон”

32

- A) Ҳаргиз аз роҳи қарам рӯзе напурсидӣ, ки чист?**

33

- А) Ақл бо ақли дигар дуто шавад,
Нур афзун гашту раҳ пайдо шавад.**

34

- А) Ки ҳар кас кашад теги номехрубонӣ,
Шавад куштаи теги номехрубонон.**

Маънои байтҳои зерини Ҷалолиддини Балхиро муайян намоед:

- A) Машварат идроку хушёрӣ диҳад,
Ақлҳо мар ақлро ёрӣ диҳад.
- B) Холами мулки Сулаймон аст илм,
Ҷумла олам сурату ҷон аст илм.
- C) Хоб бедорист, чун бо дониш аст,
Войи бедоре, ки бо нодон нишаст.
- D) Рӯх бо илм асту бо ақл аст ёр,
Рӯхро бо тозию туркӣ чӣ кор?
- 1) Ҷаҳон тан, илм рӯҳи он аст,
мисли нигинест дар ангуштарӣ.
- 2) Маслиҳат бо дигарон бар хирад ва огоҳии кас афзояд ва мушкилӣ бар ӯ сахл гардад.
- 3) Равони инсон бо илму хирад пайваст аст ва онро бо наҷоду миллат коре нест.
- 4) Доно бар иморати сухан, нодон бар иморати бадан машғул аст.
- 5) Донишманд ҳамеша огоҳу хушёр аст, аммо ҳамнишинӣ бо нодон заволи ақли ӯст.

Шарҳи муносиби байтҳои Ҷалолиддини Балхиро интиҳоб кунед:

- A) Ғаразҳо тира дорад дӯстиро,
Ғаразҳоро чаро аз дил наронем?
- B) Ғар дам аз шодию ғар
аз ғам занем,
Ҷамъ биншину дам
бо ҳам занем.
- C) Торҳои ҷангро монем мо,
Чун-к дарсозем, зеру бам занем.
- D) Дӣ шайх бо ҷароғ ҳамегашт
гирди шаҳр,
К-аз деу дад малуламу
инсонам орзуост.
- 1) Агар бо ҳам бошем, метавонем корҳоро беҳтар анҷом диҳем, зеро ангуштҳо як муштро ташкил медиҳанд.
- 2) Одамҳои бад зиндагиро барои шоир душвор кардаанд ва ӯ дар ҷустуҷӯи инсонҳои андаки нек боқимонда аст.
- 3) Зиндагӣ аз лаҳзаҳои шодию ғам ташкил шудааст, бояд ба қадри ҳар лаҳзаи он расид ва онро ғанимат донист.
- 4) Доштани манфиати шахсӣ ва афкори судҷӯёна аз ҷониби дӯстон боиси аз байн рафтани самимият дар дӯстӣ мегардад.
- 5) Агар дӯстон дар лаҳзаҳои нишот ё андӯх ҳамдигарро ҳамроҳ бошанд, зиндагӣ хушу хуррам мегузарад.

- A)** Гар як нафасат
зи зиндагонӣ гузарад,
Мағзор, ки чуз
ба шодмонӣ гузарад.
Зинҳор, ки сармояи
ин мулки ҷаҳон
Умр асту бад-он сон
гузаронӣ, гузарад.
- B)** Онон, ки куҳан
буванду онон, ки наванд
Ҳар як пайи якдигар
якояк бишаванд.
В-ин мулки ҷаҳон ба кас
намонад ҷовид,
Рафтанду равему
боз оянду раванд.
- C)** Пеш аз ману ту
лайлу наҳоре будаст,
Гарданда фалак низ ба коре
будаст.
Зинҳор қадам ба хок
оҳиста ниҳӣ,
К-он мардумакӣ чашми
нигоре будаст.
- D)** Он беҳ, ки дар ин замона
кам гирӣ дӯст,
Бо аҳли замона суҳбат аз
дур накуст.
Он кас, ки ба куллӣ
эътимоди ту бар ӯст,
Чун чашми хирад
боз кунӣ, душманат ӯст.
- 1)** Пеш аз ту одамҳои зиёде дар
дунё буданд ва баъд аз ту ҳам
хоҳанд буд. Пас, худатро биш-
нос ва дуруст зиндагӣ кун!
- 2)** Дороии воқеии ту дар дунё тан-
ҳо ҳаёти туст, пас қадри онро
бидон ва ҳар лаҳзаи онро боса-
мар ва ба хушӣ сипарӣ кун.
- 3)** Дар интиҳоби дӯсту ҳамни-
шин бисёр тааммул кун, аз
рӯйи ақл муносибат кун, ки
бурду бохтат дар зиндагӣ ба
ин вобаста аст.
- 4)** Аз гузаштаи таърих панд
бигир ва илм биёмӯзу хушёр
бош, зеро ки зиндагӣ ба
заифон раҳм намекунад.
- 5)** Қабл аз ту ҳазорон сол осмон
дар гардиш будааст ва субҳу
шом вучуд доштааст. Вақте рӯи
замин қадам мегузорӣ хотираи
гузаштагонро пос дор.

A) Асари насрӣ буда, бо порчаҳои назмӣ орошта гардидааст. Асар аз 40 боб иборат аст ва ҳар боб ба як узви бадани инсон бахшида шудааст. Нависанда дардҳо ва дармони онҳоро баён мекунад. B) Асари мансури ишқист. Забонаш сода ва дар шакли ҳикоя андар ҳикоя иншо гардидааст. C) Асари динӣ-тасаввуфист. Ин асар аз 151 силк (фасл) иборат аст. Аз лиҳози забон ва тарзи баён мураккаб буда, дар сабки насри маснуъ иншо гардидааст. D) Ин асарро аз забони ҳиндӣ ба форсии тоҷикӣ тарҷума кардааст. Ба тарҷумаи он хоҳиши дӯстон ва ҳамсолон сабаб гардидааст.	1) “Гулрез” 2) “Силк-ус-сулук” 3) “Ҷузъиёт ва куллийёт” 4) “Тутинома” 5) “Лаззат-ун-нисо”

A) Нишоти ҷавонон зи пирон маҷӯй, Ки оби равон боз н-ояд ба ҷӯй. B) Даруни хонаи худ ҳар гадо шаҳаншоҳ аст, Қадам берун манеҳ аз ҳадди хешу султон бош. C) Ҷалои ватан сахт бошад басте, Кучо оварад тоби ӯ ҳар касе. D) Чун неку бади ту бар ту мегардад боз, Бингар, ки ҷӣ кор мекуни дар ҳақи хеш.	1) Андоза ниғаҳ дор, ки андоза накуст. 2) Ҳар коре вақти худро дорад. 3) Ончи ба худ наменвисандӣ, ба дигарон наменвисанд. 4) Ғарибӣ кӯи сахт аст, эй бародар... 5) Фикри ҳар кас ба қадри ҳиммати ӯст.

Муайян намоед, ки суханони зерин ба кадом образи “Баҳориёт”-и Саййидои Насафӣ мансуб аст:

A) Бо ҳар кӣ бингарам, чигараш об мешавад, Аз мӯр камтаранд ба чашмам баҳодурон.	1) гурба
B) Тифлони ширмасти ман имрӯз шергир, Хешони нотавони мананд аз ту комрон.	2) саг
C) Рӯзе, ки офтоб ба гармӣ шавад алам, Он рӯз эҳтиёҷ надорам ба соябон.	3) мӯрча
D) Азбаски дар миёнаи мардум мукаррамам, Қоям ҳамеша ҳаст ба паҳлуи меҳмон.	4) шер
	5) сангпушт

Муайян намоед, ки Саъдии Шерозӣ дар байтҳои зерин чӣ гуфтан мехоҳад:

A) То тавонӣ даруни кас махрош, К-андар он роҳ хорҳо бошад.	1) Ғаму дарди худро ба бадхоҳонат магӯй, ки хурсанд мешаванд.
B) Ду оқилро набошад кину пайкор, На доное ситезад бо сабукбор.	2) Бикӯш, то касеро озор надихӣ, ки рӯзе ба сазои он бирасӣ.
C) Нагуфта надорад касе бо ту кор, Валекин чу гуфтӣ, далелаш биёр!	3) Сухан нагуфтан беҳтар аст, агар гӯйӣ, асос пеш ор.
D) Магӯ андуҳи хеш бо душманон, Ки “лоҳавл” гӯянд шодикунон.	4) Бо мардум сухани нек гӯй, ки нек гуфтан муҳаббатро зиёда кунад.
	5) Хирадмандон гиребони ҳамди- гар нагиранд, бо нодонон низ тундӣ накунанд.

Шарҳи муносиби байтҳои Соиби Табрэзиро интиҳоб кунед:

A) Шабнам ба офтоб расид аз фитодагӣ, Бингар, ки аз кучо ба кучо метавон расид. B) Даъвии дониш бувад, Соиб, ба нодонӣ далел, Ҳар кӣ нодон мешуморад хешро, донотар аст. C) Пок кун аз ғайбати мардум дахони хешро, Эй ки аз мисвок доим мекунӣ дандон сафед. D) Ҳар киро теги забон нест ба фармон, Соиб, Оқибат куштаи шамшери забон мегардад.	1) Забони одами бадгуфтор охир сарашро бар бод медихад. 2) Илму дониш ба инсон қудрату тавоноӣ мебахшад. 3) Одами хоксор соҳиби обрӯю иззати зиёд мегардад. 4) Соҳибилм ҳеч гоҳ даъвои доноӣ намекунад. 5) Дар бораи дигарон набояд бо бадӣ сухан гуфт.

Мувофиқати байтҳои Шавкати Бухороиро бо зарбулмасал (мақол) муайян кунед:

A) Ба бӯриёи ватан мекунам шакархобӣ, Ба махмали сияҳи Ҳинд хоби роҳат нест. B) Дар шомӣ ғами хеш маро субҳи умед аст, Гар нақши нигин тира бувад, ном сафед аст. C) Ба ҳар кас во макун банд аз забони арзи матлабҳо, Ба дандони тамаъ зинҳор макшо уқдаи лабҳо. D) Ба гетӣ то ба кай маҳбус бошӣ, сайри олам кун, Бувад як ҷо нишастан то камар зери замин будан.	1) Ҳар сухан ҷоеву ҳар нукта мақоме дорад. 2) Сафар мураббии мард асту устои ҳунар. 3) Хоки Ватан аз тахти Сулаймон хуштар. 4) Аз паси ҳар гирия охир хандаест... 5) Ҷони нодон дар азоб аст.

Муайян намоед, ки шахсони зерин дар “Гуштоспнома”-и Дақиқӣ ба сифати кӣ муаррифӣ шудаанд:

A) Гуштосп	1) соҳиби тахти Эронзамин
B) Арҷосп	2) сари мубадон, ситорашиноси гаронмоя
C) Зардушт	3) оварандаи оини дини беҳӣ
D) Ҷомосп	4) сардори сипоҳиёни Эрон
	5) турконхидев, солори туркони Чин

Байтҳои зерин бо кадом зарбулмасалу мақолҳо ҳаммаъноянд?

A) Ин масал андар замона ҷонӣ аст, Ҷони нодонон ба ранҷ арзонӣ аст. (Ҷалолиддини Балхӣ)	1) Ба оқил як ишора бас.
B) Ақл аст, ки бунёди шараф маҳкам аз ўст, Афзунии ҳурмати банӣ одам аз ўст. (Аз “Дастур-ул-мулук”)	2) Ақлҳо мар ақро ёрӣ диҳад.
C) Ақл қувват гирад аз ақли дигар, Найшакар комил шавад аз найшакар. (Ҷалолиддини Балхӣ)	3) Душмани доно беҳ аз дӯсти нодон.
D) Агар оқил бувад хасми ту, беҳтар, Ки бо нодон шавӣ ёру бародар. (Аз “Анвори Суҳайлӣ”)	4) Бузургӣ ба ақл аст, на ба сол. 5) Ҷони нодон дар азоб.

Муайян намоед, ки Камолиддини Биноӣ дар байтҳои зерин ба кадом масъалаҳо ишорат кардааст:

A) Ҳар кӣ шуд ҳамнишини шуъла чу дуд, Шуъла дар вай гирифта бинӣ зуд. B) Нек бо бад макун, ки дармонӣ, Абадуддахр дар зарар монӣ. C) Соҳиби илм ҳар кучо бошад, Ҳама кораш ба муддао бошад. D) Гарчи ҳарфи нақӯ хунар бошад, Дар камаш лутфи бештар бошад.	1) Ҳарчанд сухани хуб гуфтан хунари писандида аст, аммо камсуханӣ писандидатар аст. 2) Донишманд дар ҳар кучо, ки бошад, зиндагиаш хуб ва кор- хояш бар муроди ӯ хоҳанд буд. 3) Дар посухи кори нек бадӣ кар- дан, натиҷаи бениҳоят нохуб хоҳад дошт. 4) Ҳар касе, ки бо одамони бад ҳамнишин мешавад, таъсири бади онҳо ҳатман ба ӯ хоҳад расид. 5) Дар сухан гуфтан ҳамеша андеша бояд кард, оҳиставу ором сухан бояд гуфт.

Муайян намоед, ки Камолиддини Биноӣ дар байтҳои зерин ба кадом масъалаҳо ишорат кардааст:

A) Кас, ки бо нокасон қарин шуд, рафт, Хас, ки бо шуъла ҳамнишин шуд, рафт. B) Накунӣ хоҷа ёрии золим В-ар кунӣ, кай гузорадат солим?! C) Тарки ин аблаҳони нодон гӯй, В-арна аз ҷони хеш даст бишӯй. D) Бо бузурге, ки илм ёр шавад, Дар бузургӣ яке ҳазор шавад.	1) Кумак кардан ба ситам- пешагон зарар бар худ инсон аст. 2) Ҳар касе бо одамони бад ҳамнишин мешавад, таъ- сири бади онҳо ҳатман ба ӯ хоҳад расид. 3) Одамӣ ҳарчӣ бештар илм омӯзад, олимартабаю бо- манзалааттар хоҳад шуд. 4) Дӯстӣ бо ҷоҳилон ва дурӣ начустан аз онҳо нохуши- хоро дар пай дорад. 5) Одамон аз омӯхтани хунар ба инсоният ва шарофат хоҳанд расид.

Муайян намоед, ки Камолиддини Биноӣ дар байтҳои зерин ба кадом масъалаҳо ишорат кардааст:

A) Чун ба гургон рафиқ гардад меш, Оқибат дар фано ниҳад тани хеш. B) Буд он хирс боғбонро дӯст, Гарчи нодон ба дӯстӣ на нақӯст. C) Гуфт Кисро: ”Яқин, ки ҳеч самар Набувад ҳамчу илм чонпарвар”. D) Сухани хуш зи ҳар чӣ марғуб аст, Шеваи ихтисор матлуб аст.	1) Дар олам ҳеч чизи муфидтару арзишмандтар аз илм вучуд надорад. 2) Сухани хуш ҳамеша писан- дида аст, агарчи тӯлонӣ ва зиёд ҳам бошад. 3) Ҳар касе, ки бо инсонҳои бад дӯст шавад, худро нобуд хоҳад кард. 4) Ҳарчанд сухани хуш писан- дида аст, аммо кӯтоҳбаёнӣ писандидатар аст. 5) Дӯстӣ бо инсонҳои ҷоҳил кори оқилона ва дуруст нест.

Муайян намоед, ки Камолиддини Биноӣ дар байтҳои зерин чӣ гуфтан мехоҳад:

A) Мухтасар гӯ, каломи тӯл гузор, Арз манзур кун, фузул гузор. B) Ҳар кӣ моил ба май чу чом шавад, Шак маёвар, ки талхком шавад. C) Гар шудӣ тоҷ мӯчиби эъзоз, Ном будӣ хурӯсро шаҳбоз. D) Умр аз каф ба ройгон надихӣ, Ройгон ганҷи шойгон надихӣ	1) Сухан бисёр дону андаке гӯй! 2) Иззату бузургӣ аз мансабу сарват вобаста нест. 3) Ҳаёти инсон ганҷро мемо- над ва кадри онро надо- нистан аз рӯйи хирад нест. 4) Шаробнӯшӣ инсонро ба пастӣ мебарад. 5) Тоҷу тахт мӯчиби иззату икромии инсон мегардад.

Муайян намоед, ки асарҳои дар сутуни чап додашуда аз рӯйи мавзӯ ва мазмун ба кадом асарҳои сутуни рост монанд аст?

A) “Кони неъмат ва хони лаззат”-и Қорӣ Раҳматуллоҳи Возех B) “Бадоеъ-ус-саноеъ”-и Шамсиддини Шохин C) “Савонех-ул-масолик”-и Қорӣ Раҳматуллоҳи Возех D) “Музҳикот”-и Абдул-қодирхоҷаи Савдо	1) “Сафарнома”-и Носири Хусрав 2) “Ахлоқ-ул-ашроф”-и Убайди Зоконӣ 3) “Канз-ул-иштиҳо”-и Абуишҳоқи Атъима 4) “Шахрошӯб”-и Саййиди Насафӣ 5) “Наводир-ул-вақоъ”-и Аҳмади Дониш

- A)** Раҳ ба сӯи хеш надҳад
мидҳату дашномро,
Ҳар кӣ хоҳад дар ҷаҳон
бо роҳати афзун бувад.
- B)** Агар ба табъ карам мекунӣ,
бидон, ки сахост
В-агар зи баҳри накугуфти
мардумон, исроф.
- C)** Аз ҳусн нафис нест мардум,
Аз ҷавҳари мардумӣ нафис аст.
- D)** Нек дорӣ чу фурӯдастонро,
Бад надоранд забардастонат.
- 1)** Агар нахоҳӣ, ки ба ту бад расад,
ба зердастон некӣ кун.
- 2)** Бахшишу ато агар барои он
бошад, ки туро таъриф кунанд,
харчи беҳуда аст ва агар одатат
ин аст, караму ҷавонмардист.
- 3)** Зебоиву хубии инсон дар сират
аст, на дар сурат.
- 4)** Инсони бомаърифат фирефтаи
таърифу нороҳат аз мазаммати
дигарон намешавад.
- 5)** Шахсоне, ки зиндагии роҳату
осуда доранд, таърифро дӯст
медоранд.

A) Саги асҳоби Каҳф рӯзе чанд Пайи некон гирифтум мардум шуд. Саъдии Шерозӣ	1) Чӯянда ёбанда аст.
B) Кӯйи навмедӣ марав, уммедҳост, Сӯйи торикиӣ марав, хуршедҳост. Чалолитдини Балхӣ	2) Ҳар сухан ҷоеву ҳар нукта мақоме дорад.
C) Сухандони парварда пири куҳан, Биандешад, он гаҳ бигӯяд сухан. Саъдии Шерозӣ	3) Аз паси ҳар гиря охир хандаест...
D) Ба манзил расид, он ки гӯянда буд, Беҳӣ ёфт он кас, ки чӯянда буд. Абулқосим Фирдавӣ	4) Бо моҳ шинӣ, моҳ шавӣ...
	5) Ҷони нодон дар азоб аст.

Хулосаҳои зерин ба кадом ҳикояти “Анвори Сухайлӣ” (“Калила ва Димна”)-и Ҳусайн Воизи Кошифӣ дахл доранд?

А) Ситамгар зи зулм оташе барфурӯхт, Чу зад шуъла, аввал ҳам ўро бисӯхт.	1) Ҳикояти “Подшоҳи Чин”
В) Чу хасм қасди ту кард, аз барои дафъи зарар Ба чидду чаҳд бикӯш, ар ба ақл машхурӣ.	2) Ҳикояти “Гунчишк ва сусмор”
С) Ҳар кӣ дар асл бадниҳод афтод, Ҳеч некӣ аз ӯ мадор умед.	3) Ҳикояти “Кабки дарӣ”
Д) Ҳар кӣ бо ғайри чинси худ пайвандад, киштии умраш багирдоби фалокат афтад.	4) Ҳикояти “Тадбири маймунҳо”
	5) Ҳикояти “Моҳихор”

Мавзӯи ашъори Абуабдуллоҳи Рӯдакиро муайян кунед:

А) Мурд Муродӣ, на ҳамоно ки мурд, Марги чунин хоҷа на корест хурд.	1) марсия
В) Маро бисуду фурӯ рехт ҳар чӣ дандон буд, Набуд дандон, ло бал чароғи тобон буд.	2) васф
С) Ман он-ч мадҳи ту гӯям, дуруст бошаду рост, Маро ба кор наояд сирешиму кайло.	3) шарҳи ҳол
Д) Зихӣ фузуда чамоли ту зебу оро,ро, Шикаста сунбули зулфи ту мушки сороро.	4) панду андарз
	5) ишқу муҳаббат

А) Бедор шав, эй дил, ки ҷаҳон мегузарад, В-ин мояи умр ройгон мегузарад. В) Покиза шаву рост бизӣ, илм омӯз, То тоҷи наберагони Олам бошӣ. С) Биё, то қадри якдигар бидонем, Ки то ногаҳ зи якдигар намонем. Д) Тавофи Каъбаи дил кун, агар диле дорӣ, Дил аст Каъбаи маънӣ, ту гил чӣ пиндорӣ!	1) Бикӯш, то дили дигаронро ба даст орӣ, ки дили инсонҳо хонаи маънавии Худост. 2) Равони инсон бо илму хирад пайваст аст ва онро бо нажоду миллат коре нест. 3) Бедору ҳушёр бош ва ҳар лаҳзаи зиндагиро ғанимат шумор ва аз он ба дурустӣ истифода намо. 4) Покизагиро ростӣ ва илму дониш боиси азизу арҷманд гардидани инсон мешавад. 5) Бояд ба қадри якдигар расему ҳамаро азизу гиромӣ дорем, зеро инсонҳо умри даргузар доранд.

А) “Разми Исфандиёр бо Рустам”-и Абулқосими Фирдавсӣ В) “Модари май”-и Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ С) “Арабу Аҷам”-и Асадии Тӯсӣ Д) “Шикоят аз пирӣ”-и Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ	1) достони паҳлавонӣ 2) қасидаи мунозира 3) достони таърихӣ 4) қасидаи ҳолия 5) қасидаи мадҳия

Муайян намоед, ки Саъдии Шерозӣ дар байтҳои зерин чӣ гуфтан мехоҳад:

A) Чу як бор гуфти, мағӯ бозпас, Ки ҳалво чу як бор хӯрданд, бас. B) Аз суҳбати дӯсте ба ранҷам, К-ахлоқи бадам ҳасан намояд. C) Агар ман ночавонмардам ба кирдор, Ту бар ман чун ҷавонмардон гузар кун. D) Мағӯ андуҳи хеш бо душманон, Ки “лоҳавл” гӯянд шодикунон.	1) Ҳамеша бахшандагиро пешаи худ кун ва кинаи касери ба дил нагир. 2) Ғаму дарди худро ба бадхоҳонат мағӯй, ки хурсанд мешаванд. 3) Бо мардум сухани нек гӯй, ки нек гуфтан муҳаббатро зиёда кунад. 4) Аз рафиқе, ки ахлоқи бадамро хуб нишон медихад, нороҳат мешавам. 5) Аз такрори беҳудаи як сухан парҳез кун.

Муайян намоед, ки сухан дар бораи кадом асари Убайди Зоконӣ меравад:

A) Ин асар бачагона буда, ба назм иншо гардида- аст. Дар оғози дoston адиб гуфтааст: Ҷони ман, панд гир аз ин қисса, Ки шавӣ дар замона шодона... B) Асари мазкур соли 1340 иншо гардида, мавзуи он нишон додани рафтору кирдори асилзодагон аст. Он аз 7 боб иборат аст. Ҳар боб як бахше аз ахлоқро фаро мегирад. C) Ин асар маҷмуи ҳикоятҳои латифаҳои Убайди Зоконист. Мавзуи ҳикоятҳои латифаҳои гуногун аст. Дар он лаҳзаҳои муҳталифи ҳаёти нависанда низ инъикос ёфтааст. D) Аз даҳ боб иборат аст ва он бо номи “Таъкидот” ҳам ёд мешавад. Ҳар боб доир ба масъалае баҳс мекунад. Нависанда истилоҳотро мувофиқи ун- вони боб ва тибқи ҷаҳонбинӣ ва мақсади худ шарҳу тавзеҳ додааст.	1) “Ахлоқ-ул- ашроф” 2) “Дахфасл” 3) “Садпанд” 4) “Мушу гурба” 5) “Дилкушо”

Мувофиқати байт ва шарҳи онро муайян намоед:

A) Таваҷҷубувад, ҳар кӣ доно бувад, Ба дониш дили пир барно бувад. Абулқосими Фирдавсӣ B) Хуш бувад, илм бо амал пайваст, Ки садо барнахезад аз як даст. Камолиддини Биноӣ C) Агар дар ҷаҳон набвад омӯзгор, Шавад тира аз беҳирад рӯзгор. Абдурраҳмони Ҷомӣ D) Ҳар кас ба забони худ сухандон гардад, Донишманди сад забон-ш осон гардад. Аҷзии Самарқандӣ	1) Фақат омӯхтани илм муҳим аст, на амал, зеро аз як даст ҳам садо меояд. 2) Аввал бояд забони модарии худро хуб омӯзем, он гоҳ ёд гирифтани забонҳои дигар осон мегардад. 3) Илми омӯхта бояд дар амал татбиқ шавад, в-агарна омӯхтани он беҳуда аст. 4) Сабаби равшании олам омӯзгор аст ва бе ӯ ҷаҳон торик мегардад. 5) Илму дониш инсонро ҷавон нигоҳ медорад ва ба ӯ қудрату таваҷҷубувад мебахшад.

Муайян намоед, ки сухан дар бораи кадом адиб аст?

A) Ё аз табақаи ҳунармандон буда, асари “Баҳориёт”-ро навиштааст. B) Адиби ҳаҷвнавис ва мутоиббағӯ буда, асари “Даҳ фасл” ба ӯ мансуб аст. C) Шеърӣ ӯ саршор аз ҳикмат ва фалсафа аст. Дар бораи сафарҳояш китобро навиштааст. D) Донишманд ва адибест, ки як асари муҳиммаш боиси бедории фикрии қишри китобхони ҷомеа гардид.	1) Аҳмади Дониш 2) Носири Хусрав 3) Камоли Хучандӣ 4) Убайди Зоконӣ 5) Сайиди Насафӣ

- А)** Ва ба дониستاني розе, ки тааллуқ ба неку бади ту надорад, рағбат манамо ва чуз бо худ бо кас рози хеш магӯй. Агар бигӯйӣ, он суханро аз он пас роз махон.
- В)** Афлотунро гуфтанд: -Чӣ гӯӣ, ки ҳаргиз ғамгин набошӣ?
Гуфт: - Дил дар чизе набандам, ки аз дасти ман биравад.
- С)** Қозизода аз он пеш ба Ҳирот наёмада буд ва аз ҷумла Ҷомиро намешинохт. Дар ҳаёли ӯ Ҷомӣ монанди уламои бузурги он замон дар зери ҷомаҳои пурки-мат ва дастори бузург ҷилва менамуд.
- Д)** Гуфтам: - Аз ҷавонон чӣ беҳтар ва аз пирон чӣ некӯтар?
Гуфт: - Аз ҷавонон шарму далерӣ ва аз пирон донишу оҳистагӣ.
- 1)** “Бадоеъ-ул-вақоеъ”-и Зайниддин Маҳмуди Восифӣ
- 2)** “Сафарнома”-и Носири Хусрав
- 3)** “Зафарнома”-и Абӯалӣ ибни Сино
- 4)** “Қобуснома”-и Унсурулмаолии Кайковус
- 5)** “Ҷомеъ-ул-ҳикоёт”-и Муҳаммад Авфии Бухорӣ

- А)** Ин асар дар бораи ситорашино-сист, ки муаллиф онро ба яке аз дӯстонаш бахшидааст.
- В)** Дар ин асар дар бораи кайҳон маълумоти нодири илмӣ медиҳад.
- С)** Ин асар доир ба масъалаҳои муҳимми сиёсӣ, иҷтимоӣ ва ахлоқӣ аз нигоҳи шариат аст.
- Д)** Ин асар, ки дар бедории фикрии аҳолии Бухоро сахми бузург до-рад, ҳосили заҳмати 15-солаи муаллиф аст.
- 1)** “Меъёр-ул-тадайюн”
- 2)** “Наводир-ул-вақоеъ”
- 3)** “Манозир-ул-кавокиб”
- 4)** “Рисола ё мухтасаре аз таърихи салтанати хонадони манғития”
- 5)** “Рисола ғӣ аъмол-ил-кура”

Муайян намоед, ки масъалаҳои зерин дар кадом асари Садриддин Айний таҳлилу баррасӣ шудаанд:

A) Ҳаёти сиёсӣ иҷтимоӣ дар асри VIII, муборизаи халқи тоҷик ба муқобили истилогарони араб	1) “Ғуломон”
B) Ҳаёти душвору сангин ва камбағалонаи тоҷикони кӯҳистон дар ибтидои асри XX	2) “Қасидаи ҷанг ва зафар”
C) Ҳаёти як табақаи манфиатпарастӣ ҷомеаи Бухоро дар охири асри XIX ва ибтидои асри XX	3) “Исёни Муқаннаъ”
D) Ҳаёти сиёсӣ иҷтимоӣ халқи тоҷик дар асри XIX ва ибтидои асри XX дар асоси амалиёти як авлоду се насл	4) “Одина”
	5) “Марги судхӯр”

Муайян намоед, ки ин асарҳоро кӣ ба тоҷикӣ тарҷума кардааст?

A) “Модар”-и М. Горкий, “Дон Кихот”-и Сервантес	1) Раҳим Ҷалил
B) “Отелло” ва “Ромео ва Жулетта”-и Шекспир	2) Ҷалол Иқромӣ
C) “Раъду барқ”-и Н. Островский, “Афсонаи ишқ”-и Нозим Ҳикмат	3) Сотим Улуғзода
D) “Ҷамила” ва “Дуроҳаи бӯронӣ”-и Чингиз Айтматов	4) Абулқосим Лоҳутӣ
	5) Фазлиддин Муҳаммадиев

Муайян намоед, ки суҳан дар бораи кадом симои романи “Шӯроб”-и Раҳим Ҷалил меравад:

A) Марди тақрибан шастсола, миёнақад, ҷисман ғафсу ботинан пуч аст. Ӯ типӣ роҳбарони муфтахӯру бадахлоқ, бевичдону фиребгар аст.	1) Пётр
B) Дар образи ӯ беҳтарин хислатҳои мардони захиаткаши тоҷик тасвир шудааст. Меҳнатдӯстӣ ва хушзеҳниаш ҳанӯз аз давраи кӯдакиаш аён мегардад.	2) Александров
C) Муносибату муомилаи ӯ ба оилаи осеббони помирӣ ва кормандони кон, оҳу афсӯсаш аз вафоти бемаҳали яке аз беҳтарин ҳамкоронаш ўро ҳамчун инсонӣ комил ва хайрхоҳишон мидиҳад.	3) Идрисенко
D) Симои аз ҳама намоён ва хотирмон аст. Ӯ аввал чун шахси майзада ва бесару сомон тасвир ёфтааст, вале оҳиста-оҳиста хислати ӯ тағйир меёбад ва ҳамчун муаллими коргарони ҷавон шуҳрат меёбад.	4) Хол
	5) Давлат

Муайян намоед, ки сухан дар бораи кадом образи романи “Ман гунаҳкорам”-и Чалол Икромӣ меравад:

A) Образи асосии асар мебошад ва масъалаҳои асар ба воситаи ӯ ҳал гардидааст. Роҳбари мактаб аст ва зану фарзанд дорад, аммо ба ишқи муваққатӣ гирифта мегардад.	1) Зайнаб
B) Зани ботамкин, рӯзгордида ва модари мушфику меҳрубон аст. Рафтори вай баъди фаҳмидани маоши муаллимонро гум кардани шавҳараш аҳамияти муҳимми омӯзандагӣ ва тарбиявӣ пайдо мекунад.	2) Холида
C) Вай дар хонаи падари фиребгар ва дасисабоз калон шудааст, аммо дар қаллобию дасисакорӣ аз ӯ ҳам мегузарад. Ин образ нафратовар ва манфӣ аст.	3) Анвар Салимов
D) Духтари ягонаи раиси комичроияи вилоят мебошад. Муҳити хонаводагӣ ӯро нозук ва нозпарвар намудааст, ки боиси зуд ба доми фиреби дигарон афтодана мегардад.	4) Сурайё
	5) Мухтор

Сухан дар бораи кадом образи “Шӯроб”-и Раҳим Чалил меравад:

A) Симои назаррасу хотирмони роман аст. ӯ дорои қувваи азими ҷисмист.	1) Александров
B) Дар симои ӯ образи беҳтари мардони тоҷик тасвир ёфтааст. Дар кӯдакӣ аз падараш – Ҳакимбек хунареҷд мегирад ва аз Пётр забони русӣ меомӯзад.	2) Ҳидоят
C) Фарзанди ширфурӯши деҳотӣ аст ва дар назди Любов Василевна шогирд истода, касби табибиро аз худ мекунад.	3) Давлат
D) Шахси ҷисман ғафсу ботинан пуч аст. Соҳиби кони ангишт буда, муфтахӯру бадахлоқ, бевичдону фиребгар аст.	4) Акбар
	5) Хол

Лохутӣ аст:

А) Ин шеър ба таври тамсил навишта шуда, аз 60 байт иборат аст. Шоир дар он ба таври рамзӣ робитаи ватандорони мубориз ва Ватанро инъикос намудааст. В) Ин ғазалро шоир “зиддиимпериалистона” номида, дар он худро ба булбул, Ватанро ба боғи вайрона, истисморгаронро ба зимистони манфур ташбеҳ кардааст. С) Ин қасида соли 1923 дар пайравӣ аз қасидаи “Харобаҳои Мадоин”-и Ҳоконии Шервонӣ навишта шудааст. Бо мисраи “То чанд кунӣ гиря бар маснади Нӯшервон?” оғоз мешавад. Д) Дар ин достон ҳамаи мардон дар роҳи муҳофизати деҳаашон ҳалок гардида, танҳо як марди тарсончак, ки аз майдони ҷанг гурехта буд, зинда мондааст. Зани ӯ либоси сиёҳ пӯшида, худро “бевазан” меномад.	1) “Мардистон” 2) “Ғалабаи Таня” 3) “Шамъу парвона” 4) “Аё сайёд” 5) “Кремл”

А) “Ёрони боҳиммат” В) “Ривояти суғдӣ” С) “Фирдавсӣ” Д) “Восеъ”	1) муборизаи гузаштагони халқи тоҷик бар зидди истилогарони араб 2) муборизаи адолатхоҳонаи мардуми кӯҳистони тоҷик бар зидди зулму ситами манғитиён ва гумоштагони онҳо 3) воқеаҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ, ҳаёт дар ақибгоҳ 4) ҳаёту фаъолият, ватанпарастии хештаншиносии як ҳаками ҳақҷӯву ростгӯ 5) мочарои падару писар (дар Ҳиндустон) ва ҳифзи ватан

Муайян намоед, ки сухан дар бораи кадом достони Мирзо Турсунзода меравад:

A) Калонтарин асари дар мавзуи Ҷанги Бузурги Ватанӣ навиштаи Мирзо Турсунзода аст. Дар ёздаҳ боби достон Қодир, падари ӯ, Саодат, Микола ва Марина амал мекунанд.	1) “Ҷароғи абадӣ”
B) Дар чор боби ин достон тақдири таърихӣ табақаи меҳнати аҳоли дар солҳои 20-30-юми садаи XX ба тасвир омадааст. Дар баробари образи асосӣ образҳои дигар чун Садаф, Иван Кузмич, раиси колхоз ва Турсунзодаи донишҷӯ дар ҳалли мавзӯ ва мундариҷаи асар саҳми муносиб доранд.	2) “Аз Ғанг то Кремл”
C) Ин достон дар эҷодиёти Мирзо Турсунзода мавқеи муҳим дорад. Барои достони мазкур адиб соли 1963 Ҷоизаи адабии ба номи Рӯдакиро сазовор шудааст. Достони лирикӣ буда, қаҳрамони лирикӣ дар шахси шоир амал мекунад.	3) “Ҳасани аробакаш”
D) Достон соли 1957 ба хотираи абадии устод Айни бахшида шудааст. Дар он ду воқеа: ба дунё омадани тифл дар оилаи шоир ва мулоқоти ӯ бо устод Айни дар чор боби достон – “Интизорӣ”, “Мулоқоти якум”, “Мулоқоти дуюм”, “Дар боғ” тасвир гардидааст.	4) “Писари Ватан”
	5) “Ҷони ширин”

Муайян намоед, ки масъалаҳои зерин дар кадом асар таҳлилу баррасӣ шудаанд:

A) Маънавиёти баланди падарон, пайванди наслҳо ва талош ба муқобили муф்தхӯрию ҳаромкорӣ	1) “Одамони кухна”-и Фазлиддин Муҳаммадиев
B) Ҳаёт ва фаъолияти Ҳунарманди халқии ҶШС Тоҷикистон Тухфа Фозилова	2) “Духтари оташ”-и Ҷалол Иқромӣ
C) Воқеаҳои таърихӣ Бухорои ибтидои асри XX ва рӯзгори душвори занони тоҷик дар ин давра	3) “Ситораҳои сари танӯр”-и Сайф Раҳимзоди Афғардӣ
D) Муҳолифати табақагии мардуми тоҷик дар солҳои бистуму сиюми асри XX, зиндагии ғочабори онҳое, ки бо Ҳукумати Шӯравӣ муросо карда натавонистанд	4) “Тули бодом” -и Ҷалол Иқромӣ
	5) “Се рӯзи як баҳор”-и Саттор Турсун

Муайян намоед, ки масъалаҳои зерин дар кадом асар таҳлилу баррасӣ шудаанд:

A) тасвири симои ҳақиқии мутафаккирон ва суҳанварони гузаштаи тоҷик	1) “Қасидаи бузургон”-и Нақибхони Туғрал
B) вазифа ва уҳдадориҳои муқаддасинсон, ситоиши ҳислатҳои ҳамида ва мазаммати манфиатталабию судхӯрӣ	2) “Қўйи Бекобод”-и Тошхўҷаи Асирӣ
C) ободии кишвар, бомаърифат гардонидани мардум, омӯхтани илмҳои гуногун ба туфайли омӯхтани забони русӣ	3) “Мирёти ибрат”-и Аҷзии Самарқандӣ
D) кӯшишу ғайрат, обёрии заминҳо ва ободкорӣ, таълиму тарбия, омӯхтани илму дониш	4) “Дабистони ибрат”-и Ҳочӣ Хусайни Кангуртӣ
	5) “Бурҳони Асирӣ”-и Тошхўҷаи Асирӣ

Муайян намоед, ки суҳан дар бораи кадом симои повести “Ривояти суғдӣ”-и Сотим Улуғзода меравад:

A) Дар ҷашни Наврӯз дар гӯштӣ пирӯз мешавад, вале рақибашро, ки аз рӯйи одат бояд кушта мешуд, ба тоҷире ба ивази ҷаҳорсад дирам мефурушад. Пулҳоро ба падари паҳлавони акнун ғуломгардида бармегардонад.	1) Виркан
B) Пас аз наҷоти корвонаш аз дасти роҳзанҳо аз хурсандӣ ваъдаи озодии паҳлавонро медиҳад, аммо баъд аз баргаштан ба ватан ваъдаашро фаромӯш мекунад. Падари паҳлавон заминашро фурухта, пулашро ба ӯ медиҳад ва писарашро наҷот медиҳад.	2) Молик ибни Райб
C) Ёро паланги биёбонӣ мегуфтанд. Ба корвони тоҷирон ҳучум меорад, вале паҳлавони суғдӣ дар набарди тан ба тан ёро шикаст медиҳад ва корвон аз дасти роҳзанҳо наҷот меёбад.	3) Реваҳшиён
D) Паҳлавон аст ва меҳодад дар ҷашни Наврӯз қувва озмуда, паҳлавони Суғд шавад. Барои гирифтани либос ва асбоби ҷангӣ шутурашро мефурушад, аммо ба муродаш намерасад. Дар набард шикаст мехӯрад.	4) Нуфарн
	5) Ёдхишетақ

Муайян намоед, ки маълумоти додашуда дар бораи кадом достони Мирзо Турсунзода аст:

A) Дар достон дӯстӣ ва ягонагии мардуми Иттиҳоди Шӯравӣ дар давраи Ҷанги Бузурги Ватанӣ дар симои фарзандони халқи тоҷик ва украин тасвир ёфтааст.	1) “Ҷароғи абадӣ”
B) Дар як рӯзи апрели соли 1953 дар ҳаёти шоир ду воқеаи муҳим рӯй медиҳад: зода шудани писараш ва ба Душанбе омадани устод Айнӣ, ки шоир ӯро пешвоз мегирад. Ин ду воқеа асоси мавзӯи достон аст.	2) “Писари Ватан”
C) Дар достон ба ғайр аз мавзӯи оила ва муносибатҳои оилавӣ мавзӯи сулҳ, дӯстӣ ва ватанхоҳӣ низ мавқеи асосӣ дорад.	3) “Ҳасани аробакаш”
D) Дар достон тақдири таърихӣ табақаи меҳнатии тоҷик, тағйироти иҷтимоӣ фарҳангии Тоҷикистон дар солҳои 20-30-юми асри XX ба тасвир омадааст.	4) “Ҷони ширин”
	5) “Духтари муқаддас”

Образи занонро аз романи “Духтари оташ”-и Ҷалол Иқромӣ муайян намоед:

A) Фирӯза	1) Бойдухтари даҳанкалону ҳавобаланд, бо ҳар баҳона занону духтарони даргоҳи падарашро таҳқир менамуд.
B) Дилором-каниз	2) Духтари зираку шоиртабъ, вале ноком.
C) Шамсия	3) Хизматгори боёну мансабдорон, вале тақягоҳу ёрирасони бечорагон, боирода, дар гуфтани сухани ҳақ ҷасур.
D) Оймуллои Танбӯр	4) Зани ҳалиму меҳрубон, мураббӣ ва тарбиятгар, шогирдонашро чун фарзанд азиз медорад.
	5) Канизӣ Ғаниҷонбой, меҳнати вазнин ва муносибатҳои дағал дар ин даргоҳ дар ӯ хислатҳои сарбаландӣ, қордонӣ ва ҳақталоширо бедор кард.

Муайян намоед, ки маълумоти додашуда дар бораи кадом шеъри Мирзо Турсунзода аст:

A) Дар ин шеър хислати модари тоҷик, ки ба серфарзандӣ майл дораду ҳангоми тӯйи арӯсии фарзанд беихтиёр ашки шодӣ мерезад, табиӣ ва самимӣ ба қалам омадааст. B) Ин шеър баёнгари ишқи озод аст. Шоир бо васфи хислатҳои наҷибӣ пирмард савол мегузорад, ки оё чунин падар ба ишқи озоди духтари ягонааш муқобил баромада метавонад? C) Дар ин шеър қувваи беҳамтоӣ зан, ки ҳам тифлро ба воя мерасонаду ҳам дунёро обод мекунад, бо рамз тасвир шудааст. Шеър дар маҷмӯъ як ҳикмати машҳури Наполеонро ба хотир меорад. D) Дар ин шеър тамоми хислатҳои офарандагӣ ва созандагии Зан-Модар ҳунармандона ва ҷолиб ба тасвир омадааст.	1) “Дили модар” 2) “Хайр, модари азиз” 3) “Дил дили Зайнаб” 4) “Дастӣ модар” 5) “Зан агар оташ намешуд”

Муайян намоед, ки маълумоти додашуда дар бораи кадом асари Мирсаид Миршакар аст:

A) Асар дар асоси афсонаи халқӣ, дар шакли монолог аз забони пири суханваре, ки баъди азобу машаққат ҳаёти хушбахтона насибаш шудааст, эҷод гардидааст. B) Асар хусусияти тарҷумаиҳолӣ дорад, ки дар он саёҳати якрӯзаи шоир ба сохтмони Вахш тасвир ёфтааст. C) Мундариҷаи асар дар асоси сафари гурӯҳи бачагони Бадахшон ба Маскав, ки шоир роҳбари онҳо буд, фароҳам омадааст. D) Асар ба давраи охири ҳаёту фаъолияти шоир ва ҳақими асри XI-и тоҷик Носири Хусрав бахшида шудааст.	1) “Исёни хирад” 2) “Қишлоқи тиллоӣ” 3) “Ливои зафар” 4) “Ленин дар Помир” 5) “Мо аз Помир омадем”

Аз рӯйи мазмуни байтҳо муайян намоед, ки онҳо аз кадом достони Мирзо Турсунзодаанд?

A) Ору номусдор як мардест, Тамае аз касе надорад он. Ба умеди Садаф – умеди висол Ҳеч гоҳе нагашт аз паймон.	1) “Аз Ганг то Кремл”
B) Ёд дорӣ, аз мубориз шоирон, Файз буд дар хонаи мо меҳмон. Аз Ватан гап сар кунӣ, дармегирифт, Дар ба мисли ҳезуми тар мегирифт.	2) “Ҳасани аробакаш”
C) Ту даъвои маро исбот кардӣ, Ба аспат шоҳи душман мот кардӣ.	3) “Чароғи абадӣ”
D) Ба устои қаламкаш дод пайғом, Тамоми шаҳр аз ҳар як дару бом.	4) “Писари Ватан”
	5) “Ҷони ширин”

Аз рӯйи ҷумлаҳо муайян намоед, ки сухан дар бораи кадом симони манфии романи “Восеъ”-и Сотим Улуғзода меравад?

A) Ё зоҳиран бадрӯй ва ботинан нопок аст ва ба ҳар чое, ки қадам гузорад, он ҷо ба вайрона табдил меёбад. Набераи дусолаи Назирро ба ҷарӣ тела дода мекушад ва сабаби бадбахтии оилаи ӯ мегардад.	1) Марзия
B) Ҳирси бемайлони ба мансаби олӣ ва сарвату чоҳу ҷалол соҳиб шудан ӯро аз камтарин ҳиссиёти инсонӣ ва одамгарӣ маҳрум гардонидааст, ба дараҷае ки ҳарчи тезтар вафот кардани падарашро бо ҷону дил хоҳон аст.	2) Мирзо-акрамбой
C) Барои Восеъро ба сарбозони амир фурӯхтанаш Муллосафар ба ӯ дарафтода гуфта буд: “Эй беимон! Каззоби қасамзада! Фиребгари дӯзахӣ!... Ту – дағопешаи кофиркеш динат, имонатро ба манғит фурӯхтӣ!”	3) Абдулаҳадхон
D) Чехраи манфур, беномус ва мансабталош аст, барои мансаб духтари ноболиғи Зебиро ба амири Бухоро пешкаш мекунад.	4) Лутфия
	5) Ҳочияъқуб

Муайян намоед, ки Садриддин Айни бо тасвирҳои образнок кӣҳо ва ҷиҳоро дар назар дорад:

A) рӯбоҳи шаҳрӣ	1) намуди зоҳирии Мирзохӯҷаи ноиб
B) гургони саҳроӣ	2) Қоришкамба
C) шикамбаи холикарда-нашудаи шутур	3) судхӯрони деҳот
D) магасони гӯштхӯр, ки ба-чагони бешумор мезоянд	4) маблағҳои рӯз ба рӯз дар афзоиши Қоришкамба
	5) намуди зоҳирии Қориисмат

Муайян намоед, ки суҳан дар бораи кадом асари Садриддин Айни меравад.

A) Ин қисса бори нахуст бо номи “Саргузашти як тоҷики камбағал” дар рӯзномаи “Овози тоҷик” (1924-1925) ба таърифи расидааст.	1) “Дохунда”
B) Қаҳрамонҳои асосии асар Ёдгор ва Гулнор мебошанд. Симои Ёдгор ҳамчун фарди мубориз ва ғаёл тасвир шудааст.	2) “Одина”
C) Асар аз панҷ қисм иборат буда, воқеаҳои он асосан дар зодгоҳи ҳудӣ навишанда – ноҳияи Ғиждувони Бухоро мегузаранд.	3) “Марги судхӯр”
D) Қаҳрамони асар шахси ҳасису пулпараст буда, қуллаи баландтарини ғаёлияти ҳаҷв-нигорӣ муаллиф дар он зоҳир гаштааст.	4) “Ғуломон”
	5) “Ёддоштҳо”

Муайян намоед, ки суҳан дар бораи кадом асари Садриддин Айни аст:

A) Аввалин қиссаи реалистии тоҷик аст. Навишанда дар ин асар ҳаёти тоҷикони кӯхистонро дар ибтидои асри XX тасвир мекунад.	1) “Ғуломон”
B) Воқеаҳои асар асосан дар зодгоҳи навишанда мегузаранд. Аз ин рӯ, муаллиф гуфтааст: “Барои ман навиштани ин китоби арзишнок осон буд”.	2) “Ёддоштҳо”
C) Ҳаёти як табақаи манфиатпарастии ҷомеаи Бухоро дар охири асри XIX ва ибтидои асри XX	3) “Исёни Муқаннаъ”
D) Охири ва бузургтарин асари навишанда мебошад. Он дар муддати солҳои 1948-1954 ба таърифи расидааст.	4) “Одина”
	5) “Марги судхӯр”

Аз рӯйи ҷумлаҳои додашуда муайян намоед, ки сухан дар бораи кадом симои мусбати романи “Восеъ”-и Сотим Улуғзода меравад:

A) Мудом меҳнат мекунад, нангу номусро дар ҷойи аввал мегузорад ва меёри асосии ӯ дар зиндагӣ ҳақиқату адолат аст.	1) Муллосафар
B) “Ман меғӯям, ӯ бачаи хуб аст. Писархондаш кунем, савоб мешавад. Фоидааш ба ӯ, савобаш ба мо... Ман дониستم, ҷавҳари бача пок аст, тарбияташ кунем, одам мешавад...”	2) Восеъ
C) Ин марди фиребхӯрда дар коҳдони Ҳочияъкуб ҷон дод. Фоҷиаи ӯ фоҷиаи зиёиёне буд, ки ба ҷараёни пурталотуми зиндагӣ назари воқеъ-бинона дӯхта натавонистанд.	3) Ризо
D) Пас аз марги занаш ин шикорчии факир ба Марзия хонадор шуда, “ба шарофати ӯ” дар андак муддат хонахароб ва сарсону саргардон мегардад.	4) Нозим
	5) Назир

Мувофиқатро муайян намоед:

A) “Субҳи ҷавонии мо”-и С. Улуғзода	1) Ин маҷмуа асосан шеърҳои дар замони ҷанги шаҳрвандӣ навиштаи шоирро фаро мегирад.
B) “Фарёди бефарёдрас”-и Л. Шералӣ	2) Ин асар рӯзгор ва ғаъолияти табақаи коргари тоҷикро дар ду давраи иҷтимоӣ дар бар мегирад.
C) “Шӯроб”-и Р. Ҷалил	3) Қиссаи тарҷумаиҳолӣ буда, соли 1954 ба таърифи расидааст.
D) “Ман гунаҳгорам”-и Ҷ. Иқромӣ	4) Асар дар бораи ҳаёту ғаъолият, ватанпарастиву ҳештаншиносии як ҳаками ҳаққӯву ростгӯ мебошад.
	5) Асар ба зиндагии зиёиёни тоҷик дар деҳот ва муносибати иҷтимоию ахлоқии онҳо бахшида шудааст.

Муайян намоед, ки сухан дар бораи кадом симои романи “Дар орзуи падар”-и Кароматуллоҳи Мирзо меравад:

A) Раҳмдил ва боадаб аст, падарашро бисёр дӯст медорад ва кӯшиш мекунад, ки ўро аз вартаи ҳалокат начот диҳад.	1) Мижгон
B) Дар корҳои ҷамъиятӣ ва фарҳангӣ ғаёл аст, ҳама ўро эҳтиром мекунанд, вале дар зиндагии оилавӣ муваффақ намешавад.	2) Мавлон-зода
C) Шухратталаб, булҳавас, мағрур ва камандеша аст. Аз шароб дил када наметавонад, аммо фарзандонашро дӯст медорад.	3) Меҳрубон
D) Бародар ва падарашро хеле дӯст медорад, аммо аз сабаби хурдсол буданаш зиёдтар бо модараш зиндагӣ мекунад.	4) Мушарраф
	5) Нозимӣ

Масъалаҳоро, ки дар шеърҳои Мирзо Турсунзода ба миён гузошта шудаанд, муайян намоед:

A) “Дил дили Зайнаб”	1) дифои шарафу шаъни Ватан вазифаи ҳар фарзанди сазовори падару модар аст
B) “Ошӯни баланд”	2) зан бо қувваи беҳамтояш метавонад дар ободии ҷаҳон ва бахти сокинони сайёра сахм бигирад
C) “Ток ва замин”	3) муносибати падару фарзанд ва ишқи озод, ки зухуроти ахлоқи нав буд
D) “Хайр, модари азиз”	4) муносибати фард ва ҷомеа, ки агар фард ба ҷомеа вафодор бошад, аз офатҳои зиндагӣ эмин буда метавонад
	5) расидан ба дастовардҳои нави зиндагӣ дар заминаи суннатҳои миллӣ ва анъанаҳои неки падарон

Муайян намоед, ки сухан дар бораи кадом симои қиссаи “Паррончакҳо”-и Абдулҳамид Самад меравад:

A) Аз падару модар барвақт маҳрум монда, дар хонаи бачаҳо тарбия ёфтааст. Хоксору бомулоҳиза ва ширинзабон аст.	1) Раҳматшоҳ
B) Донишҷӯи фаёлу меҳнатдӯст ва ҳақталош аст, бинобар ин қисса аз забони ӯ нақл карда мешавад.	2) Наим
C) Рӯзгордида буда, зану фарзанд дорад ва миёни донишҷӯёни дигар чун дӯсти ботаҷриба эътироф шудааст.	3) Насим
D) Ба донишҷӯ монанд нест ва моҳияти зиндагиро танҳо дар зару зевар, сару либос ва айшу ишрат медонад.	4) Гулсоро
	5) Латофат

Мавзуи ашъори Пайрав Сулаймонино муайян намоед:

A) “Фирокнома”	1) ҳаёти фоҷиавии занону духтарони тоҷик дар даврони амирӣ
B) “Асира ё худ исён”	2) мочарои ишқи инсонӣ, ҳолати ногувори ошиқи хастадил
C) “Як қурбонии кӯчаи буржуазии Аврупо”	3) худсарихои амир Олимхон ва аз байн рафтани ҳукумати манғития
D) “Тахти хунин”	4) дастони муъҷизакори духтури чех Йозеф Аул
	5) бекадрӣ ва беҳукукии инсони меҳнатӣ дар ҷомеаи сармоядорӣ

Муайян намоед, ки сухан дар бораи кадом асар меравад:

A) Нахустромани нависанда дар бораи кишоварзон ва пешрафти ҷамъият аст. Қахрамони асар, собиқ ҷанговар, Нуралӣ Баротов вазирадори мешавад, ки колхозии ақибмондари ба колхозии пешқадам табдил диҳад. B) Муаллиф дар ин роман одамони риёкор, дудила ва мунофиқро ҳадафи танқид қарор дода, ба онҳо қахрамонии мусбати пурсубот, шучоъ ва қавиридари муқобил мегузорад. Дар муборизаи шадиди неку бад ниҳоят макру адоват сӯхта нобуд мегардад. C) Ин асар зиндагии мардуми тоҷикро дар давоми беш аз як аср (1824-1933) фаро мегирад. Симоҳи дар роман ба мақсади муътамадии таҳқиқи реалистӣ дар асоси прототипҳо ва неруи таҳайюли бадеӣ офарида шудаанд. D) Нависанда ба муҳит, рафтору ама-лиёти одамон аз назари Ҳасани 13-сола менига-рад ва баҳо медиҳад. Ҳасан кӯдаки муш-хидакор ва орзупарвар тасвир ёфтааст.	1) “Ғуломон”-и Садриддин Айний 2) “Вафо”-и Фотеҳ Ниёзӣ 3) “Тобистон”-и Пӯлод Толис 4) “Зоғҳои бадмур”-и Ҷалол Иқромӣ 5) “Навобод”-и Сотим Улуғзода

Муайян кунед, ки сухан дар бораи кадом симоҳи романи “Восеъ” меравад:

A) Писархонд ва баъдҳо домоди Восеъ аст. Покию росткорӣ, шавқу завқи ҷавонӣ, далерии ҷобуқӣ ва ҷуръату қордонии ин ҷавон хонандари ба вачд меорад. B) Ҷавони кӯхистониест, ки дар шаҳр таҳсил карда, илмҳои гуногун ва ҳунароҳои заргарӣ, наққошӣ, муҳраканӣ, хаттотиро аз худ кардааст. Баъдтар дар ӯ инқилоби фикрӣ пайдо мешавад. C) Образи манфӣ аст. Барои пайдо намудани Восеъ бо одамони амир ҳамкорӣ мекунад. Бо дурӯғ ва қасам ҷойи пинҳоншудаи Восеъро пайдо мекунад. D) Зоҳиран нозебо ва ботинан нопок аст ва ба ҳар ҷое, ки қадам гузорад, он ҷо ба вайрона табдил меёбад. Бо Назири сайёд хонадор шуда, ӯро хонахароб мекунад.	1) Ҳочӣ Яъқуб 2) Ризо 3) Мирзо-акрамбой 4) Марзия 5) Мулло-сафар

---

91 Сухан дар бораи кадом достони Муъмин Қаноат меравад?

A) Асар маҳсули сафари шоир ба Украина (1962) аст. Аз қисматҳои оғоз, ҳашт фасл ва анҷом иборат аст.	1) “Падар”
B) Ин дoston асари иҷтимоии таърихӣ буда, дар он таърихи сохтмони истгоҳи барқии Норак ва зиндагии гузаштаву кунунии мардумонаш тасвир шудааст.	2) “Китобҳои захмин”
C) Дoston аз ҳафт фасли беунвон иборат буда, воқеаҳои солҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ дар он тасвир шудааст.	3) “Дostonи оташ”
D) Мавзуи дoston воқеаҳои таърихии ибтидои асри 20 дар макони таваллуди шоир – деҳаи Курговад ва атрофи он мебошад.	4) “Ситораи Исмаи”
	5) “Мавҷҳои Днепр”

---

92 Мувофиқати шарҳ ва номи шеъри Бозор Собир муайян кунед:

A) Ҳодисаи табиӣ – акси садоро воситаи баён қарор додааст. Дар банди аввал ба воситаи санъатҳои талмех, муболиға ва сифатчинӣ масъалаи ягонагии Ватану ватандор ба миён гузошта мешавад.	1) “Забони модарӣ”
B) Шеър бозгӯи дарди таърихии миллат аст. Дар он талошу ҷонбозиҳои мардуми тоҷик баҳри ҳифзи рукни асосии миллат – забон ифода ёфтааст.	2) “Дар оғӯши кӯхистон”
C) Фарзанди халқи тоҷик будани олимро бо ифтихор кайд карда, ба воситаи талмех таваҷҷуҳи хонандаро ба таърихи ғоҷеабори халқи худ ҷалб менамояд. Шоир аз устураи <i>мурғи самандар</i> ҷолибу нишонрас истифода кардааст.	3) “Асп”
D) Дар шеър як лаҳзаи ширину бебадали айёми ҷавонии қаҳрамони лирикӣ тасвир ёфтааст. Дар тасвир ҳаёли шоир ба дуриҳо парвоз карда, лаҳзаҳои аз ҷилсола пештар ба ёдаш меояд.	4) “Теғи Сино”
	5) “Тоҷикистон”

Муаллифи асархоро муайян кунед:

A) “Падрудуд пайғом”, “Доғҳои офтоб”, “Васвасаҳои Зикривайх”	1) Гулназар Келдӣ
B) “Шакарнам”, “Туву хубиву раъноӣ”, “Расми сарбозӣ”	2) Абдулҳамид Самад
C) “Косаи давр”, “Майдон”, “Гардиши девбод”	3) Кароматуллоҳи Мирзо
D) “Шабе дар Кабудҷар”, “Ситораи умед”, “Марги бегуноҳ”	4) Сайф Раҳимзоди Афардӣ
	5) Саттор Турсун

Муайян кунед, ки образҳо аз кадом асар оварда шудаанд.

A) Умархон, Собир, Мухтор, Серёжа	1) “Шӯроб”-и Раҳим Ҷалил
B) Зиёбобо, Аҳрорамак, Оишахон	2) “Субҳи ҷавонии мо”-и Сотим Улуғзода
C) Хол, Пётр, Акбар, Давлат	3) “Ман гунаҳгорам”-и Ҷалол Иқромӣ
D) Зайнаб, Анвар, Мухтор, Сурайё	4) “Одамони куҳна”-и Фазлиддин Муҳаммадиев
	5) “Парронҷакҳо”-и Абдулҳамид Самад

1 Дар кадом шакли гуфтор аз жанрҳои адабиёти шиғоҳӣ фикр ва матлаби муайян пинҳон аст?

- A) чистон
- B) афсона
- C) мақол
- D) рубой

2 Аз рӯйи матн (аз афсонаи “Эраҷи тилисмшикан”) хулосаи дурустро муайян кунед: *“Ў аспро неш ронда, бо рикоб чунон зад, ки ду пои неши аспи Эраҷ ба китфи фили дев баробар шуд, пас бо шамшери “Ҷонситон” бо зарб ба даҳони Ҳенгил зад, ки сараш ҳазор газ парида рафт... Се бародари Ҳенгил якбора ба Эраҷ ҳучум оварданд... Эраҷ бо чобукӣ ба яке аз онҳо ҳамла бурда, найзаро аз дасти вай гирифт ва ба синаи дев зад.”*?

- A) Ба воситаи чунин муболиғаҳо қиёфаи дев баднамо ва ҳудаш бениҳоят зӯр тасвир карда мешавад.
- B) Ба воситаи чунин муболиғаҳо ҷасорат ва қаҳрамониҳои симои мусбат равшантар нишон дода мешавад.
- C) Ба воситаи тасвири муболиғанок симои дев дар назари хонанда бадҳайбат нишон дода мешавад.
- D) Ба воситаи тасвири муболиғанок дев дар баробари симои мусбат ҷасур ва тавоно нишон дода мешавад.

3 Натиҷаи ҳамлаи Исмоили Сафавӣ ба Хуросон дар соли 1512.

- A) парокандагии қувваҳои илмию адабӣ, рӯ ба Мовароуннаҳр овардани онҳо
- B) рушди ҳавзаҳои илмию адабӣ дар Хуросон, зиёд гардидани қувваҳои эҷодӣ
- C) нуфуз пайдо кардани ҳавзаи илмию адабии Ҳирот, рушди тазкиранависӣ
- D) хотима ёфтани низоъҳои мазҳабӣ дар қаламрави Хуросону Мовароуннаҳр

4 Намунаи барҷастаи насри адабиёти давраи қадим, ки дар шакли пурсишу посух танзим гардидааст.

- A) “Сафарнома”-и Носири Хусрав
- B) “Андарзнома”-и Бузургмехри Бухтагон
- C) “Корномаи Балх”-и Саноии Ғазнавӣ
- D) “Корномаи Ардашери Бобакон”

5 Санъати бадеӣ, ки калимаҳо дар наср дар фосилаҳои муайян бо ҳам ҳамрадиф, ҳамқофия ва ҳамвазн гардидаанд:

- A) талмех
- B) маҷоз
- C) муболиға
- D) саҷъ

6 Дар ҷумлаи зерин кадом санъати бадеӣ истифода шудааст:

“Маликзодаеро шунидам, ки кӯтоҳ буду ҳақир ва дигар бародаронаш баланду хубрӯй”? Саъдии Шерозӣ

- A) тавсиф
- B) истиора
- C) ҳашв
- D) илтифот

7 Дар кадом асари Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ амир Насри II Сомонӣ ба моҳ ва сарв ташбеҳ дода шудааст?

- A) маснавии “Синдбоднома”
- B) қасидаи “Модари май”
- C) қасидаи “Бӯйи Ҷӯйи Мӯлиён”
- D) қасидаи “Шикоят аз пирӣ”

8 Кадом асар хазинаи панд ва намунаи барҷастаи насри мусаччаъ аст?

- A) “Гулистон”-и Саъдии Шерозӣ
- B) “Ҷомеъ-ул-ҳикоёт”-и Авфии Бухорӣ
- C) “Даҳ фасл”-и Убайди Зоконӣ
- D) “Тӯтинома”-и Зиёуддини Нахшабӣ

9 Кадом сухан дар бораи “Бахориёт”-и Саййиди Насафӣ дуруст аст?

- A) Дар пайравӣ ба “Гулистон”-и Саъдӣ навишта шудааст.
- B) Намунаи асари бадеист доир ба фаъолияти аҳли ҳунар.
- C) Намунаи комили асари тамсилӣ-мунозираӣ аст.
- D) Асари адабист доир ба мунозираи мушу гурба.

10 Кадом байти Камолиддини Биноӣ бо байти зерини Абдурраҳмони Чомӣ ҳаммаъност?

*Сухан гарчи бошад чу оби зулол,
Зи такрор хезад ғубори малол.*

- A) Ҳарфи неку агарчи дур(р) гӯйӣ,
Некӣ аз вай равад, чу пур гӯйӣ.
- B) Ҳар кӣ гӯяд сухан зи ҳад берун,
Шак маёвар, ки ҳаст аҳли чунун.
- C) Дилат аввал сухан қарор диҳад,
Баъд аз он бар забон гузор диҳад.
- D) Эӣ писар, дар сухан тааммул кун,
Баду неки сухан тахайюл кун.

11 Аз рӯи байти зерини Абуяъқуби Хурраимӣ мухтавои эҷодиёташро муайян намоед:

*Ман марде аз озодагонӣ Сугдам,
Рангу нӯстам аз наҷоди поки эронист.*

- A) омода намудани замина барои истиқлоли фарҳангӣ
- B) барқарор кардани истиқлоли маънавию сиёсӣ
- C) ифтихор аз аслу насаб ва гузаштаи ватан
- D) ҳифзу эҳёи дороиҳои фарҳангу адаби тоисломӣ

12 Кадом байти Кисоии Марвазӣ сухани Абуабдуллоҳи Рӯдакиро аз дигар ғаштани аҳволаш дар овони пирӣ: тира шудани рӯи ба сони дебо, сафед шудани мӯи ба сони қир ва ҳам задани қомат (вақти асову анбон буд) ба хотир меорад?

- A) Сутурвор парешон гузаштам ҳама умр,
Ки бардагаштаи фарзандаму асири аёл.
- B) Дареғи фарри ҷавонӣ, дареғи умри латиф,
Дареғи сурати неку, дареғи ҳусну чамол!
- C) Кучо шуд он ҳама хубӣ, кучо шуд он ҳама ишқ,
Кучо шуд он ҳама неру, кучо шуд он ҳама ҳол?!
- D) Сарам ба гунаи шир асту дил ба гунаи қир,
Рухам ба гунаи нил асту тан ба гунаи нол.

13 Дар кадом байти Шамсиддини Шохин ситамгории амири Бухорову атрофиёнаш ва ба шахсони зулмпеша мансаб додани онҳо таъкид шудааст?

- A) Ду-се рӯз чӯёи эҳсон шудам,
Сарояндаи мадҳи дунон шудам.
- B) Зи моли ятимон ситонанд боч,
Ба қуттоъи тамғо бибахшанд тоҷ.
- C) Маро шиква поён надорад гузор,
Ки худ шиква баҳре бувад беканор.
- D) Аз ин қавм уммеди ёрӣ хатост,
Ки аз душман уммедворӣ хатост.

14 Зиёуддини Нахшабӣ дар қитъаи зерин ба кадом хусусияти осори насрии худ ишора намудааст?

*Ба насри хеш соҳибнастри лоиқ
Раво бошад, ки орад назми ҳар кас.
Валекин ман наовардам дар ин наср
Зи саъйи килки худ назми дигар кас.*

- A) Нахшабӣ насри худро аз насри дигарон беҳтар медонад.
- B) Нахшабӣ дар эҷоди наср анъанаи нависандагони пешинро тағйир надодааст.
- C) Нахшабӣ дар осори насриаш аз назм истифода накардааст.
- D) Нахшабӣ дар осори насриаш аз шеърҳои шоирони дигар истифода накардааст.

15 Давоми мантиқии мисраи зеринро муайян намоед:

Дӣ шайх бо чароғ ҳамегаши гирди шаҳр,

..... Чалолиддини Балхӣ

- A) Бикшой лаб, ки қанди фаровонам орзуст.
- B) К-аз деу дад малуламу инсонам орзуст.
- C) Гуфт: он ки ёфт менашавад, онам орзуст.
- D) Он ҳою ҳуёу наъраи мастонам орзуст.

16 Омӯзиши ин асар дар Садриддин Айнӣ инқилоби фикриро бедор кард ва ба сари ӯ “савдои насрнависшавиро ҳам андохт”:

- A) “Наводир-ул-вақоеъ”-и Аҳмади Дониш
- B) “Бадоеъ-ус-саноеъ”-и Шамсиддини Шохин
- C) “Тазкират-уш-шуаро”-и Абдуллоҳхочаи Абдӣ
- D) “Савонех-ул-масолик”-и Қорӣ Раҳматуллоҳи Возех

17 Кадоме аз ин навиштаҳои Ҳабиб Юсуфӣ ба масъалаҳои адабиёт-шиносӣ ва нақди адабӣ бахшида шудааст?

- A) “Ватани дил”
- B) “Ҳусни ту”
- C) “Баҳр дар пиёла”
- D) “Ба духтари меҳнат”

18 Вобаста ба байти зерини Тошхӯча Асирӣ кадом хулоса дуруст аст:

*Ман амиратро ба як мирӣ намегирам, бирам,
Илтифоти ӯ надорад қимати як дона ҷав. ?*

- A) Шоир амиру вазиронро мадҳу ситоиш кардааст.
- B) Шоир шахсият ва лутфи амирро беарзиш донистааст.
- C) Шоир аз бетаваҷҷуҳии амир ба эҷодиёташ ранҷидааст.
- D) Шоир ба шахсият ва эҷодиёти худ баҳои баланд додааст.

19 Лоик Шералӣ дар ин байтҳои ҷамъбасти таркиббанди “Ману ту” кадом масъаларо таъкид намудааст:

*Пас, бие, даст ба ҳам додаву паймон созем,
Дар бадӯ нек ба ҳам будаву даврон созем.
Дар ҳарими диламон маъбади имон созем,
На шимолӣ, на ҷанубӣ, яке инсон созем!... ?*

- A) Маҳалгарой зиддияти тарафҳоро ба авҷи аъло расонида, халқро пароканда ва кишварро хароб месозад.
- B) Бадҳоии ҳамдигарии гурӯҳҳои маҳалгаро сабаби парокандагии халқ ва харобии кишвар гардидааст.
- C) Маҳалгарой натиҷаи тафаккури маҳдуд ва сатҳи пасти ҷаҳонбинии як гурӯҳи одамон аст.
- D) Ягона роҳи аз парокандагӣ раҳонидани халқу кишвар ошӣ ва аҳду паймони ҳамватанист.

Вобаста ба дубайтии зерини Гулназар кадом сухан дуруст аст:

Дубайтӣ, меҳри ту дар мағзи дилҳост,

Ба ҳар даври замон қадри ту волост.

Чу ширин аст умри кӯтаҳи мо,

Ду байти кӯтаҳи ту ҳам гуворост.?

- А) Шоир кӯтоҳӣ ва дилнишинии дубайтиро бо зиндагии хуш муқоиса кардааст.
- В) Шоир дубайтиро бинобар гуворӣ ва хурд будани ҳаҷмаш писандидааст.
- С) Шоир ҳаҷми хурди дубайтиро нозукбинона ба умри кӯтоҳи одамон монанд кардааст.
- Д) Шоир жанри дӯстдоштаи мардум будани дубайтиро таъкид намудааст.

Навъи асарҳоро муайян намоед:

А) “Фирдавсӣ”-и Сотим Улуғзода	1) қисса
В) “Тахти хунин”-и Пайрав Сулаймонӣ	2) ҳикоя
С) “Дар он дунё”-и Фазлиддин Муҳаммадиев	3) достон
Д) “Ситораи корвонкуш”-и Саттор Турсун	4) роман
	5) афсона

Муайян намоед, ки шахсони зерин дар “Гуштоспнома”-и Дақиқӣ ба сифати кӣ муаррифӣ шудаанд:

А) Гуштосп	1) соҳиби тахти Эронзамин
В) Арҷосп	2) сари мубадон, ситорашиноси гаронмоя
С) Зардушт	3) оварандаи оини дини беҳӣ
Д) Чомосп	4) сардори сипоҳиёни Эрон
	5) турконхидев, солори туркони Чин

Байтҳои зерин бо кадом зарбулмасалу мақолҳо ҳаммаъноянд?

A) Ин масал андар замона ҷонӣ аст, Ҷони нодонон ба ранҷ арзонӣ аст. (Ҷалолиддини Балхӣ) B) Ақл аст, ки бунёди шараф маҳкам аз ўст, Афзунии ҳурмати банӣ одам аз ўст. (Аз “Дастур-ул-мулук”) C) Ақл қувват гирад аз ақли дигар, Найшакар комил шавад аз найшакар. (Ҷалолиддини Балхӣ) D) Агар оқил бувад ҳасми ту, беҳтар, Ки бо нодон шавӣ ёру бародар. (Аз “Анвори Сухайлӣ”)	1) Ба оқил як ишора бас. 2) Ақлҳо мар ақро ёрӣ диҳад. 3) Душмани доно беҳ аз дӯсти нодон. 4) Бузургӣ ба ақл аст, на ба сол. 5) Ҷони нодон дар азоб.

Муайян намоед, ки маълумоти додашуда дар бораи кадом асари Мирсаид Миршакар аст:

A) Асар дар асоси афсонаи халқӣ, дар шакли монолог аз забони пири суҳанваре, ки баъди азобу машаққат ҳаёти хушбахтона насибаш шудааст, эҷод гардидааст. B) Асар хусусияти тарҷумаиҳолӣ дорад, ки дар он саёҳати якрӯзаи шоир ба сохтмони Вахш тасвир ёфтааст. C) Мундариҷаи асар дар асоси сафари гурӯҳи бачагони Бадахшон ба Маскав, ки шоир роҳбари онҳо буд, фароҳам омадааст. D) Асар ба давраи охири ҳаёту фаъолияти шоир ва ҳаками асри XI-и тоҷик Носири Хусрав бахшида шудааст.	1) “Исёни хирад” 2) “Қишлоқи тиллоӣ” 3) “Ливои зафар” 4) “Ленин дар Помир” 5) “Мо аз Помир омадем”

Аз рӯйи мазмуни порчаҳои шеърӣ муайян намоед, ки онҳо аз кадом достони Мирзо Турсунзодаанд?

А) Ору номусдор як мардест,

Тамае аз касе надорад он.

Ба умеди Садаф – умеди висол

Ҳеҷ гоҳе нагашт аз паймон.

В) Ёд дорӣ, аз мубориз шоирон,

Файз буд дар хонаи мо меҳмон.

Аз Ватан гап сар кунӣ, дармегирифт,

Дар ба мисли ҳезуми тар мегирифт.

С) Ту даъвои маро исбот кардӣ,

Ба аспат шоҳи душман мот кардӣ.

Машав навмед аз бедида гаштан,

Ки ҷояшро бигирад дидаи ман.

Д) Ба устои қаламкаш дод пайғом,

Тамоми шаҳр аз ҳар як дару бом.

Салом омад, дуруд омад ба Айнӣ,

Саломи чун суруд омад ба Айнӣ.

1) “Аз Ганг то Кремл”

2) “Ҳасани аробакаш”

3) “Чароғи абадӣ”

4) “Писари Ватан”

5) “Ҷони ширин”